

1. változat

Az 1-15-ig terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Hogy hívták Odüsszeusz feleségét?

- a) Nauszika
- b) Pénelopé
- c) Kalüpszó
- d) Artemisz

2. Melyik hős volt csak a sarkán sebezhető?

- a) Odüsszeusz
- b) Patroklosz
- c) Akhilleusz
- d) Hektór

3. Az alábbiak közül ki volt az alvilág istene?

- a) Hádész
- b) Árész
- c) Akhilleusz
- d) Zeusz

4. Melyik műből való a következő idézet: „Írásmódjuk azonban rendkívül sajátos: sem balról jobbra, mint az európaiak, sem jobbról balra, mint az arabok, sem fölülről lefelé, mint a kínaiak, sem alulról fölfelé, mint a kőkorszakbeli kaszkamaszok, hanem ferdén, a papír egyik csücskétől a másikig írnak, akárcsak Anglia úrhölgyei.”

- a) Karácsonyi ének
- b) A kis herceg
- c) Roland-ének
- d) Gulliver utazásai

5. Az alábbiak közül melyik nem fabula?

- a) Holle anyó
- b) A farkas és a gém
- c) A szarvas és a szőlő
- d) A róka és a favágó

6. Mikor született Jonathan Swift?

- a) 17. század
- b) 12. század
- c) 5. század
- d) 4. század

7. Minek a definíciója? A komikumnak az a fajtája, amelyben a komikus helyzet hőse saját tulajdonságai miatt válik nevetségessé.

- a) helyzetkomikum
- b) jellemkomikum
- c) nyelvi komikum
- d) tiszta komikum

8. Melyik műben találkozunk a következő szereplőkkel: Tamás, Eliza, Shelby, George Harris?

- a) Robinson Crusoe
- b) Tamás bátya kunyhója
- c) Roland-ének
- d) Tom Sawyer kalandjai

9. Mit jelent az Evangélium szó?

- a) Mózes első öt könyve
- b) örömhír, örömhízenet
- c) a teremtés könyve
- d) felkent vagy segítő

10. Melyik állítás nem igaz Robinson Crusoe-ra?

- a) kecskéket tenyészt
- b) árpát és rizst termeszt
- c) Bibliát olvas
- d) madarakat tenyészt

11. Melyik műre jellemző az állítás: a középkori német udvari irodalom virágkorának egyetlen ránk maradt hősi eposza?

- a) Roland-ének
- b) Nibelung-ének
- c) Odüsszeia
- d) Iliász

12. Gulliver melyik utazása vezet az óriások országába?

- a) első
- b) második
- c) harmadik
- d) negyedik

13. Ki gyűjtötte és állította össze a *Kalevala* című finn nemzeti eposzt?

- a) EinoLeino
- b) Elias Lönnrot
- c) Otto Manninen
- d) Mika Waltari

14. Mit csinál a kis herceg a rókával Antoine de Saint-Exupéry művében?

- a) megöli
- b) elkergeti
- c) megszelídíti
- d) megitatja

15. Hány szellem látogatja meg a *Karácsonyi ének* főszereplőjét?

- a) öt
- b) hat
- c) három
- d) négy

16. Párosítsd a címet a megfelelő szerzővel! A párosítást írd a táblázatba! 2 pont

A	Dickens
B	József Attila
C	H. C. Andersen
D	Jókai Mór
E	Saint-Exupéry

1	A rendíthetetlen ólomkatona
2	A kőszívű ember fiai
3	Anyám
4	A kis herceg
5	Karácsonyi ének

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe a Karácsonyi ének című mű eseményeit! 2 pont

	Scrooge meglátja a jövőt
	Kifizeti a beteg gyermek, Tim gyógykezelését
	Scrooge látja saját sírját
	a jelen szelleme megmutatja Scroogenak alkalmazottja otthonát
	a szellem felidézi Scrooge gyermekkorát

18. Párosítsd a műfajt a megfelelő művel! A párosítást írd a táblázatba! 3 pont

A	tájéleíró költemény
B	elbeszélő költemény
C	novella
D	regény
E	utazási regény

1	Hét krajcár
2	Karácsonyi ének
3	A Tisza
4	Gulliver utazásai
5	János vitéz

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal! A párosítást írd a táblázatba! 3 pont

A	szimbolizmus
B	klasszicizmus
C	felvilágosodás
D	romantika
E	realizmus

1	Moliere
2	Jókai Mór
3	Baudelaire
4	Móricz Zsigmond
5	Daniel Defoe

A	B	C	D	E

MIRE JÓ A RÁDIÓ?

Rádió! Bölömbér bácsi például nem is hiszi, hogy milyen nagyszerű találmány ez. A hang számára nincs távolság. És nincs akadály. Keresztül a hegyeken. Úgy fut keresztül az emeletes házak falán, bútorain, emberein, mint a napsugár az ablaküvegen. Vagy mint a fecske a levegőn, illetve, ha ez a hasonlat rossz is lenne, a helyzet röviden az, hogy: fölzendül Párizsban a hang, és az ember nyomban hallja Budapesten, Honoluluban, Tahiti szigetén, sőt – ami már szinte hihetetlen - még talán Kiskupacon is.

Párizsban, Londonban, New Yorkban fölzendülő élő eleven hang Kiskupacon hallható! Nahát, ennek a csudának van egy kis, hogy úgy mondjam, perspektívája. Én például, ha ezt jól elgondolom, egészen fölizgulok, föllekesülök, kezdek számítani, kombinálni, tervezni, kezdek hinni az emberben s a társadalomban, kezdek hinni nem kevesebben, mint az igazságban s az általános jólétben. Persze, úgy, hogy az ma még nincs, de majd lesz!

Tehát még egyszer Párizsban fölzendül a hang. No de micsoda hang? Mindenesetre legalábbis valami nagyszerű zene, amely mondjuk úgy, egy érzésbe forrasztja a honolului és a kiskupaci szíveket. Vagy azután – mert az érzés még nem minden –: Párizsban fölzendül a szó. A szó a gondolat hordozója. Valaki beszél, aki az emberi értelmesség és a kultúra csúcspontján áll. Beszél, tanít, fölvilágosít, bizonyít és meggyőz. Mert kell, hogy mindennek a világon meglegyen a maga helyes módja, hogy minden bajból legyen kivezető út, hogy legyen irány, amely visz előre és fölfelé. Párizsban vagy *másutt* megszólal a bölcsesség és a jóság, és elárasztja a földgömböt. Nincs akadály, mert sem a távolság, sem a hegy és a folyó, sem a kaszányák falai nem azok többé; nincs távolság sem a térben, sem az időben, szól az értelem beszéde és nyomban hallani, kapiskálni, érteni és akceptálni kell, nyomában csakhamar el kell majd következniük a tetteknek, az okos és igazságos tetteknek. Az értelem kigyúlt fényében úgy sorvad el az ostobaság, a gonoszság és a szegénység, mint a napfényben elpusztulnak a pinceférgek.

Nagyszerű és remek és felséges és isteni s amilyen egzaltált szót csak ki tud az ember találni – hocide azt a kagylót, hadd teszem a fülemhez, és hadd örülök az örülőkkel, hadd ülök diadalt a diadalt ülőkkel.

Kezembe veszem a kagylót, a fülemhez emelem, Budapest beszél, várom áhítattal és szívdobogósan; megreccsen ám a borízú műbasszus, Budapesten fölzendül a hang, száll a szó, és hallom ám:

– És akkor a lúdtalpú király nagyot ütött tenyerével az asztalra, s így szólt: Nem úgy van az, öcsém!

- a) **Mihez hasonlítja a szerző a rádió hangját?** /2 pont/
- b) **Szerkessz önállóan hasonlatot a rádióra!** /3 pont/
- c) **Sorolj fel három érvet a szöveg alapján, hogy miért hasznos találmány a rádió!** /3 pont/
- d) **Hogyan határozza meg a szöveg a szó fogalmát?** /1 pont/
- e) **Szövegkörnyezet alapján határozd meg az egzaltált szó jelentését saját szavaiddal!** /5 pont/
- f) **Az utolsó bekezdésben a szerző milyen műfajú szöveget hallhat? Indokold meg válaszodat!** /5 pont/
- g) **Hogyan értelmezed az alábbi részletet?** /7 pont/

Az értelem kigyúlt fényében úgy sorvad el az ostobaság, a gonoszság és a szegénység, mint a napfényben elpusztulnak a pinceférgek.

21. Írj egyoldalas fogalmazást *Napjaink Robinzonja* címmel! Véleményedet irodalmi példával támaszd alá!

/50 pont/

2. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. **Jézus igehirdetéseit, történeteit, tanításait tartalmazó bibliai szövegek**
 - a) legendák
 - b) levelek
 - c) evangéliumok
 - d) mondák

2. **Ki épített bárkát ószövetségi történet alapján?**
 - a) Ábel
 - b) Noé
 - c) József
 - d) Jónás

3. **Ki a Micimackó szerzője?**
 - a) Alan Alexander Milne
 - b) Antoine de Saint-Exupéry,
 - c) Jonathan Swift
 - d) Emily Bronte

4. **Ki a kereskedők és tolvajok istene?**
 - a) Aphrodité
 - b) Hermész
 - c) Apollón
 - d) Zeusz

5. **Kit rabol el a trójai királyfi?**
 - a) Afrodité
 - b) Héra
 - c) Szép Helénát
 - d) Pénélopé

6. **Melyik nem fabula?**
 - a) *A holló és a róka*
 - b) *A róka és a szőlő*
 - c) *Óz, a nagy varázsló*

d) *Az oroszlán és az egér*

7. Ki *A dzsungel könyvének* főszereplője?

- a) Tutajos
- b) Vuk
- c) Kipling
- d) Maugli

8. Mi a neve Micimackó gazdájának?

- a) Rocinante
- b) Robert Gida
- c) Twist Olivér
- d) Tom Sawyer

9. Milyen korszak alkotója Bessenyei György?

- a) Felvilágosodás
- b) Reneszánsz
- c) Barokk
- d) Romantika

10. Melyik versből, kötetből való az idézet: „Lefelé ballagunk már / kéz-kézben csendesen,/ s lent együtt pihenünk majd...”?

- a) Robert Burns: *John Anderson, szívem, John*
- b) Charles Baudelaire: *A romlás virágai*
- c) Arthur Rimbaud: *Kóborlásaim*
- d) Heinrich Heine: *Mit nekem már cifra zsoltár*

11. Mi a novella?

- a) középpontjában egy konfliktus áll és egy tragikus hős, aki bátran szembeszáll az egész világgal, vállalja önmagát és valamilyen magasztos célért küzd
- b) a szépirodalomhoz tartozó kisepikai műfaj, régies neve beszély
- c) egymás után következő szavak kezdőhangjának megegyezése versben
- d) az epika legkorábban kialakult, nagy múltú műfaja. A leggyakrabban verses formájú és nagy terjedelmű.

12. Mit nem sorolunk az avantgárd stílusirányzataihoz?

- a) Dadaizmus
- b) Futurizmus
- c) Kubizmus
- d) Realizmus

13. Minek a meghatározása: az irodalom három, alapvetőnek tartott kifejezésformájának (líra, epika, dráma) összefoglaló neve?

- a) Műnem
- b) Tragédia
- c) Műfaj
- d) Beszély

14. Melyik regényre utal a következő részlet: „Meg fogom ünnepelni a karácsonyt szívemben, és iparkodom egész esztendőben ünnepelni. Élni akarok a Múltban, a Jelenben és a Jövőben. Versengjen bennem ennek a háromnak a szelleme”?

- a) *Az öreg halász és a tenger*
- b) *Tom Sawyer kalandjai*
- c) *Karácsonyi ének*
- d) *Twist Oliver*

15. Az alábbi írók közül ki volt a Nyugat főszerkesztője?

- a) *Kölcsey Ferenc*
- b) *Gárdonyi Géza*
- c) *Babits Mihály*
- d) *Petőfi Sándor*

16. Párosítsátok a címet a megfelelő szerzővel!

A	Johann Wolfgang von Goethe
B	James Fenimore Cooper
C	Fekete István
D	Molnár Ferenc
E.	Harriet Beecher Stowe

1	<i>Bőrharisnya</i>
2	<i>Tamás bátya kunyhója</i>
3	<i>Tüskevár</i>
4	<i>A Pál utcai fiúk</i>
5.	<i>A villikirály</i>

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az eseményeket!

	Nemecsek beleesik a tóba
	Felfedezik az árulót
	Áts Feri elviszi a zászlót
	Elnökválasztás a Grundon
	A fiúk üzenetet hagynak a Fűvészkertben

18. Párosítsátok a műfajt a megfelelő művel!

A	Ballada
B	Regény
C	Eposz
D	Elbeszélő költemény
E	Novella

1	<i>Csontos Szigfrid</i>
2	<i>Toldi</i>
3	<i>Ágnes asszony</i>
4	<i>Egri csillagok</i>
5	<i>Gilgames</i>

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a műfajt a művel!

A	komédia
B	fabula
C	eposz
D	regény
E	elbeszélő költemény

1	Tamás bátya kunyhója
2	Nibelung-ének
3	A fősvény
4	Toldi
5	A farkas és a gém

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!**/25 pont/****„Könnyű” és „nehéz” nyelvek**

Tudjuk, hogy minden emberi nyelv, amit közösségek anyanyelvükként beszélnek, egyformán bonyolult szerkezetű. A gyerekek egyforma könnyedséggel tanulják meg anyanyelvüket vagy anyanyelveiket. Mégis, ha felnőtt korunkban tanulunk idegen nyelvet,

bizonyos nyelvek nagyobb nehézséget okoznak, mint mások. Hogyan lehetséges ez? Nincs itt valami ellentmondás?

Nincs. A felnőttkori nyelvtanulás egészen más, mint a gyerekkori. A gyerekek az első pillanattól használják is, amit a nyelvből elsajátítottak, mégpedig egyszerű célokra, és eszük együtt fejlődik a nyelvtudásukkal. A felnőttek viszont sokáig tűrik, hogy nem tudják rendes felnőtt-kommunikációra használni az idegen nyelvet, inkább egy darabig egyáltalán nem használják. Az a céljuk, hogy amint használni kezdik, rögtön udvarias, teljesen megformált, felnőttes mondatokat mondjanak és értsenek meg. Ehhez komoly befektetés szükséges.

A gyerekek nem tanulnak szabályokról és kivételekről. Számukra kezdetben minden kivételes és egyedi, amit tanulnak. A szabályszerűségekre vonatkozóan ráérnek később, nagyobb tudás alapján általánosításokat kialakítani. A felnőttek viszont szabályok, táblázatok és kivételek segítségével próbálják megtanulni szóalakok és szerkezetek tömkelegét. Csak hosszú gyakorlás révén jutnak el oda, hogy ne képzeletbeli táblázatokból keressék ki a megfelelő alakokat, és ne kelljen tudatosan vigyázniuk a kivételekkel. (...)

Összefoglalva: csak a felnőttkori nyelvtanulás sajátos céljaiból, módszereiből és stádiumaiból fakad az a benyomásunk, hogy egyes nyelveket nehezebb megtanulni, mint másokat.

- a) **Nevez meg egy alapvető különbséget a gyerekek és a felnőttek nyelvtanulása között? /3 pont/**
- b) **A szöveg alapján mi a célja a felnőttek nyelvtanulásának? /2 pont/**
- c) **Mi az oka annak, hogy felnőtt korunkban egyes nyelvek megtanulása nagyobb nehézséget okoz, mint másoké? /4 pont/**
- d) **Mi az összefüggés a felnőttek nyelvtanulása és a szabályok között? /2pont/**
- e) **Magyarázd a kommunikáció és stádium szavak jelentését! /4 pont/**
- f) **Miért szükséges komoly befektetés a nyelvtanuláshoz? Álláspontodat foglald össze három mondatban! /3 pont/**
- g) **Foglald össze röviden saját tapasztalatodat a nyelvtanulással kapcsolatban! /7 pont/**

21. Írj egyoldalas fogalmazást a hazaszeretetről az alábbi idézetet értelmezve!

Véleményedet irodalmi példával támaszd alá!

„A nagy világon e kívül/ Nincsen számodra hely” (Vörösmarty Mihály. Szózat)

3. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Minek a definíciója?

Tanító jellegű allegorikus mese, amelyben emberi tulajdonságokat hordozó állatok szerepelnek

- a) novella
- b) fabula
- c) regény
- d) verses regény

2. Ki volt Akhilleusz legjobb barátja?

- a) Odüsszeusz
- b) Patroklosz
- c) Priamosz
- d) Hektór

3. Hogy hívják a görög hadistent?

- a) Apollón
- b) Hádész
- c) Khaosz
- d) Árész

4. Odüsszeusz hány év után tér vissza otthonába?

- a) 10
- b) 20
- c) 30
- d) 40

5. Karikázd be az igaz állítást!

- a) Isten a Biblia szerint öt nap alatt teremtette a világot, a hatodik napon pedig megpihent
- b) Isten a Biblia szerint három nap alatt teremtette a világot, a negyedik napon pedig megpihent
- c) Isten a Biblia szerint hét nap alatt teremtette meg a világot, a nyolcadik napon pedig megpihent
- d) Isten a Biblia szerint hat nap alatt teremtette meg a világot, a hetedik napon pedig megpihent

6. Siegfried felesége...

- a) Aranyhajú Izolda
- b) Brünhilda
- c) Ginevra
- d) Kriemhilda

7. Kibe volt szerelmes a rendíthetetlen ólomkatona?

- a) a hercegkisasszonyba
- b) a táncosnőbe
- c) a szakácsnőbe
- d) a műlovarnőbe

8. Milyen műfajú alkotásokat írt Aiszóposz?

- a) novella
- b) regény
- c) fabula
- d) hősköltemény

9. Hogy hívták Tom Sawyer nagynénjét?

- a) Molly
- b) Polly
- c) Dolly
- d) Becky

10. Hogy nevezi el Robinson Crusoe a szigetet, ahol hajótörést szenvedett?

- a) a Remény szigete
- b) a Kétségbeesés szigete

- c) a Nyomor szigete
- d) az Újrakezdés szigete

11. Mi volt Jonathan Swift eredeti foglalkozása?

- a) író
- b) kovács
- c) asztalos
- d) pap

12. Mi a címe Jonathan Swift leghíresebb regényének?

- a) Gulliver kalandjai
- b) Gulliver
- c) Gulliver utazásai
- d) Gulliver, az óriás

13. Hol él Micimackó?

- a) a Százholdas Pagonyban
- b) a Kerekerdő közepén
- c) a Szerencse szigetén
- d) a Tízholdas Pagonyban

14. A *Tamás bátya kunyhója* című regény...

- a) valóságos lexikona a rabszolgaságnak
- b) egy nádkunyhó építéséről szól
- c) Oroszországban játszódik
- d) idilli hangvételű regény

15. Melyik évben született Antoine de Saint-Exupéry?

- a) 1600
- b) 1700
- c) 1800
- d) 1900

16. Párosítsd a címet a megfelelő szerzővel! A párosítást írd a táblázatba!

A	Karácsonyi ének
B	A kis herceg
C	Az öreg halász és a tenger
D	A rendíthetetlen ólomkatona
E	Légy jó mindhalálig

1	Antoine de Saint-Exupéry
2	Charles Dickens
3	H. C. Andersen
4	Móricz Zsigmond
5	E. Hemingway

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe a *János vitéz* eseményeit!

	a gazda már a kapuban várta nevelt fiát
	Jancsi megvédi kedvesét a mostohájától
	Jancsi heverészik a fűben
	a gazda elzavarja Jancsit
	Jancsi elbúcsúzik Iluskától

18. Párosítsd a műfajt a megfelelő művel! A párosítást írd a táblázatba!

A	meseregény
B	rapszódia
C	fabula
D	műmese
E	elbeszélő költemény

1	A kis herceg
2	A róka és a szőlő
3	Egy gondolat bánt engemet
4	János vitéz
5	A rendíthetetlen ólomkatona

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal! A párosítást írd a táblázatba!

A	szimbolizmus
B	romantika
C	klasszicizmus
D	realizmus
E	szürrealizmus

1	Móricz Zsigmond
2	Guillaume Apollinaire
3	Ady Endre
4	Jókai Mór
5	Moliere

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

/25 pont/

A magyar siketek jelnyelve

Lehet, hogy első hallásra meglepő, de van Magyarországon egy nyelv, amelyet rengetegen használnak körülöttünk az ország minden táján, de nyomtatásban szinte soha nem említették még, nincs nyelvtankönyve, szótára sem. Pedig valószínűleg mindenki találkozott már vele. Hogy mi ez a nyelv? – A magyar siketek jelnyelve.

Sokan még azt sem tudják, hogy nyelv. Azt hiszik, hogy rendszertelen, ötletszerű gesztikulálás, amelyet mi, hallók is használunk, ha például egy üvegfal választ el egymástól. Pedig erről szó sincs. A siketek jelnyelve ugyanúgy nyelv, mint a hangzó nyelvek.

Az is téved, aki azt hiszi, hogy ennek a nyelvnek valami köze van a magyarhoz. Igaz, hogy sok magyar hatás érezhető benne, de mondatai nem jelekkel visszaadott magyar mondatok. (...)

A magyar siketek jelnyelvének a története a ködbe vész, rokon jelnyelveit nem ismerjük. Az egyes országokban a siketek más és más jelnyelveket használnak, és csak kevés jelnyelv rokonsági viszonyai ismeretesek.

A siketek jelnyelve minden olyan jellegzetességgel rendelkezik, mint a hangzó nyelvek. Vannak benne ragozott és képzett szóalakok, kivételes szóalakok, szó szerkezetek és mondatszerkezetek.

És vannak benne szokatlan jelenségek is, amik a jelnyelv közegéből fakadnak. Például van olyan, amikor két szó időben egyszerre jelenik meg. Így a tagadást a fejünkkel jelezzük, miközben egyidejűleg kezünkkel mutatjuk az igét, amit tagadunk. De az egyidejűség jellemző a társalgásra is. Semmi akadályja annak, hogy két társalgó fél egyszerre jeleljen.

Az emberi idegrendszer a jelnyelvek használatára éppúgy fel van készülve, mint a hangzó nyelv használatára. (...)

- a) **Mi az alapvető különbség a jelnyelv és a hangzó nyelv között? /3 pont/**
- b) **A szöveg alapján milyen hasonlóságok van a két nyelv között? /3 pont/**
- c) **Mi különbség a gesztikulálás és jelelés között? /4 pont/**
- d) **Magyarázd a ködbe vész kifejezést! /3 pont/**
- e) **Hogyan értelmezted, hogy a jelnyelvben olykor „két szó időben egyszerre jelenik meg”? /3 pont/**
- f) **Mi a különbség a siket és süket szavak jelentése között? /2 pont/**
- g) **Célszerű-e ismernünk a jelnyelvet nem siketként is? Fejtsd ki véleményedet néhány mondatban! /7 pont/**

21. Írj egyoldalas fogalmazást a felelősségről az alábbi idézetet értelmezve! Véleményed irodalmi példával támaszd alá!

**„Felelős vagyok a rózsámért – ismételte a kis herceg, hogy jól az emlékezetébe vésse.”
(Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg)**

4. változat

Az 1-15-ig terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Minek a definíciója?

A regény műfajának egyik változata. Valóság-hű részletességgel, a történelmi tényekhez híven igyekszik felidézni valamely múltbeli kor lelkületét, körülményeit, társadalmi viszonyait.

- a) utazási regény
- b) történelmi regény
- c) karrierregény
- d) fejlődési regény

2. Hogy hívják a szerelem istennőjét a görög mitológiában?

- a) Héra
- b) Aphrodité
- c) Erisz
- d) Athéné

3. Hány évig bolyongott Odüsszeusz a tengeren?

- a) 10
- b) 20
- c) 30
- d) 40

4. Hogy hívták az egyszemű óriásokat?

- a) Szphinx
- b) Küklopsz
- c) Kerberosz
- d) Hüdra

5. Mikor született Antoine de Saint-Exupéry?

- a) 1800
- b) 1850
- c) 1900
- d) 1950

6. Melyik műből származik az idézet?

*„És legelőször erős pajzsot kalapált ki az üllőn,
dúsan díszítette, reá hármas karimát tett,
fényeset és ragyogót, s ráfűzte a szíjat ezüstből.”*

- a) Roland-ének
- b) Iliász
- c) Odüsszeia
- d) A kis herceg

7. Ki a dalnok a Kalevalában?

- a) Aleksiko
- b) Vainamöinen
- c) Veeti
- d) Oliver

8. Hol játszódik a Tom Sawyer kalandjai című regény?

- a) Anglia
- b) Skócia
- c) Amerika
- d) Európa

9. Hogy nevezzük Mózes első könyvét más szóval?

- a) Evangélium
- b) Genézis
- c) Tóra
- d) Vulgata

10. Mit keres Tom és Huck a kísértet házában?

- a) kincset
- b) foglyokat
- c) pókokat
- d) fegyvereket

11. Ki volt Siegfried szerelme?

- a) Brünhilda
- b) Krimhilda
- c) Izolda
- d) Irine

12. Az alábbiak közül melyik NEM Andersen-mese?

- a) A rendíthetetlen ólomkatona
- b) A hókirálynő
- c) A császár új ruhája
- d) Holle anyó

13. Mi a műfaja a *Karácsonyi ének* című műnek?

- a) novella
- b) dal
- c) regény
- d) mese

14. Milyen vallású volt Tamás bátya?

- a) keresztény
- b) muzulmán
- c) zsidó
- d) nem volt vallásos

15. Melyik műben találkozunk a következő szereplőkkel: Shelby, Emily, St. Clare család?

- a) Karácsonyi ének
- b) Tamás bátya kunyhója
- c) Tom Sawyer kalandjai
- d) Gulliver utazásai

16. Párosítsd a címet a megfelelő szerzővel! A párosítást írd a táblázatba!

A	E. Hemingway
B	József Attila
C	H. C. Andersen
D	Jókai Mór
E	Saint-Exupéry

1	A rendíthetetlen ólomkatona
2	A kőszívű ember fiai
3	Anyám
4	A kis herceg
5	Az öreg halász és a tenger

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe a *Hét krajcár* eseményeit!

	a koldus ad kölcsön egy krajcárt
	összegyűlt a hét krajcár
	betoppant a koldus, aki pénzt kért
	az apa zsebében is van egy krajcár
	az első három krajcár megtalálása

18. Párosítsd a műfajt a megfelelő művel! A párosítást írd a táblázatba!

A	komédia
B	regény
C	eposz
D	mese
E	fabula

1	A rendíthetetlen ólomkatona
2	Roland-ének
3	Karácsonyi ének
4	A fősvény
5	A róka és a szőlő

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal! A párosítást írd a táblázatba!

A	felvilágosodás
B	szimbolizmus
C	romantika
D	avantgárd
E	realizmus

1	Móricz Zsigmond
2	József Attila
3	Baudelaire
4	Daniel Defoe
5	Arany János

A	B	C	D	E

Varázserő

Közhely, hogy a kimondott szónak varázsereje van. A világ sok részén a szó szoros értelmében is mágikus jelentőséget tulajdonítanak neki: bizonyos szavakat nem szabad kimondani (tabu), vagy éppen az hoz szerencsétlenséget, ha egy bizonyos helyzetben nem mondunk ki valamit. Az újszülötteknek fedőneveket adnak, az igazit nem szabad használni, és így tovább. Persze nem valószínű, hogy a természeti erőkre szavakkal hatni lehessen. De hogy az emberek tudnak egymásra hatni azzal, amit mondanak, az nem kétséges. Lehet ezt varázserőnek nevezni? Igen, amíg nem értjük, hogy hogyan is hatnak a szavak az emberekre, márpedig nem nagyon értjük.

Egy dolog bizonyos. Míg szinte teljesen urai vagyunk annak, hogy mit mondunk ki, szinte semmi tudatos ellenőrzésünk nincs afölött, hogy mi jut eszünkbe arról, amit hallunk, sőt, afölött sem, hogy a saját gondolataink milyen megfogalmazásban jutnak az eszünkbe. Az embernek ez a kiszolgáltatottsága áll a szavak varázserejének háttérében. Az érveken, a rábeszéléseken kívül ezt is kihasználjuk, amikor szavakkal hatunk embertársainkra.

A jóindulatú vagy legalábbis jó szándékú ráhatásra példa a lelki terápia, aminek a gyógyszeres kezeléssel, a munkával és mozgással való gyógyításon kívül a beszéd a legfontosabb eszköze. Aztán persze általában az irodalmat is ide sorolhatjuk, az is a szavak varázserejének jóindulatú használata. Tudjuk, hogy a gyógyító és az irodalmi tevékenységben is nagyon sok múlik a megfogalmazáson, sokszor több, mint a „mondanivalón”. De a nyelvészet még a közelébe sem került annak, hogy pontosabban is megfogalmazza ennek a törvényszerűségeit.

- a) **Mi a szöveg témája? /1pont/**
- b) **Magyarázd a tabu és közhely kifejezéseket! /4 pont/**
- c) **Szerinted milyen babonás elgondolás húzódhat amögött, hogy az újszülötteknek fedőnevet adnak? /5pont/**
- d) **Mi áll a szavak varázserejének háttérében a szerző szerint? /2pont/**
- e) **Hogyan látja a szöveg az irodalmat? /2pont/**
- f) **Mi a közös lelki terápia és az irodalom között? /4 pont/**
- g) **Véleményed szerint miért múlik sokszor több a megfogalmazáson, mint a mondanivalón? /7 pont/**

20. Írj egyoldalas fogalmazást *Milyen testvér vagyok/lennék én* címmel (Arany János *Toldi* című műve alapján)!

5. változat

Az 1-15-ig terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Hogy hívják a viszály istennőjét a görög mitológiában?

- a) Héra
- b) Aphrodité
- c) Erisz
- d) Athéné

2. Hány évig tartott a trójai háború?

- a) 5
- b) 10
- c) 15
- d) 2

3. Hogy hívták a háromfejű kutyát, Tüphón és Ekhidna gyermekét?

- a) Szphinx
- b) Küklopsz
- c) Kerberosz
- d) Hüdra

4. Ki volt a kovács, aki Akhilleusz pajzsát készítette?

- a) Dionüszosz
- b) Aszklépiosz
- c) Héphaisztosz
- d) Kronosz

5. Ki a szerzője?

„Kicsalta a leányt édes beszédével,

Átfogta derekát mind a két kezével

Megcsókolta száját nem egyszer, sem százszor,

Ki mindeneket tud: az tudja csak, hányszor”

- a) Ady Endre
- b) Heinrich Heine
- c) Robert Burns
- d) Petőfi Sándor

6. Mikor született Charles Dickens?

- a) 1512
- b) 1612
- c) 1712
- d) 1812

7. Mit jelent a fabula kifejezés?

- a) tündérese
- b) hazugságmese
- c) tréfás mese
- d) állatmese

8. Melyik műben találkozunk a következő szereplőkkel: Joe Harper, Huck Finn, Becky Thatcher?

- a) Robinson Crusoe
- b) Tamás bátya kunyhója
- c) Roland-ének
- d) Tom Sawyer kalandjai

9. Hogy nevezzük a latin nyelvű bibliafordítást, Szent Jeromos munkáját?

- a) Septuaginta

- b) Genezis
- c) Tóra
- d) Vulgata

10. Mi a címe Daniel Defoe híres regényének?

- a) Robinson kalandjai
- b) Robinson Crusoe
- c) Robinson Crusoe kalandjai
- d) Robinson, a hajótörött

11. Melyik műből való az idézet: „Világos nappal volt mire felébredtem. Fel akartam kelni, de kiderült, hogy képtelen vagyok mozdulni - karomat és lábamat kétoldalt a földhöz erősítették, hosszú és sűrű hajam is le volt kötve. Testemen, vállamtól egészen a sarkamig, számos vékony kötelék húzódott.”

- a) Robinson Crusoe
- b) Tom Sawyer kalandjai
- c) Gulliver utazásai
- d) Odüsszeia

12. Melyik műben találkozunk a következő szereplőkkel: Gunther, Brünhilda, Hagen?

- a) Roland-ének
- b) Nibelung-ének
- c) Igor-ének
- d) Karácsonyi ének

13. Mitől lesz sebezhetetlen Siegfried?

- a) megfürdik a sárkány vérében
- b) megmártózik a Sztüx vizében
- c) megfürdik a vadkan vérében
- d) testét bedörzsölik csodaerejű krémmel

14. A Tamás bátya kunyhója ...

- a) rabszolgaság-ellenes regény
- b) történelmi regény
- c) hősköltemény
- d) kalandregény

15. Mit olvas állandóan Tamás bátya?

- a) újságot
- b) könyvet
- c) Bibliát
- d) szórólapokat

16. Párosítsd a címet a megfelelő szerzővel! A párosítást írd a táblázatba!

A	E. Hemingway
B	József Attila
C	Jonathan Swift
D	Móricz Zsigmond
E	Saint-Exupéry

1	Gulliver utazásai
2	Hét krajcár
3	Anyám
4	A kis herceg
5	Az öreg halász és a tenger

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe a *Nibelung-ének* eseményeit!

	Krimhilda feleségül megy Siegfriedhez
--	---------------------------------------

	Siegfried meghal
	Krimhilda és Brünhilda a templom előtt összevesznek
	Siegfried legyőzi a sárkányt
	Krimhilda megálmodja a jövőjét

18. Párosítsd a műfajt a megfelelő művel! A párosítást írd a táblázatba!

A	komédia
B	fabula
C	eposz
D	regény
E	elbeszélő költemény

1	Tamás bátya kunyhója
2	Nibelung-ének
3	A fősvény
4	Toldi
5	A farkas és a gém

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal! A párosítást írd a táblázatba!

A	felvilágosodás
B	avantgárd
C	klasszicizmus
D	romantika
E	realizmus

1	Jókai Mór
2	Moliere
3	Móricz Zsigmond
4	József Attila
5	Jonathan Swift

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

/25 pont/

A romantika a nyelvről

A romantikus nacionalizmus, a múlt század elejének uralkodó eszmeisége ma is jelen van az átlagembernek a nyelvről való gondolkodásában. Jó példa erre az idegen eredetű szavak megítélése: ma is úgy véli a legtöbb laikus, hogy az idegen eredetű szavak kevésbé „jók”, kevésbé szépek, használatuk kerülendő. Azok a nyelvek az igazán stramm, életrevaló nyelvek, melyek – úgymond – nem kényszerülnek idegen szavakat kölcsönvenni mondanivalójuk kifejezésére, hanem saját anyagukból is meg tudják alkotni a közleményeiket. Sietek leszögezni, hogy a nyelvtudomány nem foglal állást ilyen kérdésekben, minthogy e vélekedések értékítéletet tartalmaznak, s nem a nyelv működésére vonatkoznak. A nyelvészet csak azt vizsgálja, hogy a nyelv – mint a kommunikáció eszköze – hogyan látja el az információátadás feladatát. Ha az autó felborult mondat ugyanúgy képes továbbítani az információt, mint az, hogy a gépkocsi felborult, akkor a nyelvész a kettőt egyenértékűnek tekinti, s a további különbségtételt a stilisztikába vagy a nyelvtörténetbe utalja. (...)

A kis nemzeteknél ezen felül működött a kisebbségi érzésből származó nemzeti büszkeség, olykor nemzeti gőg is. „Nem szorulunk rá a mások javaira!” – sugallta a nyelvújítás, amikor kitalálta és bevezette a státus helyett az álladalom (később állam), vagy a klavír helyett a zongora szavakat. (...)

Mára mindezek a szempontok elévültek, s az idegen szavak kerülése inkább csak nemes és illendő hagyomány, mint parancsoló szükségszerűség. Egy valamire természetesen mindig mindenkinek vigyázni kell: ne használjon idegen szavakat olyanok előtt, akik azokat nem ismerik, nem értik. Ez ugyanis kevélység és fennhéjázás – melyek viszont nem nyelvészeti, hanem erkölcsi kategóriák.

- a) **Milyen elképzelések, indokok húzódnak az idegen szavak kerülése mögött? /3 pont/**
- b) **A szöveg alapján mi a nyelvészet vizsgálati tárgya? /2 pont/**
- c) **Magyarázd a laikus és stramm kifejezéseket! /4 pont/**
- d) **Mi a nyelvújítás? /2 pont/**
- e) **Írj egy-egy szinonimát a kevélység és a fennhéjázás szavakra! /2 pont/**
- f) **Mi a véleményed, miért gondolhatják néhányan úgy, hogy az idegen szavak kevésbé jók, kevésbé szépek? /5 pont/**
- g) **Foglalj állást az idegen szavak használatával kapcsolatban! Mikor szükséges illetve szükségtelen? /7 pont/**

21. Írj egyoldalas fogalmazást *A barátság jelentősége* címmel (Mark Twain: *Tom Sawyer kalandjai* című műve alapján)!

6. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Minek a definíciója?

A jelenség a világ mögötti lényegi tartalmakat, az "ideákat" törekszik megragadni, ehhez fő eszközül az önmagukon túlmutató, sejtelmes jelentésvilágú jelképeket választja.

- a) impresszionizmus
- b) szimbolizmus
- c) dekadencia
- d) szecesszió

2. A nap istene a görög mitológiában

- a) Hélios
- b) Zeus
- c) Poszeidón
- d) Arész

3. Kinek az ötletére rendezik meg az íjászversenyt?

- a) Pallasz Athéné
- b) Odüsszeusz
- c) Télemakhosz
- d) Pénelopé

4. Ki az ostromló görög sereg fővezére?

- a) Agamemnón
- b) Achilleus
- c) Meneláosz
- d) Párisz

5. Kivel vívja utolsó csatáját Hektór?

- a) Akhilleusz
- b) Agamemnón
- c) Meneláosz
- d) Párisz

6. Mit jelent a biblia szó?

- a) könyvek
- b) szentek
- c) templomok
- d) oltárok

7. Kinek szól Antoine de Saint-Exupéry *A kis herceg* című műve?

- a) csak gyerekeknek
- b) csak felnőtteknek
- c) gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt
- d) egy másik szerzőnek

8. Hány bolygót jár be a kis herceg?

- a) 4
- b) 5
- c) 6
- d) 7

9. Kihez fordul segítségért a kis herceg, hogy hazajusson?

- a) egy kislányhoz
- b) az üzletemberhez
- c) a kígyóhoz
- d) a királyhoz

10. Mi volt Gulliver foglalkozása?

- a) orvos
- b) asztalos
- c) halász
- d) tanár

11. Hová utazik először Gulliver?

- a) Lilliputba
- b) Tündérországba
- c) Brobdingnagba
- d) Csodaországba

12. Hol ér véget Gulliver utazása?

- a) „nyihahák” országában
- b) Lilliputban
- c) Brobdingnagban
- d) Lugnagg szigetén

13. Ki írta *Tom Sawyer kalandjait*?

- a) Mark Twain
- b) A .A Milne
- c) Daniel Defoe
- d) Charles Dickens

14. Ki írta *Falusi kisleány* című verset?

- a) Charles Bandelaire
- b) Guillaume Apollinaire
- c) Petőfi Sándor
- d) Robert Burns

15. Melyik állítás igaz a *Tamás bátya kunyhója* befejezésére?

- a) Tamás bátya végül boldogan tölti öreg napjait
- b) Tamás bátya belehal a bántalmazásba
- c) Tamás bátya megszökik és harcol a rabszolgaság ellen
- d) Tamás bátya továbbra is a földeken dolgozik

16. Párosítsátok a címet a megfelelő szerzővel! A párosítást írjátok a táblázatba!

A	John Anderson, szívem John
B	Koldus és királyfi
C	Dalaim
D	Karácsonyi ének
E	De szeretnék gazdag lenni

1	Mark Twain
2	József Attila
3	Charles Dickens
4	Robert Burns
5	Petőfi Sándor

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe a *Tamás bátya kunyhója* című regény eseményeit!

	Tamás bátya Simon Legree tulajdonába kerül
	Tamás bátya a hajón összebarátkozik Evával. A kislány apja megvásárolja őt.
	Eliza megszökik fiával, akit Shelbyék el akarnak adni

	Arthur Shelby eladja Tamás bátyát
	Eva látomása és halála

18. Párosítsátok a műfajt a megfelelő művel! A párosítást írjátok a táblázatba!

A	kisregény
B	allegorikus költemény
C	monda
D	eposzparódia
E	mese

1	Feltámadott a tenger
2	Árvácska
3	Rege a csodaszarvasról
4	A farkas és a hét kecskegida
5	A helység kalapácsa

A	B	C	D	E

19. Párosítsátok a szerzőt művelődéstörténeti korszakkal, a korstílussal vagy stílusiránnyal! A párosítást írjátok a táblázatba!

A	szimbolizmus
B	középkor
C	romantika
D	antikvitás
E	szürrealizmus

1	Homérosz
2	József Attila
3	Ady Endre
4	Szent Ferenc
5	Robert Burns

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

25 pont

A szleng

A szleng angol szó ugyan, de a szlenget nem az angolok találták ki. Talán azért használják világszerte az angol terminust, mert az angolok voltak a legkényesebbek a standard és a nem standard nyelvhasználat különbségeire. A szlengnek legfőbb jellemzője az átmenetiség, a mulandóság, a divathullámszerű terjedés, majd elapadás. Húsz-harminc évvel ezelőtti szleng-kifejezések például: *Hát én lepetézek!* a meglepetés, méltatlankodás kifejezésére; *A húga jó bőr,* értsd: ‘szép vagy bevaló nő’. Ezeket ma már nem hallani, és talán sokan már nem is értenék őket. Helyettük mások jelentek meg, például az *arc*, melyet ‘fickó, pofa’ értelemben használnak (*Jó arc a Csaba*). A fölösleges vagy értelmetlen szöveget egy-két évtizeddel ezelőtt *sóder*-nek neveztük (*Ne lökjed nekem itt a sódert!*), ma ugyanebben a jelentésben a *rizsa* járatos. (...)

A szleng lételeme az átmenetiség, a kérészéletűség. Ha valamit évszázadokon át használnak, az nem szleng, hanem a nyelv stabil része. Ezért nem nevezhetjük szlengnek a klasszikus trágárságokat, de nem szleng a *-suk/-sük* igeraghasználat vagy a *nem-e jöttek* szerkesztés sem. A szleng lényege, hogy alternatívát nyújt, tehát olyasmit fejez ki, amire az illető is tudna más, közismert és közhasználatú – ha nem is feltétlenül elegáns vagy irodalmias – kifejezést, vagy amit mások nem úgy mondanának. A szleng: gesztus.

Előfordul, hogy valamely szleng-kifejezés rögzül, és nem vész ki a generáció kikopásával: ez történt például a *pofa* szóval. A harmincas-negyvenes években jóízű, tréfás szleng-szó volt ‘ember’ értelemben – mára elszíntelenedett, elvesztette divat (azaz szleng-) ízét, s egyszerűen a bizalmas nyelvhasználat alacsony stílusértékű szava lett, semmilyen gesztust nem tartalmaz: *A harmadikon egy pofának van HILTI fűrője*. Az irodalom is képes legalizálni szleng-szavakat, ez történik napjainkban a *zsaru* szóval, melyet gyerekkoromban álomban nem mertem volna rendőr előtt kiejteni, ma meg a rendőrség maga használja, kedélyes öniróniával.

- a) Milyen jellemzői vannak a szlengnek? Sorolj fel legalább négyet! /2pont/
- b) Mit jelent az a megállapítás, hogy a szleng kérészéletű? /4pont/
- c) Magyarázd a terminus és gesztus szavakat! /4 pont/
- d) Írj egy általad ismert szleng-kifejezést a meglepetés, méltatlankodás kifejezésére! /3 pont/
- e) Miért nem tekinthető szleng-kifejezésnek a nem-e jöttek szerkesztés? /3 pont/
- f) Az ‘ember’ szónak milyen a szleng köréből származó szinonimái találhatóak a szövegben? /2 pont/
- g) Véleményed szerint milyen helyzetekbe/környezetbe illenek leginkább a szleng-kifejezések? Válaszodat indokold! /7 pont/

21. Írj egyoldalas fogalmazást a gyermekkor szépségéről az alábbi idézetet értelmezve! Véleményed irodalmi példával támaszd alá!

„Így aztán együtt elindultak. De akárhová mennek, és akármilyen történik velük útközben, az Erdő végén, az Elvarázsolt Völgyben a kislány meg a medvéje mindig játszani fognak.”
(Milne: Micimackó)

7. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Ki nem újszövetségi az alábbiak közül?

- a) Máté
- b) Lukács
- c) Pál
- d) Mózes

2. Melyik nem Ószövetségi könyv?

- a) Teremtés könyve
- b) Énekek éneke
- c) Példabeszédek könyve
- d) Evangélium

3. Ki írta a *Huckleberry Finn kalandjai* c. regényt?

- a) Grimm testvérek
- b) Charles Dickens
- c) Antoine de Saint-Exupéry,
- d) Mark Twain

4. Ki a görög főisten?

- a) Hermész
- b) Zeusz
- c) Apollón
- d) Odüsszeusz

5. Ki volt a szerelem istennője a római mitológiában?

- a) Démétér
- b) Vénusz
- c) Pallasz Athéné
- d) Aphrodité

6. Melyik a líra műfaja?

- a) Elbeszélő költemény
- b) Szonett
- c) Mese
- d) Novella

7. Milyen társadalmi problémát dolgoz fel a *Tamás bátya kunyhója* c. regény?

- a) A nők nehéz sorsát

- b) Rabszolgaságot, rasszizmust
- c) családon belüli erőszakot
- d) világháborút

8. Ki mondja következő mondatot: „Te egyszer s mindenkorra felelős lettél azért, amit megszelídítettél.”?

- a) Kis herceg
- b) Maugli
- c) A rózsza
- d) Róka

9. Milyen korszak alkotója Molier?

- a) Felvilágosodás
- b) Realizmus
- c) Barokk
- d) Romantika

10. Melyik nem kalandregény?

- a) *A három testőr*
- b) *Robinson Crusoe*
- c) *Egri csillagok*
- d) *Grant kapitány gyermekei*

11. Mi a versláb?

- a) rövid és/vagy hosszú szótagokból álló alapegység
- b) egymás után következő szavak kezdőhangjának megegyezése versben
- c) a szótagok hangtani szempontú szabályos váltakozása, a rím, illetve a szavak zenei hangzása
- d) az a gondolati tevékenység, amikor a részekre bontott egész elemeit egészzé egyesítjük

12. Az alábbi szerzők közül ki a „nagy meseíró”?

- a) Goethe
- b) Andersen
- c) Byron
- d) Hemingway

13. Melyik drámai műfaj?

- a) Dal
- b) Tragédia
- c) Szonett
- d) Novella

14. Melyik alkotásból való az idézet: „A szeretet türelmes, a szeretet jóságos, a szeretet nem féltékeny, nem kérkedik, nem is kevély”?

- a) *Az öreg halász és a tenger*

- b) *Biblia*
- c) *A fősvény*
- d) *Mássalhangzók szonettje*

15. Melyik irodalmi alkotás szerzője nő?

- a) *Búcsú a fegyverektől*
- b) *Jane Eyre*
- c) *Emil és a detektívek*
- d) *Vadölő*

16. Párosítsátok a címet a megfelelő szerzővel!

A	Petőfi Sándor
B	Jack London
C	Juhász Gyula
D	Charles Dickens
E.	József Attila

1	<i>Karácsonyi ének</i>
2	<i>Mikor az utcán átment a kedves...</i>
3	<i>Fehér Agyar</i>
4	<i>Milyen volt...</i>
5	<i>Szeptember végén</i>

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az eseményeket!

	Az ifjú szerelmesek elindulnak Sztambulba.
	Eger várat megostromolják a törökök.
	Jumurdzsák elrabolja Gergőt és Vicuskát.
	Éva a királyné udvarhölgye.
	Gábor pap elveszi Jumurdzsák amulettjét.

18. Párosítsátok a műfajt a megfelelő művel!

A	Ballada
----------	----------------

1	<i>Toldi</i>
----------	--------------

B	Novella
C	Elbeszélő költemény
D	Eposz
E	Regény

2	<i>A kőszívű ember fiai</i>
3	<i>Roland-ének</i>
4	<i>A walesi bárdok</i>
5	<i>Bede Anna tartozása</i>

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal!

A	József Attila
B	Janus Pannonius
C	Berzsenyi Dániel
D	Csokonai Vitéz Mihály
E	Arthur Rimbaud

1	Szentsimentalizmus
2	Szimbolizmus
3	Klasszicizmus
4	Szürrealizmus
5	Reneszánsz

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

25 pont

Juhász Gyula: Milyen volt...

Milyen volt szőkesége, nem tudom már,
De azt tudom, hogy szőkék a mezők,
Ha dús kalással jő a sárguló nyár
S e szőkeségben újra érzem őt.

Milyen volt szeme kékje, nem tudom már,
De ha kinyílnak ősszel az egek,
A szeptemberi bágyadt búcsuzónál
Szeme színére visszarévedek.

Milyen volt hangja selyme, sem tudom már,
De tavaszodván, ha sóhajt a rét,
Úgy érzem, Anna meleg szava szól át

Egy tavaszról, mely messze, mint az ég.

- a) Mi a vers témája? (1 pont)
- b) Határozd meg a műfaját! (1 pont)
- c) Mit érzékeltet a költő a természeti jelenségekkel? (3 pont)
- d) Írd ki a versből a megszemélyesítéseket! (3 pont)
- e) Hozz saját példát a megszemélyesítésre! (3 pont)
- f) Keresd meg a költeményben lévő hasonlatot! Írd ki! (3 pont)
- g) Karikázd be az alliterációkat! (2 pont)
- h) Add meg a *visszarévedek* szó rokon értelmű párját! (2 pont)
- i) Fogalmazd meg néhány mondattal a véleményed a versről! (7 pont)

21. Egy egyoldalas fogalmazásban értelmezd az alábbi idézetet! „Ábrándozás az élet megrontója, mely kancsalul festett egekbe néz” (Vörösmarty Mihály: A merengőhöz)

8. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. **Ki az, aki nem tartozik a 4 evangélista közé?**
 - a) Máté
 - b) Lukács
 - c) Pál
 - d) János

2. **Melyik nem Ószövetségi könyv?**
 - a) Teremtés könyve
 - b) Énekek éneke
 - c) Királyok könyve
 - d) Jelenések könyve

3. **Ki írta a *Huckleberry Finn kalandjai* c. regényt?**
 - a) Daniel Defoe
 - b) Antoine de Saint-Exupéry,
 - c) Mark Twain
 - d) Hans Christian Andersen

4. **Kinek lett állandó jelzője a „leleményes”?**
 - a) Hermész
 - b) Zeusz
 - c) Apollón
 - d) Odüsszeusz

5. **Ki volt a szerelem istennője a görög mitológiában?**
 - a) Déméter
 - b) Héra
 - c) Pallasz Athéné
 - d) Aphrodité

6. **Melyik nem az epika műfaja?**
 - a) Szonett
 - b) Elbeszélő költemény
 - c) Mese
 - d) Novella

7. **Milyen társadalmi problémát dolgoz fel a *Tamás bátya kunyhója* c. regény?**
 - a) Rabszolgaságot, rasszizmust
 - b) családon belüli erőszakot

- c) világháborút
- d) reformációt

8. Ki mondja következő mondatot: „Te egyszer s mindenkorra felelős lettél azért, amit megszelídítettél.”?

- a) Kis herceg
- b) Füles
- c) Robinson Crusoe
- d) Róka

9. Milyen korszak alkotója Heinrich Heine?

- a) Felvilágosodás
- b) Realizmus
- c) Barokk
- d) Romantika

10. Melyik nem kalandregény?

- a) *A három testőr*
- b) *Robinson Crusoe*
- c) *Micimackó*
- d) *Grant kapitány gyermekei*

11. Mi a versláb?

- a) rövid és/vagy hosszú szótagokból álló alapegység
- b) egymás után következő szavak kezdőhangjának megegyezése versben
- c) a szótagok hangtani szempontú szabályos váltakozása, a rím, illetve a szavak zenei hangzása
- d) az a gondolati tevékenység, amikor a részekre bontott egész elemeit egészzé egyesítjük

12. Melyik szerző nem a romantika korszakában alkotott?

- a) Goethe
- b) Grimm testvérek
- c) Byron
- d) Hemingway

13. Melyik nem lírai műfaj?

- a) Dal
- b) Zsoltár
- c) Szonett
- d) Novella

14. Melyik alkotásból való az idézet: „A föld puszta volt és üres, sötétség borította a mélységeket, és Isten lelke lebegett a vizek fölött.”?

- a) *Az öreg halász és a tenger*
- b) *A fősvény*

- c) Ószövecség
- d) Mássalhangzók szonettje

15. Melyik irodalmi alkotás szerzője nő?

- a) Búcsú a fegyverektől
- b) Üvöltő szelek
- c) Emil és a detektívek
- d) Vadölő

16. Párosítsátok a címet a megfelelő szerzővel!

A	Jack London:
B	Petőfi Sándor
C	Juhász Gyula
D	Charles Dickens
E.	Nagy László

1	<i>Karácsonyi ének</i>
2	<i>Adjon az Isten</i>
3	<i>A vadon szava</i>
4	<i>Milyen volt...</i>
5	<i>Reszket a bokor, mert...</i>

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az eseményeket!

	Ödön hazatér Oroszországból
	Baradlay Kazimir halála
	A forradalom kitörése
	Jenő áldozatvállalása
	Baradlay Marie fogadalma

18. Párosítsátok a műfajt a megfelelő művel!

A	Ballada
----------	----------------

1	<i>János vitéz</i>
----------	--------------------

B	Novella
C	Elbeszélő költemény
D	Eposz
E	Regény

2	<i>A néhai bárány</i>
3	<i>Roland-ének</i>
4	<i>Szondi két apródja</i>
5	<i>Légy jó mindhalálig</i>

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal!

A	Heinrich Heine
B	Janus Pannonius
C	Berzsenyi Dániel
D	Csokonai Vitéz Mihály
E	Arthur Rimbaud

1	Szentimentalizmus
2	Szimbolizmus
3	Klasszicizmus
4	Romantika
5	Reneszánsz

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre! 25pont

Gárdonyi Géza: Egri csillagok

- Kedves barátaim és védőtársaim! A falakat láttátok, most már a falakon belül levő erőt is ismeritek. Ebben a várban van most a maradék ország sorsa. (...)

- Ha Eger elesik, utána nem állhat meg se Miskolc, se Kassa. Az apró várakat lerázza a török, mint a diót. Nincs többé ellenállás. És akkor Magyarországot beírhatja a történelem a halottak könyvébe. (...) – Az egri vár erős, de ott a szolnoki példa, hogy a falak ereje nem a kőben van, hanem a várvédők lelkében. Ott pénzen fogadott idegen zsoldosok voltak. Nem a várat mentek védeni, hanem hogy zsoldot kapjanak. Itt az öt pattantyús kivételével minden ember magyar. Itt mindenki a hazát védi. Ha vér kell, vérrel. Ha élet kell, étellel. De ne mondhasa azt ránk a jövő nemzedék, hogy azok a magyarok, akik 1552-ben itt éltek, nem érdemelték meg a magyar nevet. (...)

- Azért hívtam össze kegyelmeteket..., hogy mindenki számot vethessen magával. Aki többre becsüli a bőrét, mint a nemzet jövőjét, nyitva még a kapu. Nekem férfiak kellene. Inkább kevés oroszlán, mint sok nyúl. Akinek reszket az ina a közelgő zivatartól, hagyja el a termet, mielőtt tovább szólnék, mert meg kell esküdnünk a vár védelmére olyan esküvel, hogy ha azt megszegi valaki, meg ne állhasson holta után az örök Isten színe előtt.

a) Mi a célja Dobó István várvédőkhöz intézett szavainak? (2 pont)

b) Melyik évben hangzott el a várkapitány beszéde? (1 pont)

c) Hogyan értelmezed a 3. mondatot? (4 pont)

d) Írd ki a szövegből a hasonlatot! (2 pont)

e) Szerkessz egy saját hasonlatot! (2 pont)

f) Magyarázd meg, mit jelentenek az alábbi kifejezések! (6 pont)

reszket az ina

többre becsüli a bőrét

g) Értelmezd Dobó István kijelentését! (8 pont)

„Inkább kevés oroszlán, mint sok nyúl.”

21. Egy egyoldalas fogalmazásban világítsd meg az élet értelmét az alábbi idézetet értelmezve! Véleményedet irodalmi példával támaszd alá!

„Ábrándozás az élet megrontója, mely kancsalul festett egekbe néz”

9. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Minek a definíciója?

A társadalmi fejlődés kezdeteire jellemző elbeszélés az ősidők eseményeiről. Szereplői istenek és emberfeletti képességekkel rendelkező, többnyire isteni származású hősök.

- a) mitológia
- b) ballada
- c) mítosz
- d) eposzi kellék

2. Melyik mondakörhöz tartozik az *Odüsszeia*?

- a) spártai
- b) athéni
- c) krétai
- d) trójai

3. Ki volt Heléna férje?

- a) Menelaosz
- b) Patroklosz
- c) Agamemnón
- d) Hektór

4. Ki a szépség és a szerelem istenasszonya a görög mitológiában?

- a) Pallasz Athéné
- b) Gaia
- c) Aphrodité

d) Héra

5. Az alábbiak közül ki előtt nem titkolja Odüsszeusz Ithakára érkezését?

- a) Pénélopé
- b) Eumaiosz
- c) Télemakhosz
- d) Laertész

6. Mit teremtett Isten a második napon?

- a) világosságot és sötétséget
- b) a Napot, a Holdat és a csillagokat.
- c) tengeri állatokat és madarakat
- d) az eget

7. Ki Krimhilda szerelme?

- a) Siegfried
- b) Gunther
- c) Cleante
- d) Valér

8. Huckleberry Finn barátja...

- a) Tom Sawyer
- b) Tom Smith
- c) Tom Hutchins
- d) Tom Peters

9. Mit rajzol az író a kis hercegnek?

- a) egy óriáskígyót, amint egy elefántot emészt
- b) rózsát
- c) felhőt
- d) rókát

10. Mi lesz Indián Joe sorsa Mark Twain regényében?

- a) meghal
- b) bebörtönzik
- c) megszökik

d) jó útra tér

11. Milyen állat *A dzsungel könyvében* Akela?

- a) sakál
- b) farkas
- c) keselyű
- d) óráskígyó

12. Ki volt Maugli legnagyobb ellenfele a dzsungelben?

- a) Akela
- b) Ká
- c) Sir Kán
- d) Balu

13. Mikor változik meg Scrooge a *Karácsonyi énekben*?

- a) húsvétkor
- b) a születésnapján
- c) karácsonykor
- d) nem változik meg

14. Kinek segítette a gyógyulását Scrooge a *Karácsonyi énekben*?

- a) pici Tim
- b) Bob
- c) Marley
- d) Dick

15. Kivel együtt halt meg az ólomkatona Andersen meséjében?

- a) bajtársaival
- b) ellenségével
- c) szerelmével
- d) egyedül

16. Párosítsd a címet a megfelelő szerzővel! A párosítást írd a táblázatba!

A	A dzsungel könyve
B	A magyar Messiások

1	Mark Twain
2	R. Kipling

C	Huckleberry Finn
D	Gulliver utazásai
E	Mint egy virág, olyan vagy...

3	Jonathan Swift
4	H. Heine
5	Ady Endre

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe a Robinson Crusoe című regény eseményeit!

	Crusoe eljut egy szigetre, amelyet a Kétségbeesés szigetének nevez el
	Crusoe megmenti Pénteket
	Robinson kannibálok nyomára bukkan
	Crusoe részt vesz egy utazáson, melynek során Afrikából szállítanak rabszolgákat
	Robinson Crusoe hajóra száll az angliai Hullban 1651 augusztusában

18. Párosítsd a műfajt a megfelelő művel! A párosítást írd a táblázatba!

A	lovageposz
B	utazási regény
C	fabula
D	műmese
E	elbeszélő költemény

1	Toldi
2	Nibelung-ének
3	Robinson Crusoe
4	A farkas és a bárány
5	A rendíthetetlen ólomkatona

A	B	C	D	E
----------	----------	----------	----------	----------

--	--	--	--	--

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal! A párosítást írd a táblázatba!

A	realizmus
B	szimbolizmus
C	reneszánsz
D	népies
E	szürrealizmus

1	Petőfi Sándor
2	Guillaume Apollinaire
3	Ady Endre
4	Charles Dickens
5	Janus Pannonius

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

/25 pont/

Lázár Ervin: A Hétfejű Tündér

Virág szemű

Abból már sok botrány származott, hogy valakinek szép szeme van. be ilyesféle perpatvarról, ami Varga Julcsa szeme miatt kerekedett, állítom, még a legöregebbek sem hallottak. Mert Varga Julcsát, ha netán nem tudná valaki, Virág szeműnek nevezik. Azért, mert gyönyörűséges kék szeme van. Nos hát ebből lett a haddelhadd. Mert egy szép napon a Karcsú Sisakvirág nem átalotta azt mondani:

– Semmi kétség, Varga Julcsa szeme olyan, mint én!

Ami igaz, igaz, a Karcsú Sisakvirág igen szép, senki szemének nem válna szégyenére, ha rá hasonlítana. Nem is lett volna baj ebből a kijelentésből, ha nem hallja meg néhány másik virág.

A Fürtös Gyöngyike fel is csattant mindjárt.

– Még hogy olyan, mint te! Jobb, ha elhallgatsz a sápatag színeddel. Varga Julcsa szeme éppen olyan, mint én!

Na, lett erre riadalom, zenebona.

Rikoltzott a Tavasz Csillagvirág, hogy márpedig csakis őtőle kölcsönözte a színét Julcsa szeme.

Az Ibolya a hasát fogta nevéttében.

– Még hogy azt képzelitek... hehe... és én?

Az Erdei Gyöngyköles erre lelilázta az Ibolyát.

– Nem is kék vagy, lila – mondta dühösen.

– Ha én lila vagyok, akkor Julcsa szeme is lila. Vegyétek tudomásul! – kiabálta az Ibolya.

Erre aztán előpattant a Búzavirág is.

– Ti mertek ezen vitatkozni?! Nézzetek meg engem!

Még szerencse, hogy nem tudtak egymáshoz közelebb menni, mert biztos hajba kaptak volna. Különösen akkor, amikor a Közönséges Gubóvirág is beleszólt a vitába. Ennek aztán nekiestek mind a hatan.

– Te mersz közbeszólni! Hiszen még a neved is közönséges!

Akkora volt a ricsaj, hogy a szundikáló füvek mind felébredtek.

Hát, mondhatom nektek, nincs annál csúnyább, mint amikor virágok veszekednek.

Gondolhatjátok, ki tett itt igazságot. Természetesen Mikkamakka. Éppen arra járt (majdnem mindig arra jár, amerre kell), és felkiáltott:

– Te úristen, színvak lettem!

A virágok elhallgattak. Egyszerre kérdezték:

– Színvak? Miért?

– Reggel, amikor erre jártam – mondta Mikkamakka –, világosan láttam, hogy ezen a helyen hét kék virág virít.

– Persze – mondták a virágok –, és?

– Most meg hét vöröset látok.

Hopp, egymásra néztek a virágok! Hát bizony nem Mikkamakka volt színvak, hanem ők vörösödtek ki a méregtől. Gyorsan visszakétkültek hát, és előadták az ügyet Mikkamakkának.

– Ó – mondta Mikkamakka –, de oktondiak vagytok! Ez a legegyszerűbb a világon. Varga Julcsa szeme hétfőn Karcú Sisakvirág, kedden Fürtös Gyöngyike, szerdán Tavaszi Csillagvirág, csütörtökön Ibolya, pénteken Erdei Gyöngyköles, szombaton Búzavirág, vasárnap meg Közönséges Gubóvirág. – (Azért mondta a gubóvirágot vasárnapra, mert titokban az tetszett neki legjobban.) – És közben persze – folytatta Mikkamakka – Varga Julcsa szeme egész héten szebb, mint ti heten együttvéve.

Ebben meg is nyugodtak a virágok, és azóta is boldogan kékellenek, virítanak.

- a) Keresd meg és írd ki, kik vitatkoztak egymással a szövegben! (4 pont)
- b) Mi volt a vita tárgya? (1 pont)
- c) Keress a szövegben hasonlatot! Írd ki! (2 pont)
- d) Szerkessz egy hasonlatot a saját szemedről! (2 pont)
- e) Értelmezd a következő kifejezéseket! (4 pont)
hajba kaptak
oktondiak
- f) Mivel zárult a vita? (3 pont)
- g) Mi a véleménye Mikkamakkának a virágokról? Szerinted megfelelően zárta le a vitát? (9 pont)

21. Egyoldalas fogalmazásban mutasd be a barátság lényegét az alábbi idézetet értelmezve! Véleményed irodalmi példával támaszd alá!

„Szépek vagytok, de üresek. Nem lehet meghalni értetek. Persze egy akármilyen járókelő az én rózsámra is azt mondhatná, hogy ugyanolyan, mint ti. Holott az az igazság, hogy ő egymaga többet ér, mint ti valamennyien, mert ő az, akit öntözgettem. Mert ő az, akire burát tettem. Mert ő az, akit szélfogó mögött óvtam. ...ő a barátom.” (Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg)

10. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Minek a definíciója?

A mítoszok összessége és a mítoszokkal foglalkozó tudományág.

- a) mitológia
- b) mítosz
- c) eposzi kellék
- d) eposz

2 Az alábbi művek közül melyiket írta Homérosz?

- a) Gilgames
- b) Daidalosz és Ikarosz
- c) Kalevala
- d) Odüsszeia

3. Milyen kellékek az alábbiak?

invokáció, expozíció, in medias res

- a) eposzi kellékek
- b) trójai kellékek
- c) mitológiai kellékek
- d) mítoszi kellékek

4. Ki a tengerek istene a görög mitológiában?

- a) Zeusz
- b) Agamemnón
- c) Poszeidón
- d) Hadész

5. Ki lopta el az emberek számára a tüzet?

- a) Daidalosz
- b) Ikarosz
- c) Prométheusz
- d) Romulusz

6. Mi volt az ötödik csapás?

- a) elsősülöttek halála
- b) dögvész
- c) hólyagos fekély
- d) a vizek vérré változtak

7. Miből teremtette Isten Ádámot?

- a) fából
- b) kőből
- c) sárból
- d) vízből

8. Milyen növény élt még a kis herceg bolygóján a rózsán kívül?

- a) kókuszpálma
- b) gomba
- c) majomkenyérfa
- d) lilium

9. Mi váltotta ki a trójai háborút?

- a) Hektór megsértette Meneláoszt.
- b) Parisz elrabolta Szép Helénát.
- c) Hektór és Akhilleusz viszálya.
- d) Meneláosz megsértette Trója királyát:

10. Kik rabolják el Mauglit Balu mellől?

- a) farkasok
- b) keselyűk
- c) elefántok
- d) majmok

11. Milyen állat *A dzsungel könyvében* Tabaki?

- a) sakál
- b) elefánt
- c) keselyű
- d) óráskígyó

12. Ki lesz Tamás bátya második gazdája?

- a) Augustine St. Clare
- b) Tom Loker
- c) George Shelby
- d) Simon Legree

13. Hogy hívták Roland kardját?

- a) Excalibur
- b) Durandal
- c) Boromir
- d) Olivér

14. Milyen varázstárgyat birtokol Siegfried?

- a) mérföldlépő csizma
- b) varázspálca
- c) bűvös sapka
- d) bűvös kehely

15. Hogy nevezik a Kalevalában a csodamalmot?

- a) pempe
- b) szampó
- c) kampó
- d) pempő

16. Párosítsd a címet a megfelelő szerzővel! A párosítást írd a táblázatba!

A	Karácsonyi ének
B	A megsebzett galamb és a szökőkút
C	Az öreg halász és a tenger
D	Tiszta szívvel
E	Hét krajcár

1	Apollinaire
2	Charles Dickens
3	József Attila
4	Móricz Zsigmond
5	E. Hemingway

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az *Odüsszeia* eseményeit!

	Odüsszeusz részt vesz az íjversenyen
	Odüsszeusz az Alvilágban
	Odüsszeusz a Szirének szigetén

	Odüsszeusz sok kaland után újra Ithakán
	Odüsszeusz a Küklopszok szigetén

18. Párosítsd a műfajt a megfelelő művel! A párosítást írd a táblázatba!

A	képvers
B	regény
C	műmese
D	elbeszélő költemény
E	novella

1	A kőszívű ember fiai
2	A megsebzett galamb és a szökőkút
3	Hét krajcár
4	Toldi
5	A rendíthetetlen ólomkatona

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal! A párosítást írd a táblázatba!

A	szimbolizmus
B	romantika
C	klasszicizmus
D	barokk
E	szürrealizmus

1	Zrínyi Miklós
2	József Attila
3	Ady Endre
4	Jókai Mór
5	Moliere

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

/25 pont/

Márai Sándor: Az élet értékéről

Az életnek értéket csak a szolgálat adhat, amellyel az emberek ügye felé fordulunk. Ez kissé szigorúan és általánosan hangzik, de ez az egyetlen igazság, melyet minden következménnyel megismertem. Senki nem ülhet a virágos réten, mint Ferdinánd, a bika, s nem szagolhatja büntetlenül a szép virágokat. Ember vagy, tehát embermódra és az emberek között kell élned.

Embermódra élsz, ha igazságosan élsz. Ha minden cselekedeted és szavad alján a szándék van: nem ártani az embereknek. Ha megkísérlöd – feltűnés és hiú szerep nélkül – segíteni az embereknek. Néha csak azzal, hogy nem hallgatod el az egyszerű igazságokat. Néha csak azzal, hogy nem mondod tovább, amit mások hazudnak. Néha csak azzal, hogy nem mondasz igent, mikor mindenki kiabál: „Igen, igen!” Egy életen át, következetesen, nem beleegyezni abba, ami az emberek hazugsága, nagyobb hősiesség, mint alkalmilag hangosan és mellveregetve tiltakozni ellene.

A halálos ágyon csak akkor pihensz nyugodtan, ha minden öntudatoddal, az igazságot szolgáltad. Néha nagyon egyszerű és kicsinyes az igazság. De te ne válogass. Ennyi az élet értéke.

- a) **Mi a szöveg témája! (1 pont)**
- b) **Húzd alá a bekezdések tételmondatait (a bekezdés legfontosabb mondatát)! (6 pont)**
- c) **Írd a ki a hasonlatot a szövegből! (2 pont)**
- d) **Szerkessz egy hasonlatot a tétlenségről! (3 pont)**
- e) **Kit kell szolgálnia az embernek Márai szerint? (2 pont)**
- f) **Foglald pontokba, hogyan magyarázza a szerző, mit jelent igazságosan élni! (4 pont)**
- g) **Hogyan értelmezed az alábbi mondatot? (7 pont)**
„Egy életen át, következetesen, nem beleegyezni abba, ami az emberek hazugsága, nagyobb hősiesség, mint alkalmilag hangosan és mellveregetve tiltakozni ellene.”

21. Írj egy oldal terjedelmű fogalmazást a könyvek szerepéről napjainkban az alábbi idézetet értelmezve! Véleményedet irodalmi példával támaszd alá!

„Végesvégül lesz nekem / Dúsgazdag könyvtárom...” (Petőfi: Szülőimhez)

11. változat

Az 1-15-ig terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Minek a definíciója?

Tömören előadott történet, mely nem törekszik a valóság teljes ábrázolására. Rendszerint kevés szereplő vesz részt benne, az idő és a tér viszonylag szűkre szabott, szerkezete behatárolt, rendszerint egy sorsdöntő esemény fordul elő benne, és meglepően, csattanószerűen zárul.

- a) novella
- b) regény
- c) rege
- d) kisregény

2. Hogy hívják a tenger istenét a görög mitológiában?

- a) Apollón
- b) Hádész
- c) Poszeidon
- d) Arész

3. Akhilleusz melyik testrésze volt sebezhető?

- a) a válla
- b) a sarka
- c) a bokája
- d) a térde

4. Keresd meg a kakukktojást!

- a) Hektór
- b) Heléna
- c) Párisz

d) Erisz

5. Mikor született Hans Christian Andersen?

- a) 1605
- b) 1705
- c) 1805
- d) 1905

6. Melyik műből származik az idézet? „Behúzódott egy zugba, egy kiszögellő ház sarka mögé, s maga alá húzta csupasz lábát. Ott még jobban didergett, majd megvette az isten hidege, de hazamenni nem mert, hiszen egész nap egy garast se keresett, s az apja biztosan veréssel fogadná.”

- a) A kis gyufaárus lány
- b) A rendíthetetlen ólomkatona
- c) A rút kiskacsa
- d) A császár új ruhája

7. Az alábbiak közül melyik NEM Grimm-mese?

- a) A békakirály
- b) A rút kiskacsa
- c) Holle anyó
- d) Hamupipóke

8. Melyik műben találkozunk a következő szereplőkkel: Polly néni, Mary, Sid, Joe Harper?

- a) Robinson Crusoe
- b) Tamás bátya kunyhója
- c) Tom Sawyer kalandjai
- d) A fösvény

9. Hogy nevezzük Mózes első öt könyvét más szóval?

- a) Evangélium
- b) Genézis
- c) Tóra
- d) Vulgata

10. Hogy hívják Tom Sawyer féltestvérét?

- a) Sid
- b) Sim
- c) Huck
- d) Chuck

11. Melyik műben találkozunk Attilával, a hun fejedelemmel?

- a) Roland-ének
- b) Nibelung-ének
- c) Karácsonyi ének
- d) Igor-ének

12. Siegfried mely testrésze sebezhető?

- a) a sarka
- b) a dereka
- c) a nyaka
- d) a lapockája

13. Mi a foglalkozása Ebenezer Scrooge-nak?

- a) uzsorás
- b) utazó
- c) orvos

d) árus

14. Ki látogatja meg a *Karácsonyi ének* című mű főhősét?

- a) angyal
- b) szellem
- c) szülők
- d) szellő

15. Melyik államban történnek a *Tamás bátya kunyhója* című regény kezdeti eseményei?

- a) Kentucky
- b) New Orleans
- c) Kanada
- d) Louisiana

16. Párosítsd a címet a megfelelő szerzővel! A párosítást írd a táblázatba!

A	Jonathan Swift
B	Petőfi Sándor
C	Arany János
D	Daniel Defoe
E.	Mark Twain

1	Nemzeti dal
2	Tom Sawyer kalandjai
3	Robinson Crusoe
4	Gulliver utazásai
5	Toldi

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe a *Toldi* eseményeit!

	György ridegen köszönti testvérét
	György arcon üti öccsét
	megérkezett Budáról Toldi György
	Miklós gerendával mutatja a Buda felé vezető utat
	Laczi Endre nádor Nagyfalu felé vonul csapatával

18. Párosítsd a műfajt a megfelelő művel! A párosítást írd a táblázatba!

A	elbeszélő költemény
B	novella
C	utazási regény
D	regény
E.	komédia

1	Gulliver utazásai
2	Tom Sawyer kalandjai
3	Hét krajcár
4	János vitéz
5	A fösvény

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal! A párosítást írd a táblázatba!

A	felvilágosodás
B	realizmus
C	romantika
D	szimbolizmus
E	klasszicizmus

1	Ady Endre
2	Moliere
3	Móricz Zsigmond
4	Jonathan Swift
5	Jókai Mór

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

/25 pont/

Juhász Gyula: Milyen volt...

Milyen volt szőkesége, nem tudom már,
De azt tudom, hogy szőkék a mezők,
Ha dús kalással jó a sárguló nyár
S e szőkeségben újra érzem őt.

Milyen volt szeme kékje, nem tudom már,
De ha kinyílnak ősszel az egek,
A szeptemberi bágyadt búcsuzónál
Szeme színére visszarévedek.

Milyen volt hangja selyme, sem tudom már,
De tavaszodván, ha sóhajt a rét,
Úgy érzem, Anna meleg szava szól át
Egy tavaszról, mely messze, mint az ég.

- a) **Mi a vers témája? (1 pont)**
- b) **Határozd meg a műfaját! (1 pont)**
- c) **Mit érzékeltet a költő a természeti jelenségekkel? (3 pont)**
- d) **Írd ki a versből a megszemélyesítéseket! (3 pont)**
- e) **Hozz saját példát a megszemélyesítésre! (3 pont)**
- f) **Keresd meg a költeményben lévő hasonlatot! Írd ki! (3 pont)**
- g) **Karikázd be az alliterációkat! (2 pont)**
- h) **Add meg a *visszarévedek* szó rokon értelmű párját! (2 pont)**
- i) **Fogalmazd meg néhány mondattal a véleményedet a versről! (7 pont)**

21. Írj egyoldalas fogalmazást *A pénz szerepe világunkban* címmel alapul véve Moliere *A fősvény* című művét!

12. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. **Mi az evangélium szó jelentése?**
 - a) vágy
 - b) tisztaság
 - c) örömhír
 - d) történet

2. **Ki utazott egy cet gyomrában?**
 - a) Ábel
 - b) Noé
 - c) Ábrahám
 - d) Jónás

3. **Ki *A kis hableány* szerzője?**
 - a) Daniel Defoe
 - b) Hans Christian Andersen
 - c) Antoine de Saint-Exupéry
 - d) Jonathan Swift

4. **Ki nem a római mitológia istene?**
 - e) Minerva
 - f) Diana
 - g) Hermész
 - h) Jupiter

5. **Ki a termékenység istennője a görög mitológiában?**
 - a) Démétér
 - b) Héra
 - c) Pallasz Athéné
 - d) Pénélopé

6. **Melyik nem tartozik az a lírai műfajok közé:**
 - a) Epigramma
 - b) Óda
 - c) Szonett
 - d) Komédia

7. **Melyik országban játszódik a *Jane Eyre*?**
 - a) Angliában
 - b) Indiában

- c) Skóciában
- d) Oroszországban

8. Ki nem árva az alábbi regényszereplők közül?

- a) Csöre
- b) Jane Eyre
- c) Péntek
- d) Tom Sawyer

9. Milyen korszak alkotója Herriet Beecher Stowe?

- a) Realizmus
- b) Felvilágosodás
- c) Barokk
- d) Romantika

10. Honnan való az idézet: „Boldogok a szegények...”?

- a) Iliász
- b) Újszövetség
- c) Ószövetség
- d) Gilgames

11. Mi a rím?

- a) egy gondolati tartalom (eszme, érzés, elvont fogalom) érzékletes képpel való helyettesítése.
- b) egymás után következő szavak kezdőhangjának megegyezése versben
- c) a szótagok hangtani szempontú szabályos váltakozása, a szavak zenei hangzása
- d) a szavak szóvégi összecsengése.

12. Mít sorolunk egyértelműen az avantgárd stílusirányzataihoz?

- a) Realizmus
- b) Szürrealizmus
- c) Szentimentalizmus
- d) Klasszicizmus

13. Melyik nem irodalmi műfaj?

- a) Óda
- b) Szonett
- c) Eposz
- d) Dráma

14. Melyik alkotásból való az idézet: „Ha azt szeretnéd, hogy egy fiú akarjon valamit, csak arról kell gondoskodnod, hogy az a valami nehezen elérhető legyen.”?

- a) Az öreg halász és a tenger
- b) Tom Sawyer kalandjai
- c) Jane Eyre

d) Üvöltő szelek

15. Melyik irodalmi alkotás szerzője nem nő?

- a) Búcsú a fegyverektől
- b) Tamás bátya kunyhója
- c) Üvöltő szelek
- d) Jane Eyre

16. Párosítsátok a címet a megfelelő szerzővel!

A	Kölcsey Ferenc
B	Radnóti Miklós
C	Juhász Gyula
D	Petőfi Sándor
E.	Vörösmarty Mihály

1	Nem tudhatom
2	Szózat
3	Nemzeti dal
4	Himnusz
5	Anna örök

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az eseményeket!

	Misi szerelmes lesz Bellába
	Misi pakkot kap
	Misit lopással vádolják
	Misi mesél Jánosnak a lutriról
	Misi nem találja a reskontót

18. Párosítsátok a műfajt a megfelelő művel!

A	Elbeszélő költemény
----------	----------------------------

1	<i>Kalevala</i>
----------	-----------------

B	Eposz
C	Verses regény
D	Műmese
E	Regény

2	<i>A rút kiskacsa</i>
3	<i>Karácsonyi ének</i>
4	<i>Anyegin</i>
5	<i>János vitéz</i>

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal!

A	Zrínyi Miklós
B	Alexander Puskin
C	József Attila
D	Ady Endre
E	Nyikolaj Gogol

1	Szürrealizmus
2	Szimbolizmus
3	Barokk
4	Romantika
5	Realizmus

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

/25 pont/

Gárdonyi Géza: Egri csillagok

- Kedves barátaim és védőtársaim! A falakat láttátok, most már a falakon belül levő erőt is ismeritek. Ebben a várban van most a maradék ország sorsa. (...)

- Ha Eger elesik, utána nem állhat meg se Miskolc, se Kassa. Az apró várakat lerázza a török, mint a diót. Nincs többé ellenállás. És akkor Magyarországot beírhatja a történelem a halottak könyvébe. (...) – Az egri vár erős, de ott a szolnoki példa, hogy a falak ereje nem a kőben van, hanem a várvédők lelkében. Ott pénzen fogadott idegen zsoldosok voltak. Nem a várat mentek védeni, hanem hogy zsoldot kapjanak. Itt az öt pattantyús kivételével minden ember magyar. Itt mindenki a hazát védi. Ha vér kell, vérrel. Ha élet kell, étellel. De ne mondhassa azt ránk a jövő nemzedék, hogy azok a magyarok, akik 1552-ben itt éltek, nem érdemelték meg a magyar nevet. (...)

- Azért hívtam össze kegyelmeteket..., hogy mindenki számot vethessen magával. Aki többre becsüli a bőrét, mint a nemzet jövőjét, nyitva még a kapu. Nekem férfiak kellene. Inkább kevés oroszlán, mint sok nyúl. Akinek reszket az ina a közelgő zivatartól, hagyja el a termet, mielőtt tovább szólnék, mert meg kell esküdnünk a vár védelmére olyan esküvel, hogy ha azt megszegi valaki, meg ne állhasson holta után az örök Isten színe előtt.

a) Mi a célja Dobó István várvédőkhöz intézett szavainak? (2 pont)

b) Melyik évben hangzott el a várkapitány beszéde? (1 pont)

c) Hogyan értelmezed a 3. mondatot? (4 pont)

d) Írd ki a szövegből a hasonlatot! (2 pont)

e) Szerkessz egy saját hasonlatot! (2 pont)

f) Magyarázd meg, mit jelentenek az alábbi kifejezések! (6 pont)

reszket az ina

többre becsüli a bőrét

g) Értelmezd Dobó István kijelentését! (8 pont)

„Inkább kevés oroszlán, mint sok nyúl.”

21. Egy egyoldalas fogalmazásban írd a tisztesség fogalmáról a *Légy jó mindhalálig!* című regény alapján. Véleményed más irodalmi példával is támaszd alá!

13. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Melyik könyvben olvashatjuk Márk evangéliumát?

- a) Véda
- b) Korán
- c) Újszövetség
- d) Ószövetség

2. Ki épített bárkát Isten utasítására?

- a) Ábel
- b) Noé
- c) Ábrahám
- d) Jónás

3. Ki *Gulliver utazásainak* szerzője?

- a) Daniel Defoe
- b) Antoine de Saint-Exupéry
- c) Jonathan Swift
- d) Hans Christian Andersen

4. Ki nem a római mitológia istene?

- a) Aphrodité
- b) Minerva
- c) Diana
- d) Jupiter

5. Ki lett a hűséges nő jelképe?

- a) Déméter
- b) Héra
- c) Pallasz Athéné
- d) Pénélopé

6. Melyik nem tartozik az a lírai műfajok közé:

- a) Epigramma
- b) Óda
- c) Tragédia
- d) Szonett

7. Melyik országban játszódik a *Karácsonyi ének*?

- a) Angliában
- b) Indiában
- c) Skóciában
- d) Oroszországban

8. Ki nem barátja Micimackónak?

- a) Malacka
- b) Fűles
- c) Péntek
- d) Robert Gida

9. Milyen korszak alkotója Herriet Beecher Stowe?

- a) Felvilágosodás
- b) Realizmus
- c) Barokk
- d) Romantika

10. Melyik versből, kötetből való az idézet: „nézzünk egyszer már szemébe / a nagy, átkozott "miért"-nek!?”

- a) *Heinrich Heine: Mit nekem már cifra zsoltár*
- b) *Charles Baudelaire: A romlás virágai*
- c) *Arthur Rimbaud: Kóborlásaim*
- d) *Robert Burns John Anderson, szívem, John*

11. Mi a ritmus?

- a) egy gondolati tartalom (eszme, érzés, elvont fogalom) érzékletes képpel való helyettesítése
- b) egymás után következő szavak kezdőhangjának megegyezése versben
- c) a szótagok hangtani szempontú szabályos váltakozása, a rím, illetve a szavak zenei hangzása
- d) az a gondolati tevékenység, amikor a részekre bontott egész elemeit egészévé egyesítjük

12. Mit sorolunk egyértelműen az avantgárd stílusirányzataihoz?

- a) Humanizmus
- b) Futurizmus
- c) Szimbolizmus
- d) Impresszionizmus

13. Melyik nem irodalmi műfaj?

- a) Dal
- b) Eposz
- c) Tragédia
- d) Líra

14. Melyik alkotásból való az idézet: „...az ember nem arra született, hogy legyőzzék... Az embert el lehet pusztítani, de nem lehet legyőzni...”?

- a) Az öreg halász és a tenger
- b) Tom Sawyer kalandjai
- c) Jane Eyre
- d) Twist Oliver

15. Melyik irodalmi alkotás szerzője nő?

- a) Búcsú a fegyverektől
- b) Tamás bátya kunyhója
- c) Emil és a detektívek
- d) Vadölő

16. Párosítsátok a címet a megfelelő szerzővel!

A	Kölcsey Ferenc
B	Jókai Mór
C	Juhász Gyula
D	Petőfi Sándor
E.	Vörösmarty Mihály

1	A kőszívű ember fiai
2	Szózat
3	A Tisza
4	Huszt
5	Anna örök

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az eseményeket!

	Matyi vitázni kezd Döbrögi urasággal
	Matyi orvosként megy Döbrögihez
	Döbrögi 100 aranyat kínált annak, aki elcsípi a gonosztevőt
	Matyitól elkobozzák a libákat
	Matyi olasz ácsnak öltözve bejelentkezik Döbrögi palotájába

18. Párosítsátok a műfajt a megfelelő művel!

A	Elbeszélő költemény
B	Eposz
C	Verses regény
D	Állatmese
E	Regény

1	Gilgames
2	A róka és a szőlő
3	Az öreg halász és a tenger
4	Anyegin
5	Toldi

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal!

A	Zrínyi Miklós
B	Alexander Puskin
C	Paul Verlaine
D	József Attila
E	Nyikolaj Gogol

1	Szürrealizmus
2	Szimbolizmus
3	Barokk
4	Romantika
5	Realizmus

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

/25 pont/

Lázár Ervin: A Hétfejű Tündér

Virág szemű

Abból már sok botrány származott, hogy valakinek szép szeme van. be ilyesféle perpatvarról, ami Varga Julcsa szeme miatt kerekedett, állítom, még a legöregebbek sem hallottak. Mert Varga Julcsát, ha netán nem tudná valaki, Virág szeműnek nevezik. Azért, mert gyönyörűséges kék szeme van. Nos hát ebből lett a haddelhadd. Mert egy szép napon a Karcsú Sisakvirág nem átallotta azt mondani:

– Semmi kétség, Varga Julcsa szeme olyan, mint én!

Ami igaz, igaz, a Karcsú Sisakvirág igen szép, senki szemének nem válna szégyenére, ha rá hasonlítana. Nem is lett volna baj ebből a kijelentésből, ha nem hallja meg néhány másik virág.

A Fürtös Gyöngyike fel is csattant mindjárt.

– Még hogy olyan, mint te! Jobb, ha elhallgatsz a sápatag színeddel. Varga Julcsa szeme éppen olyan, mint én!

Na, lett erre riadalom, zenebona.

Rikoltozott a Tavaszi Csillagvirág, hogy márpedig csakis őtőle kölcsönözte a színét Julcsa szeme.

Az Ibolya a hasát fogta nevéttében.

– Még hogy azt képzelitek... hehe... és én?

Az Erdei Gyöngyköles erre lelilázta az Ibolyát.

– Nem is kék vagy, lila – mondta dühösen.

– Ha én lila vagyok, akkor Julcsa szeme is lila. Vegyétek tudomásul! – kiabálta az Ibolya.

Erre aztán előpattant a Búzavirág is.

– Ti mertek ezen vitatkozni?! Nézzetek meg engem!

Még szerencse, hogy nem tudtak egymáshoz közelebb menni, mert biztos hajba kaptak volna. Különösen akkor, amikor a Közönséges Gubóvirág is beleszólt a vitába. Ennek aztán nekiestek mind a hatan.

– Te mersz közbeszólni! Hiszen még a neved is közönséges!

Akkora volt a ricsaj, hogy a szundikáló füvek mind felébredtek.

Hát, mondhatom nektek, nincs annál csúnyább, mint amikor virágok veszekednek.

Gondolhatjátok, ki tett itt igazságot. Természetesen Mikkamakka. Éppen arra járt (majdnem mindig arra jár, amerre kell), és felkiáltott:

– Te úristen, színvak lettem!

A virágok elhallgattak. Egyszerre kérdezték:

– Színvak? Miért?

– Reggel, amikor erre jártam – mondta Mikkamakka –, világosan láttam, hogy ezen a helyen hét kék virág virít.

– Persze – mondták a virágok –, és?

– Most meg hét vöröset látok.

Hopp, egymásra néztek a virágok! Hát bizony nem Mikkamakka volt színvak, hanem ők vörösödtek ki a méregtől. Gyorsan visszakéültek hát, és előadták az ügyet Mikkamakkának.

– Ó – mondta Mikkamakka –, de oktondiak vagytok! Ez a legegyszerűbb a világon. Varga Julcsa szeme hétfőn Karcsú Sisakvirág, kedden Fürtös Gyöngyike, szerdán Tavaszi Csillagvirág, csütörtökön Ibolya, pénteken Erdei Gyöngyköles, szombaton Búzavirág, vasárnap meg Közönséges Gubóvirág. – (Azért mondta a gubóvirágot vasárnapra, mert titokban az tetszett neki legjobban.) – És közben persze – folytatta Mikkamakka – Varga Julcsa szeme egész héten szebb, mint ti heten együttvéve.

Ebben meg is nyugodtak a virágok, és azóta is boldogan kékellenek, virítanak.

- a) Keresd meg és írd ki, kik vitatkoztak egymással a szövegben! (4 pont)
- b) Mi volt a vita tárgya? (1 pont)
- c) Keresd a szövegben hasonlatot! Írd ki! (2 pont)
- d) Szerkessz egy hasonlatot a saját szemedről! (2 pont)
- e) Értelmezd a következő kifejezéseket! (4 pont)
hajba kaptak
oktondiak
- f) Mivel zárult a vita? (3 pont)
- g) Mi a véleménye Mikkamakkának a virágokról? Szerinted megfelelően zárta le a vitát? (9 pont)

21. Egy egyoldalas fogalmazásban írd a szabadság fogalmáról az alábbi idézetet értelmezve! Véleményed irodalmi példával támaszd alá!

„Fényesebb a láncnál a kard,/Jobban ékesíti a kart” (Petőfi Sándor Nemzeti dal)

14. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. **Melyik nem bibliai helyszín?**
 - a) Betlehem
 - b) Ararát
 - c) Olümposz
 - d) Golgota

2. **Ki árulta el Jézust 30 ezüstpénzért?**
 - a) Péter
 - b) János
 - c) Júdás
 - d) Jónás

3. **Ki *A rendíthetetlen ólomkatona* szerzője?**
 - a) Daniel Defoe
 - b) Antoine de Saint-Exupéry
 - c) Jonathan Swift
 - d) Hans Christian Andersen

4. **Az alábbiak közül ki a görög mitológia istene?**
 - a) Aphrodité
 - b) Minerva
 - c) Diana
 - d) Jupiter

5. **Kinek az ötlete volt a „trójai faló”?**
 - a) Akhilleusz
 - b) Odüsszeusz
 - c) Párisz
 - d) Menelaosz

6. **Melyik nem tartozik az a lírai műfajok közé?**
 - a) Himnusz
 - b) Dal
 - c) Komédia
 - d) Szonett

7. **Hol játszódik a *Karácsonyi ének*?**
 - a) Angliában

- b) Indiában
- c) Skóciában
- d) Oroszországban

8. Ki Maugli ellensége?

- a) Balu
- b) Sir Kán
- c) Bagira
- d) Ká

9. Milyen korszak alkotója Robert Burns?

- a) Felvilágosodás
- b) Realizmus
- c) Barokk
- d) Romantika

10. Melyik versből, kötetből való az idézet: „Kezem véd könyörögve,/mehallgat tán az ég:/ ilyen maradj örökre, / ily kedves, tiszta, szép”?

- a) Heinrich Heine: *Mint egy virág, olyan légy...*
- b) Guillaume Apollinaire: *A megsebzett galamb és a szökőkút*
- c) Robert Burns: *John Anderson, szívem, John*
- d) Puskin: *Szerettem Önt...*

11. Mi a rím?

- a) egy gondolati tartalom (eszme, érzés, elvont fogalom) érzékletes képpel való helyettesítése.
- b) egymás után következő szavak kezdőhangjának megegyezése versben
- c) szavak szóvégi összecsengése.
- d) az a gondolati tevékenység, amikor a részekre bontott egész elemeit egésszé egyesítjük

12. Mit sorolunk egyértelműen az avantgárd stílusirányzataihoz?

- a) Humanizmus
- b) Dadaizmus
- c) Manierizmus
- d) Impresszionizmus

13. Melyik nem drámai műfaj?

- a) Komédia
- b) Eposz
- c) Tragédia
- d) Tragikomédia

14. Melyik alkotásból való az idézet: „...az ember nem arra született, hogy legyőzzék... Az embert el lehet pusztítani, de nem lehet legyőzni...”?

- a) Az öreg halász és a tenger
- b) Tom Sawyer kalandjai
- c) Jane Eyre
- d) Twist Oliver

15. Melyik nem része a Nagy Indiánkönyvnek?

- a) Bórharisnya
- b) Üvöltő szelek
- c) Az utolsó mohikán
- d) Vadölő

16. Párosítsátok a címet a megfelelő szerzővel!

A	Gárdonyi Géza
B	Petőfi Sándor
C	Arany János
D	Móricz Zsigmond
E.	Ady Endre

1	<i>A helység kalapácsa</i>
2	<i>Dózsa György unokája</i>
3	<i>Egri csillagok</i>
4	<i>A walesi bárdok</i>
5	<i>Légy jó mindhalálig</i>

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az eseményeket!

	Miklóst gyilkosságért üldözik
	Toldi Miklós és a farkas párviadala
	Miklós és György összevitatkoznak
	Miklós és Bence szolga találkoznak a nádasban
	Toldi Miklós vitézi életéről álmodozik

18. Párosítsátok a műfajt a megfelelő művel!

A	eposz
B	tanmese
C	vígeposz

1	<i>Anyegin</i>
2	<i>Gilgames</i>
3	<i>A helység kalapácsa</i>

D	verses regény
E	regény

4	<i>Légy jó mindhalálig</i>
5	<i>A róka meg a szőlő</i>

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal!

A	Csokonai Vitéz Mihály
B	Janus Pannonius
C	Ady Endre
D	Mikszáth Kálmán
E	Zrínyi Miklós

1	Barokk
2	Szimbolizmus
3	Realizmus
4	Szentimentalizmus
5	Reneszánsz

A	B	C	D	E

**20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre! /25 pont/
Márai Sándor: Az élet értékéről**

Az életnek értéket csak a szolgálat adhat, amellyel az emberek ügye felé fordulunk. Ez kissé szigorúan és általánosan hangzik, de ez az egyetlen igazság, melyet minden következménnyel megismertem. Senki nem ülhet a virágos réten, mint Ferdinánd, a bika, s nem szagolhatja büntetlenül a szép virágokat. Ember vagy, tehát embermódra és az emberek között kell élned.

Embermódra élsz, ha igazságosan élsz. Ha minden cselekedeted és szavad alján a szándék van: nem ártani az embereknek. Ha megkísérlöd – feltűnés és hiú szerep nélkül – segíteni az embereknek. Néha csak azzal, hogy nem hallgatod el az egyszerű igazságokat. Néha csak azzal, hogy nem mondd tovább, amit mások hazudnak. Néha csak azzal, hogy nem mondasz igent, mikor mindenki kiabál: „Igen, igen!” Egy életen át, következetesen, nem beleegyezni abba, ami az emberek hazugsága, nagyobb hősiesség, mint alkalmilag hangosan és mellveregetve tiltakozni ellene.

A halálos ágyon csak akkor pihensz nyugodtan, ha minden öntudatoddal, az igazságot szolgáltad. Néha nagyon egyszerű és kicsinyes az igazság. De te ne válogass. Ennyi az élet értéke.

- a) **Mi a szöveg témája! (1 pont)**
- b) **Húzd alá a bekezdések tételmondatait (a bekezdés legfontosabb mondatát)! (6 pont)**
- c) **Írd a ki a hasonlatot a szövegből! (2 pont)**
- d) **Szerkessz egy hasonlatot a tétlenségről! (3 pont)**
- e) **Kit kell szolgálnia az embernek Márai szerint? (2 pont)**
- f) **Foglald pontokba, hogyan magyarázza a szerző, mit jelent igazságosan élni! (4 pont)**
- g) **Hogyan értelmezted az alábbi mondatot? (7 pont)**
„Egy életen át, következetesen, nem beleegyezni abba, ami az emberek hazugsága, nagyobb hősiesség, mint alkalmilag hangosan és mellveregetve tiltakozni ellene.”

21. Egy egyoldalas fogalmazásban mutasd be az ember és a környezet világának hasonlóságát az alábbi idézetet értelmezve! Véleményed irodalmi példával támaszd alá! „Elhull a virág, eliramlik az élet...” (Petőfi Sándor. Szeptember végén)

15. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Minek a definíciója?

Középkori műfaj. Magasztos célokért vívott hősi harcokról szóló verses, énekelt elbeszélés. Cselekménye laza szerkezetű, viszonylag önálló történetekből áll. Bővelkedik misztikus és csodás motívumokban is. Tanító célzatú: hőse rendszerint távoli országokban harcol a pogányok, a törökök, mórok, szaracénok ellen. Kötelessége a gyengék, az üldözöttek, a szegények oltalmazása és az eszményi szerelem.

- a) fabula
- b) népmese
- c) ballada
- d) lovageposz

2. A viszály istennője a görög mitológiában:

- a) Erisz
- b) Héra
- c) Pallasz Athéné
- d) Aphrodité

3. Mit teremtett Isten a negyedik nap?

- a) világosságot és sötétséget
- b) a Napot, a Holdat és a csillagokat
- c) tengeri állatokat és madarakat
- d) elválasztotta a szárazföldet a tengerektől

4. Bölcs király a *Bibliában*

- a) Jósiás
- b) Salamon
- c) Dániel
- d) Mózes

5. Az alábbiak közül, melyik NEM eposzi kellék?

- a) adaptáció
- b) propozíció
- c) enumeráció
- d) deus ex machina

6. Melyik állam királya volt Odüsszeusz?

- a) Spárta
- b) Trója
- c) Ithaka
- d) nem volt király

7. Kinek a szigetén esett fogságba Odüsszeusz?

- a) Aphrodité
- b) Kalüpszó
- c) Athené
- d) titánok

8. Ki az ellenfele Nagy Károlynak?

- a) Marsile, Zaragoza királya
- b) a hegyi sárkány
- c) a kannibálok
- d) a blefuscuik

9. Ki a szerelme Brühildának?

- a) Siegfried
- b) Gunther

c) Cleante

d) Valér

10. A kis herceg írója?

- a) Daniel Defoe
- b) Jonathan Swift
- c) Antoine de Saint-Exupéry
- d) Mark Twain

11. Kik voltak a dólok *A dzsungel könyvében*?

- a) vörös kutyák
- b) majomcsapat
- c) vadméhek
- d) vadelefántok

12. Gulliver hány utazását mutatja be a regény?

- a) 3
- b) 10
- c) 4
- d) 5

13. Ki meséli el Gulliver történetét?

- a) az író
- b) Gulliver
- c) egy mellékszereplő
- d) több elbeszélője van

14. Ki volt Tom Sawyer?

- a) öreg halász
- b) árva fiú
- c) elkényeztetett legény
- d) családapa

15. Mi a neve a néger rabszolgának a *Tom Sawyer kalandjai* című műben?

- a) Paul
- b) Jim
- c) Jack
- d) Huck

16. Párosítsd a címet a megfelelő szerzővel! A párosítást írd a táblázatba!

A	A róka és a szőlő
----------	-------------------

1	H. B. Stowe
----------	-------------

B	Tamás bátya kunyhója
C	Az öreg halász és a tenger
D	A teáskanna
E	Iliász

2	Homérosz
3	Aiszóposz
4	H. C. Andersen
5	E. Hemingway

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe a Toldi című elbeszélő költemény eseményeit!

	Toldi Miklós gondolkodik, mit kezdjen a farkastetemekkel
	elötör a nádasból a hímfarkas
	az anyafarkas Miklósra támad
	belerúg a nősténybe, de az talpra ugrik
	megfojtja a nőstényt

18. Párosítsd a műfajt a megfelelő művel! A párosítást írd a vonalra!

A	lovageposz
B	naiv eposz
C	fabula
D	realista regény
E	ballada

1	Gilgames
2	Szondi két apródja
3	A róka és a szőlő
4	Roland-ének
5	Tamás bátya kunyhója

A	B	C	D	E
----------	----------	----------	----------	----------

--	--	--	--	--

19. Párosítsd a szerzőt művelődéstörténeti korszakkal, a korstílussal vagy stílusiránnyal! A párosítást írd a táblázatba!

A	szimbolizmus
B	barokk
C	klasszicizmus
D	antikvitás
E	szürrealizmus

1	Aiszóposz
2	Guillaume Apollinaire
3	Ady Endre
4	Zrínyi Miklós
5	Moliere

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

/25 pont/

MIRE JÓ A RÁDIÓ?

Rádió! Bölömbér bácsi például nem is hiszi, hogy milyen nagyszerű találmány ez. A hang számára nincs távolság. És nincs akadály. Keresztültör a hegyeken. Úgy fut keresztül az emeletes házak falán, bútorain, emberein, mint a napsugár az ablaküvegen. Vagy mint a fecske a levegőn, illetve, ha ez a hasonlat rossz is lenne, a helyzet röviden az, hogy: fölzendül Párizsban a hang, és az ember nyomban hallja Budapesten, Honoluluban, Tahiti szigetén, sőt – ami már szinte hihetetlen - még talán Kiskupacon is.

Párizsban, Londonban, New Yorkban fölzendülő élő eleven hang Kiskupacon hallható! Nahát, ennek a csudának van egy kis, hogy úgy mondjam, perspektívája. Én például, ha ezt jól elgondolom, egészen fölizgulok, föllekesülök, kezdek számítani, kombinálni, tervezni, kezdek hinni az emberben s a társadalomban, kezdek hinni nem kevesebben, mint az igazságban s az általános jólétben. Persze, úgy, hogy az ma még nincs, de majd lesz!

Tehát még egyszer Párizsban fölzendül a hang. No de micsoda hang? Mindenesetre legalábbis valami nagyszerű zene, amely mondjuk úgy, egy érzésbe forrasztja a honolului és a kiskupaci szíveket. Vagy azután – mert az érzés még nem minden –: Párizsban fölzendül a szó. A szó a gondolat hordozója. Valaki beszél, aki az emberi értelmesség és a kultúra csúcspontján áll. Beszél, tanít, fölvilágosít, bizonyít és meggyőz. Mert kell, hogy mindennek a világon meglegyen a maga helyes módja, hogy minden bajból legyen kivezető út, hogy legyen irány, amely visz előre és fölfelé. Párizsban vagy *másutt* megszólal a bölcsesség és a jóság, és elárasztja a földgömböt. Nincs akadály, mert sem a távolság, sem a hegy és a folyó, sem a kaszárnyák falai nem azok többé; nincs távolság sem a térben, sem az időben, szól az értelem

beszéde és nyomban hallani, kapiskálni, érteni és akceptálni kell, nyomában csakhamar el kell majd következniük a tetteknek, az okos és igazságos tetteknek. Az értelem kigyúlt fényében úgy sorvad el az ostobaság, a gonoszság és a szegénység, mint a napfényben elpusztulnak a pinceférgek.

Nagyszerű és remek és felséges és isteni s amilyen egzaltált szót csak ki tud az ember találni – hocide azt a kagylót, hadd teszem a fülemhez, és hadd örülök az örülőkkel, hadd ülök diadalt a diadalt ülőkkel.

Kezembe veszem a kagylót, a fülemhez emelem, Budapest beszél, várom áhítattal és szívdobogósan; megreccsen ám a borízú műbasszus, Budapesten fölzendül a hang, száll a szó, és hallom ám:

– És akkor a lúdtalpú király nagyot ütött tenyerével az asztalra, s így szólt: Nem úgy van az, öcsém!

- a) **Mihez hasonlítja a szerző a rádió hangját?** /2 pont/
- b) **Szerkessz önállóan hasonlatot a rádióra!** /3 pont/
- c) **Sorolj fel három érvet a szöveg alapján, hogy miért hasznos találmány a rádió!** /3 pont/
- d) **Hogyan határozza meg a szöveg a szó fogalmát?** /1 pont/
- e) **Szövegkörnyezet alapján határozd meg az egzaltált szó jelentését saját szavaiddal!** /5 pont/
- f) **Az utolsó bekezdésben a szerző milyen műfajú szöveget hallhat? Indokold meg válaszodat!** /5 pont/
- g) **Hogyan értelmezed az alábbi részletet?** /7 pont/

Az értelem kigyúlt fényében úgy sorvad el az ostobaság, a gonoszság és a szegénység, mint a napfényben elpusztulnak a pinceférgek.

21. Írj egyoldalas fogalmazást a gyermeki jóságról az alábbi idézetet értelmezve! Véleményedet irodalmi példával támaszd alá!

„...a jó gyerek körül minden otthon megszépül, s minden arc mosolygós” (Carlo Collodi: Pinokkió kalandjai)

16. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Minek a definíciója?

Összevont, egybecsúsztatott hasonlat, két fogalom, tulajdonság tartalmi-hangulati kapcsolatán alapuló szókép.

- a) szinesztézia
- b) metafora
- c) szinekdoché
- d) szimbólum

2. Kik a Múzsák a görög mitológiában?

- a) természetistennők
- b) a művészetek és tudományok istennői
- c) sorsistennők
- d) tengeri istennők

3. Miből készültek Ikarosz szárnyai?

- a) toll, méz, gyanta
- b) toll, viasz, méz
- c) toll, viasz, gyanta
- d) toll, méz, olaj

4. Mi volt Prométheusz bűne?

- a) öntelt volt
- b) ellopta a vizet
- c) iszákos volt
- d) ellopta a tüzet

5. Melyik istennő volt Odüsszeusz segítője?

- a) Pallasz Athéné
- b) Aphrodité
- c) Erisz
- d) Irisz

6. Mit teremtett Isten a hatodik napon?

- a) világosságot és sötétséget
- b) a Napot, a Holdat és a csillagokat
- c) a szárazföldi állatokat
- d) elválasztotta a szárazföldet a tengerektől

7. Ki írta a *Bibliában* a legtöbb zsoltárt?

- a) Dávid
- b) Ábrahám
- c) Mózes
- d) Saul

8. A *Karácsonyi ének* műfaja szerint?

- a) regény
- b) novella
- c) elbeszélés
- d) dráma

9. Melyik évben született Charles Dickens?

- a) 1612
- b) 1712
- c) 1812
- d) 1912

10. Kiről van szó?

Saját lovai elől dézsmálta el a zabot, a cselédeknek semmit nem adott újévre.

- a) Robinson Crusoe
- b) Harpagon
- c) Robinson
- d) Brünhilda

11. Hány gyermeke volt Tamás bátyának a regény szerint?

- a) egy
- b) kettő
- c) három
- d) egy sem

12. Milyen pályára szánták Robinson Crusoe-t a szülei?

- a) lelkészi
- b) orvosi
- c) mérnöki
- d) jogi

13. Hogy nevezte el Robinson Crusoe a kannibáloktól megmentett foglyot?

- a) Péntek
- b) Szerda
- c) George
- d) Peter

14. Hogy hívták Tom Sawyer legjobb barátját?

- a) Bernard Finn
- b) Huckleberry Finn
- c) Harold Finn
- d) Ed Finn

15. Mi volt Indián Joe bűne Mark Twain regényében?

- a) feketézett
- b) pénzt hamisított

- c) sikasztott
- d) embert ölt

16. Párosítsd a címet a megfelelő szerzővel! A párosítást írd a táblázatba!

A	John Anderson, szívem, John
B	Tom Sawyer kalandjai
C	Dalaim
D	Karácsonyi ének
E	De szeretnék gazdag lenni...

1	Mark Twain
2	József Attila
3	Charles Dickens
4	Robert Burns
5	Petőfi Sándor

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe a *Tom Sawyer kalandjai* című regény eseményeit!

	Tom és barátja szemtanúi lesznek egy gyilkosságnak
	Tom és barátai elszöknek otthonról, kalózkodni mennek a Jackson szigetre
	Tom megismerkedik Beckyvel
	Tom végighallgatja saját halotti miséjét.
	Háromnapos raboskodás után Tom kiszabadul a barlangból

18. Párosítsd a műfajt a megfelelő művel! A párosítást írd a táblázatba!

A	példázat
B	ballada
C	programvers

1	A XIX. század költői
2	Iliász
3	Hét krajcár

D	novella
E	eposz

4	A kősziklára épített ház
5	Szondi két apródja

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a művelődéstörténeti korszakkal, a korstílussal vagy stílusiránnyal! A párosítást írd a táblázatba!

A	szimbolizmus
B	reneszánsz
C	romantika
D	antikvitás
E	szürrealizmus

1	Homérosz
2	József Attila
3	Ady Endre
4	Janus Pannonius
5	Robert Burns

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

/25 pont/

A szleng

A szleng angol szó ugyan, de a szlenget nem az angolok találták ki. Talán azért használják világszerte az angol terminust, mert az angolok voltak a legkényesebbek a standard és a nem standard nyelvhasználat különbségeire. A szlengnek legfőbb jellemzője az átmenetiség, a mulandóság, a divathullámszerű terjedés, majd elapadás. Húsz-harminc évvel ezelőtti szleng-kifejezések például: *Hát én lepetézek!* a meglepetés, méltatlankodás kifejezésére; *A húga jó bőr,* értsd: ‘szép vagy beleváló nő’. Ezeket ma már nem hallani, és talán sokan már nem is értenék őket. Helyettük mások jelentek meg, például *azarc*, melyet ‘fickó, pofa’ értelemben használnak (*Jó arc a Csaba*). A fölösleges vagy értelmetlen szöveget egy-két évtizeddel ezelőtt *sóder*-nek neveztük (*Ne lökjed nekem itt a sódert!*), ma ugyanebben a jelentésben a *rizsa* járatos. (...)

A szleng lételeme az átmenetiség, a kérészéletűség. Ha valamit évszázadokon át használnak, az nem szleng, hanem a nyelv stabil része. Ezért nem nevezhetjük szlengnek a klasszikus trágárságokat, de nem szleng a *-suk/-sük* igeraghasználat vagy a *nem-e jöttek* szerkesztés sem. A szleng lényege, hogy alternatívát nyújt, tehát olyasmit fejez ki, amire az illető is tudna más, közismert és közhasználatú – ha nem is feltétlenül elegáns vagy irodalmias – kifejezést, vagy amit mások nem úgy mondanának. A szleng: gesztus.

Előfordul, hogy valamely szleng-kifejezés rögzül, és nem vész ki a generáció kikopásával: ez történt például a *pofa* szóval. A harmincas-negyvenes években jóízű, tréfás szleng-szó volt 'ember' értelemben – mára elszíntelenedett, elvesztette divat (azaz szleng-) ízét, s egyszerűen a bizalmas nyelvhasználat alacsony stílusértékű szava lett, semmilyen gesztust nem tartalmaz: *A harmadikon egy pofának van HILTI fűrője*. Az irodalom is képes legalizálni szleng-szavakat, ez történik napjainkban a *zsaru* szóval, melyet gyerekkoromban álmomban nem mertem volna rendőr előtt kiejteni, ma meg a rendőrség maga használja, kedélyes öniróniával.

- a) Milyen jellemzői vannak a szlengnek? Sorolj fel legalább négyet! /2 pont/
- b) Mit jelent az a megállapítás, hogy a szleng kérészéletű? /4 pont/
- c) Magyarázd a terminus és gesztus szavakat! /4 pont/
- d) Írj egy általad ismert szleng-kifejezést a meglepetés, méltatlankodás kifejezésére! /3 pont/
- e) Miért nem tekinthető szleng-kifejezésnek a nem-e jöttek szerkesztés? /3 pont/
- f) Az 'ember' szónak milyen a szleng köréből származó szinonimái találhatóak a szövegben? /2 pont/
- g) Véleményed szerint milyen helyzetekbe/környezetbe illenek leginkább a szleng-kifejezések? Válaszodat indokold! /7 pont/

21. Írj egyoldalas fogalmazást a munkáról az alábbi idézetet értelmezve! Véleményedet irodalmi példával támaszd alá!

„Minden munka: amit meg kell tenni, és minden szórakozás: amit önként vállal az ember.”(Mark Twain: Tom Sawyer kalandjai)

17. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Minek a definíciója?

Hosszabb időszakot felölelő, szerteágazó cselekményű, számos szereplőt bemutató mű, az epika vezető műfaja

- a) novella
- b) fabula
- c) regény
- d) ballada

2. Melyik név nem illik a sorba?

- a) Akhilleusz
- b) Thetisz
- c) Télemakhosz
- d) Patroklosz

3. Ki volt Hektór Akhilleusz számára?

- a) testvére
- b) ellensége
- c) barátja
- d) édesapja

4. Ki volt Odüsszeusz fia?

- a) Patroklosz
- b) Akhilleusz
- c) Télemakhosz
- d) Héphasztosz

5. Melyik isten bünteti Odüsszeuszt fia megvakításáért?

- a) Zeusz
- b) Poszeidón
- c) Arész
- d) Hádész

6. Zeusz felesége

- a) Erisz
- b) Gaia
- c) Héra
- d) Heléna

7. Mit teremtett Isten az ötödik napon?

- e) világosságot és sötétséget
- f) a Napot, a Holdat és a csillagokat
- g) tengeri állatokat és madarakat
- h) elválasztotta a szárazföldet a tengerektől

8. Ki lőtte le parittyával Góliátot?

- a) Mózes
- b) Dávid
- c) Máté
- d) Salamon

9. Ki az ellenfele Siegfriednek?

- a) az egyszemű óriás
- b) a hegyi sárkány
- c) a mórok
- d) a blefuscuik

10. A *Roland-ének*...

- a) óangol lovageposz
- b) ófrancia lovageposz
- c) spanyol lovageposz
- d) óorosz lovageposz

11. Hol él eredetileg a kis herceg?

- a) sivatagban
- b) lakatlan szigeten
- c) egy képzelet szülte bolygón
- d) hegyek között

12. Az alábbiak közül ki nem tartozik *A kis herceg* szereplői közé?

- a) róka
- b) oroszlán
- c) lámpagyújtogató
- d) rózsa

13. Ki írta a *Gulliver utazásai* című művet?

- a) Jonathan Swift
- b) Mark Twain
- c) A. A. Milne
- d) Charles Dickens

14. Milyen műfajba sorolható a *Gulliver utazásai*?

- a) utazási regény
- b) családregeény
- c) lányregény
- d) fejlődésregény

15. Ki nem szerepel a *Tom Sawyer kalandjaiban*?

- a) Jim
- b) Mary
- c) Huck
- d) Jonathan

16. Párosítsd a címet a megfelelő szerzővel! A párosítást írd a táblázatba!

A	A helység kalapácsa
B	Karácsonyi ének
C	Mint egy virág olyan vagy...
D	Az öreg halász és a tenger
E	Falusi kisleány

1	Heinrich Heine
2	Charles Dickens
3	Robert Burns
4	E. Hemingway
5	Petőfi Sándor

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe *A kis herceg* című meseregény eseményeit!

	a kis herceg a föld nevű bolygón
	a kis herceg a hiú bolygóján
	a kis herceg a geográfus bolygóján
	a kis herceg az üzletember bolygóján
	a kis herceg a király otthonában

18. Párosítsd a műfajt a megfelelő művel! A párosítást írd a táblázatba!

A	meseregény
B	lovagregény
C	fabula
D	lovageposz
E	elégia

1	A kis herceg
2	A róka és a szőlő
3	Don Quijote
4	Szeptember végén
5	Nibelung-ének

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal! A párosítást írd a vonalra!

A	népies-nemzeti irányzat
B	romantika
C	klasszicizmus
D	impresszionista-szimbolista
E	szürrealizmus

1	Petőfi Sándor
2	Guillaume Apollinaire
3	Verlaine
4	Jókai Mór
5	Moliere

A	B	C	D	E

A romantika a nyelvről

A romantikus nacionalizmus, a múlt század elejének uralkodó eszmeisége ma is jelen van az átlagembernek a nyelvről való gondolkodásában. Jó példa erre az idegen eredetű szavak megítélése: ma is úgy véli a legtöbb laikus, hogy az idegen eredetű szavak kevésbé „jók”, kevésbé szépek, használatuk kerülendő. Azok a nyelvek az igazán stramm, életrevaló nyelvek, melyek – úgymond – nem kényszerülnek idegen szavakat kölcsönvenni mondanivalójuk kifejezésére, hanem saját anyagukból is meg tudják alkotni a közleményeiket. Sietek leszögezni, hogy a nyelvtudomány nem foglal állást ilyen kérdésekben, minthogy e vélekedések értékítéletet tartalmaznak, s nem a nyelv működésére vonatkoznak. A nyelvészet csak azt vizsgálja, hogy a nyelv – mint a kommunikáció eszköze – hogyan látja el az információátadás feladatát. Ha az autó felborult mondat ugyanúgy képes továbbítani az információt, mint az, hogy a gépkocsi felborult, akkor a nyelvész a kettőt egyenértékűnek tekinti, s a további különbségtételt a stilisztikába vagy a nyelvtörténetbe utalja. (...)

A kis nemzeteknél ezen felül működött a kisebbségi érzésből származó nemzeti büszkeség, olykor nemzeti gőg is. „Nem szorulunk rá a mások javaira!” – sugallta a nyelvújítás, amikor kitalálta és bevezette a státus helyett az álladalom (később állam), vagy a klavír helyett a zongora szavakat. (...)

Mára mindezek a szempontok elévültek, s az idegen szavak kerülése inkább csak nemes és illendő hagyomány, mint parancsoló szükségszerűség. Egy valamire természetesen mindig mindenkinek vigyázni kell: ne használjon idegen szavakat olyanok előtt, akik azokat nem ismerik, nem értik. Ez ugyanis kevélység és fennhéjázás – melyek viszont nem nyelvészeti, hanem erkölcsi kategóriák.

- a) **Milyen elképzelések, indokok húzódnak az idegen szavak kerülése mögött?**
/3 pont/
- b) **A szöveg alapján mi a nyelvészet vizsgálati tárgya?** /2 pont/
- c) **Magyarázd a laikus és stramm kifejezéseket!** /4 pont/
- d) **Mi a nyelvújítás?** /2 pont/
- e) **Írj egy-egy szinonimát a kevélység és a fennhéjázás szavakra!** /2 pont/
- f) **Mi a véleményed, miért gondolhatják néhányan úgy, hogy az idegen szavak kevésbé jók, kevésbé szépek?** /5 pont/
- g) **Foglalj állást az idegen szavak használatával kapcsolatban! Mikor szükséges illetve szükségtelen?** /7 pont/

21. Írj egyoldalas fogalmazást a háláról az alábbi idézetet értelmezve! Véleményed irodalmi példával támaszd alá!

„A hála nem minden embernek szükségszerű erénye, az emberek cselekedeteiket nem mindig eszerint irányítják.” (Defoe: Robinson Crusoe)

18. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Minek a definíciója?

Sormetszettel két részre osztott hexameter, amelynek 3. és 6. csonka ütemét szünet tölti ki, 1. és 2. üteme pedig daktilus helyett spondeus is lehet. Önállóan nem használatos, csak a disztichon 2. soraként.

- a) jambus
- b) anapestus
- c) pentameter
- d) epigramma

2. Milyen háború idején játszódik az *Iliász*?

- a) trójai
- b) görög-perzsa
- c) peloponnészoszi
- d) déloszi

3. Miből öntötték eredetileg az ólomkatonát Andersen meséjében?

- a) kehelyből
- b) kanálból
- c) tányérből
- d) kulacsból

4. Kinek mondta a kis herceg: „*Felelős vagyok a rózsámért.*”?

- a) kígyónak
- b) rókának
- c) ötezer másik rózsának
- d) egy kislánynak

5. Aiszóposz meséjében a róka milyen gyümölcshez nem tudott hozzájutni?

- a) alma
- b) szőlő
- c) szilva
- d) narancs

6. Mit nyújt át Roland hódolata jeléül Szent Gábor arkangyalnak?

- a) acélsisakot
- b) vértet
- c) kesztyűt
- d) gyűrűt

7. Mózes hol kapta a tízparancsolatot Istentől?

- a) Gerizim
- b) Olümposz
- c) Olajfák hegye
- d) Sínai-hegy

8. Milyen állat gyomrában szenvedett Jónás?

- a) elefánt
- b) cet
- c) krokodil
- d) cápa

9. Mit jelent az Evangélium szó?

- a) Mózes első könyve
- b) felkent vagy segítő
- c) örömhír, örömuzenet
- d) Teremtés könyve

10. Melyik állítás igaz?

- a) Akhilleusz Zeusz és Thetisz fia
- b) Mauglit Sír Kán nevelte
- c) Tom Sawyer Becky Thatcher testvére
- d) Robinson Crusoe barátságot köt Péntekkel

11. Melyik az igaz állítás?

- a) a Gulliver utazásai c. regény hat részből áll
- b) a kis herceg elbűvölte a kígyót
- c) Tamás bátya egy rabszolga
- d) Odüsszeusz fia Menelaosz

12. Ki írt állatmeséket?

- a) Aiszóposz

- b) Andersen
- c) Antoine de Saint-Exupery
- d) Grimm

13. Melyik bolygóról jött a kis herceg?

- a) B-612-es
- b) C-612-es
- c) B-624-es
- d) C-651-es

14. A dzsungel könyve c. műben hogy hívják a kígyót?

- a) Akela
- b) Bagira
- c) Ká
- d) Balu

15. Melyik verset írta Charles Baudelaire?

- a) Mint egy virág olyan vagy
- b) Kapcsolatok
- c) A magyar Ugaron
- d) Falusi kisleány

16. Párosítsd a címet a megfelelő szerzővel! A párosítást írd a táblázatba!

A	John Anderson, szívem John
B	Koldus és királyfi
C	Reszket a bokor, mert...
D	Karácsonyi ének
E	A kapitány leánya

1	Mark Twain
2	Alekszandr Puskin
3	Charles Dickens
4	Robert Burns
5	Petőfi Sándor

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az *Odüsszeia* eseményeit!

	Kérők érkeznek Ithakába
	Odüsszeusz fogságba esett Kalüpszó nimfa szigetén és sok társát elveszítette
	Pénélopé visszakapja férjét, Télemakhosz az apját, Ithaka pedig a királyát
	Odüsszeusz koldusként tér vissza Ithakába
	Odüsszeusz legyőzi a kérőket

18. Párosítsd a műfajt a megfelelő művel! A párosítást írd a táblázatba!

A	lovageposz
B	műmese
C	utazási regény
D	eposz
E	komédia

1	A rendíthetetlen ólomkatona
2	Roland-ének
3	Iliász
4	A fősvény
5	Robinson Crusoe

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal! A párosítást írd a táblázatba!

A	szimbolizmus
B	romantika
C	klasszicizmus
D	reneszánsz
E	szürrealizmus

1	Shakespeare
2	Guillaume Apollinaire
3	Ady Endre
4	H. Heine
5	Defoe

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

/25 pont/

Varázserő

Közhely, hogy a kimondott szónak varázsereje van. A világ sok részén a szó szoros értelmében is mágikus jelentőséget tulajdonítanak neki: bizonyos szavakat nem szabad kimondani (tabu), vagy éppen az hoz szerencsétlenséget, ha egy bizonyos helyzetben nem mondunk ki valamit. Az újszülötteknek fedőneveket adnak, az igazit nem szabad használni, és így tovább. Persze nem valószínű, hogy a természeti erőkre szavakkal hatni lehessen. De hogy az emberek tudnak egymásra hatni azzal, amit mondanak, az nem kétséges. Lehet ezt varázserőnek nevezni? Igen, amíg nem értjük, hogy hogyan is hatnak a szavak az emberekre, márpedig nem nagyon értjük.

Egy dolog bizonyos. Míg szinte teljesen urai vagyunk annak, hogy mit mondunk ki, szinte semmi tudatos ellenőrzésünk nincs afölött, hogy mi jut eszünkbe arról, amit hallunk, sőt, afölött sem, hogy a saját gondolataink milyen megfogalmazásban jutnak az eszünkbe. Az embernek ez a kiszolgáltatottsága áll a szavak varázserejének háttérében. Az érveken, a rábeszéléseken kívül ezt is kihasználjuk, amikor szavakkal hatunk embertársainkra.

A jóindulatú vagy legalábbis jó szándékú ráhatásra példa a lelki terápia, aminek a gyógyszeres kezeléssel, a munkával és mozgással való gyógyításon kívül a beszéd a legfontosabb eszköze. Aztán persze általában az irodalmat is ide sorolhatjuk, az is a szavak varázserejének jóindulatú használata. Tudjuk, hogy a gyógyító és az irodalmi tevékenységben is nagyon sok múlik a megfogalmazáson, sokszor több, mint a „mondanivalón”. De a nyelvészet még a közelébe sem került annak, hogy pontosabban is megfogalmazza ennek a törvényszerűségeit.

- a) **Mi a szöveg témája?/1 pont/**
- b) **Magyarázd a tabu és közhely kifejezéseket! /4 pont/**
- c) **Szerinted milyen babonás elgondolás húzódhat amögött, hogy az újszülötteknek fedőnevet adnak? /5 pont/**
- d) **Mi áll a szavak varázserejének háttérében a szerző szerint? /2 pont/**
- e) **Hogyan látja a szöveg az irodalmat? /2 pont/**
- f) **Mi a közös lelki terápia és az irodalom között? /4 pont/**
- g) **Véleményed szerint miért múlik sokszor több a megfogalmazáson, mint a mondanivalón? /7 pont/**

21. Írj egyoldalas fogalmazást a közösség, az összefogás erejéről az alábbi idézetet értelmezve! Véleményed irodalmi példával támaszd alá!

„Egyedül lenni nem olyan jó, mint ketten lenni és összetartani.” (Milne: Micimackó)

19. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Minek a definíciója?

Nemcsak szójhagyomány útján, de írásban is terjedő, csodás elemeket tartalmazó, nem valós történet, amelynek szerzője ismert.

- a) népmese
- b) népdal
- c) műmese
- d) monda

2. Mit teremtett Isten harmadik napon?

- a) világosságot és sötétséget
- b) a Napot, a Holdat és a csillagokat
- c) tengeri állatokat és madarakat
- d) elválasztotta a szárazföldet a tengerektől

3. Melyik a homéroszi eposzok versformája?

- a) hexameter
- b) pentameter
- c) disztichon
- d) jambus

4. Ki készíti el Akhilleusz pajzsát?

- a) Poszeidón
- b) Ókeanosz
- c) Hermész
- d) Héphaisztosz

5. Hány évi bolyongásra van ítélve Odüsszeusz?

- a) 10

- b) 13
- c) 15
- d) 20

6. Milyen fegyverrel győzte le Dávid Góliátot?

- a) íjjal
- b) lándzsával
- c) parittyával
- d) kopjával

7. Hogyan hívta segítségül Roland Nagy Károlyt?

- a) kiáltott egy nagyot
- b) követet küldött érte
- c) belefűjt a kürtjébe
- d) jelzőtüzet rakatott

8. Ki volt Krimhilda második férje?

- a) Arthur király
- b) Nagy Károly
- c) Attila, hun fejedelem
- d) Roland

9. Melyik vígjátékot írta Moliere?

- a) A fösvény
- b) Sok hűhó semmiért
- c) A lóvá tett lovagok
- d) A makrancos hölgy

10. Milyen volt az ólomkatona Andersen meséjében?

- a) bátortalan
- b) rendíthetetlen
- c) hencegő
- d) szerencsés

11. Hol élt Tom Sawyer nénikéjével és barátaival?

- a) St. Petersburg

- b) Mississippi
- c) Ohio
- d) Washington

12. Milyen bűnténynek lesz szemtanúja Tom és Huck?

- a) lopásnak
- b) csempészetnek
- c) kincs elásásának
- d) gyilkosságnak

13. Kire tereli a gyanút Indián Joe?

- a) Huck
- b) Tom
- c) Muff Potter
- d) senkire

14. Milyen pályára szánta Robinsont az apja?

- a) ügyvéd
- b) orvos
- c) pap
- d) hajós

15. Kivel barátkozik össze Robinson a szigeten?

- a) egy másik hajótöröttel
- b) egy katonával
- c) egy halálra ítélt bennszülöttel
- d) egy hajóssal

16. Párosítsd a címet a megfelelő szerzővel! A párosítást írd a táblázatba!

A	A róka és a szőlő
B	Tamás bátya kunyhója
C	Az öreg halász és a tenger
D	A rendíthetetlen ólomkatona
E	Gilgames

1	H. B. Stowe
2	Aiszóposz
3	H. C. Andersen
4	ismeretlen
5	E. Hemingway

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe a *Toldi* című elbeszélő költemény eseményeit!

	Miklós megrohanja Györgyöt
	Miklós kéri a jussát
	Anyjuk közójük áll
	Miklós kimegy a házból
	György pofon vágja Miklóst

18. Párosítsd a műfajt a megfelelő művel! A párosítást írd a táblázatba!

A	meseregény
B	komikus eposz
C	fabula

1	Óz, a nagy varázsló
2	A róka és a szőlő
3	A helység kalapácsa

D	sírató
E	elbeszélő költemény

4	Toldi
5	Kései sírató

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal! A párosítást írd a táblázatba!

A	realizmus
B	romantika
C	reneszánsz
D	barokk
E	szürrealizmus

1	Balassi Bálint
2	Guillaume Apollinaire
3	Móricz Zsigmond
4	Puskin
5	Pázmány Péter

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

/25 pont/

A magyar siketek jelnyelve

Lehet, hogy első hallásra meglepő, de van Magyarországon egy nyelv, amelyet rengetegen használnak körülöttünk az ország minden táján, de nyomtatásban szinte soha nem említették még, nincs nyelvtankönyve, szótára sem. Pedig valószínűleg mindenki találkozott már vele. Hogy mi ez a nyelv? – A magyar siketek jelnyelve.

Sokan még azt sem tudják, hogy nyelv. Azt hiszik, hogy rendszertelen, ötletszerű gesztikulálás, amelyet mi, hallók is használunk, ha például egy üvegfal választ el egymástól. Pedig erről szó sincs. A siketek jelnyelve ugyanúgy nyelv, mint a hangzó nyelvek.

Az is téved, aki azt hiszi, hogy ennek a nyelvnek valami köze van a magyarhoz. Igaz, hogy sok magyar hatás érezhető benne, de mondatai nem jelekkel visszaadott magyar mondatok. (...)

A magyar siketek jelnyelvének a története a ködbe vész, rokon jelnyelveit nem ismerjük. Az egyes országokban a siketek más és más jelnyelveket használnak, és csak kevés jelnyelv rokonsági viszonyai ismeretesek.

A siketek jelnyelve minden olyan jellegzetességgel rendelkezik, mint a hangzó nyelvek. Vannak benne ragozott és képzett szóalakok, kivételes szóalakok, szó szerkezetek és mondatszerkezetek.

És vannak benne szokatlan jelenségek is, amik a jelnyelv közegéből fakadnak. Például van olyan, amikor két szó időben egyszerre jelenik meg. Így a tagadást a fejünkkel jelezzük, miközben egyidejűleg kezünkkel mutatjuk az igét, amit tagadunk. De az egyidejűség jellemző a társalgásra is. Semmi akadályja annak, hogy két társalgó fél egyszerre jeleljen.

Az emberi idegrendszer a jelnyelvek használatára éppúgy fel van készülve, mint a hangzó nyelv használatára. (...)

- a) **Mi az alapvető különbség a jelnyelv és a hangzó nyelv között? /3 pont/**
- b) **A szöveg alapján milyen hasonlóságok van a két nyelv között? /3 pont/**
- c) **Mi különbség a gesztikulálás és jelelés között? /4 pont/**
- d) **Magyarázd a ködbe vész kifejezést! /3 pont/**
- e) **Hogyan értelmezed, hogy a jelnyelvben olykor „két szó időben egyszerre jelenik meg”? /3 pont/**
- f) **Mi a különbség a siket és süket szavak jelentése között? /2 pont/**
- g) **Célszerű-e ismernünk a jelnyelvet nem siketként is? Fejtsd ki véleményedet néhány mondatban! /7 pont/**

21. Írj egyoldalas fogalmazást az anyagi javak megszerzésének értelméről az alábbi idézet alapján! Véleményed irodalmi példával támaszd alá!

"... a világ dolgai annyit érnek, amilyen mértékben az ember valóban felhasználhatja őket; akármennyit halmozunk is fel belőlük, hogy majdan másokra szálljon, mi csak annyit élvezünk, amennyit valóban felhasználhatunk, többet nem." (Defoe: Robinson Crusoe)

20. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Minek a definíciója?

Versben, mesés, legendás formában mond el valamely, az egész népre kiható hősi cselekedetet vagy történelmi eseményt.

- a) eposz
- b) mitológia
- c) mítosz
- d) eposzi kellék

2. Az alábbi művek közül melyik kapcsolható Homéroszhoz?

- a) Prométheusz
- b) Iliász
- c) Minotaurusz
- d) Akhilleusz

3. Ki Odüsszeusz felesége?

- a) Pénélopé
- b) Aphrodité
- c) Pallasz Athéné
- d) Héra

4. Mit készít Héphaisztosz Akhilleusz számára?

- a) csizmát
- b) kardot

c) pajzsot

d) sisakot

5. Ki az Istenek hírnöke a görög mitológiában?

a) Hektor

b) Hermész

c) Odüsszeusz

d) Zeusz

6. Ki épített bárkát a bibliai történet szerint?

a) Dávid

b) Saul

c) Noé

d) Jónás

7. Az alábbi művek közül melyiket írta Daniel Defoe?

a) Gulliver utazásai

b) Tom Sawyer kalandjai

c) Robinson Crusoe

d) Mit nekem már cifra zsoltár...

8. Hogy hívták Robison Crusoe hűséges társát?

a) Hétfő

b) Szerda

c) Péntek

d) Vasárnap

9. Melyik verset írta Robert Burns?

a) Mint egy virág, olyan vagy...

b) John Anderson, szívem John

c) Mit nekem már cifra zsoltár...

d) Loreley

10. Ki Dickens *Karácsonyi ének* című regényének főszereplője?

- a) Scrooge
- b) Dagobert bácsi
- c) Tom Sawyer
- d) Shrek

11. Hol játszódik a *Tamás bátya kunyhója* című regény?

- a) Anglia
- b) Skócia
- c) Amerika
- d) Írország

12. Melyik nem Andersen-mese?

- a) Hókirálynő
- b) A rendíthetetlen ólomkatona
- c) Hófehérke
- d) A rút kiskacsa

13. Milyen nemzetiségű H. C. Andersen?

- a) német
- b) dán
- c) svéd
- d) osztrák

14. Keresd a kakuktktoját!

- a) jambus
- b) bacchus
- c) anapesztus
- d) trocheus

15. Hogy hívták Tom Sawyer barátját?

- a) Huckleberry Finn
- b) Muff Potter
- c) Indián Joe
- d) Jones bácsi

16. Párosítsd a címet a megfelelő szerzővel! A párosítást írd a táblázatba!

A	Tom Sawyer kalandjai
B	Odüsszeusz
C	A dzsungel könyve
D	Tamás bátya kunyhója
E	Micimackó

1	Milne
2	Homérosz
3	R. Kipling
4	Harriet Beecher Stowe
5	Mark Twain

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az Iliász eseményeit!

	Hektór halála
	Akhilleusz pajzsának elkészítése
	Patroklosz halála
	Akhilleusz bosszút kiált
	Akhilleusz nem akar harcolni

18. Párosítsd a műfajt a megfelelő művel! A párosítást írd a táblázatba!

A	meseregény
B	helyzetdal

1	Micimackó
2	A róka és a szőlő

C	fabula
D	ifjúsági regény
E	elbeszélő költemény

3	Tiszta szívvel
4	János vitéz
5	A dzsungel könyve

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal! A párosítást írd a táblázatba!

A	szimbolizmus
B	expresszionizmus
C	romantika
D	antikvitás
E	reneszánsz

1	Homérosz
2	Ady Endre
3	József Attila
4	A. Sz. Puskin
5	Balassi Bálint

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

/25 pont/

„Könnyű” és „nehéz” nyelvek

Tudjuk, hogy minden emberi nyelv, amit közösségek anyanyelvükként beszélnek, egyformán bonyolult szerkezetű. A gyerekek egyforma könnyedséggel tanulják meg anyanyelvüket vagy anyanyelveiket. Mégis, ha felnőtt korunkban tanulunk idegen nyelvet, bizonyos nyelvek nagyobb nehézséget okoznak, mint mások. Hogyan lehetséges ez? Nincs itt valami ellentmondás?

Nincs. A felnőttkori nyelvtanulás egészen más, mint a gyerekkori. A gyerekek az első pillanattól használják is, amit a nyelvből elsajátítottak, mégpedig egyszerű célokra, és eszük együtt fejlődik a nyelvtudásukkal. A felnőttek viszont sokáig tűrik, hogy nem tudják rendes felnőtt-kommunikációra használni az idegen nyelvet, inkább egy darabig egyáltalán nem

használják. Az a céljuk, hogy amint használni kezdik, rögtön udvarias, teljesen megformált, felnőtt mondatokat mondjanak és értsenek meg. Ehhez komoly befektetés szükséges.

A gyerekek nem tanulnak szabályokról és kivételekről. Számukra kezdetben minden kivételes és egyedi, amit tanulnak. A szabályszerűségekre vonatkozóan ráérnek később, nagyobb tudás alapján általánosításokat kialakítani. A felnőttek viszont szabályok, táblázatok és kivételek segítségével próbálják megtanulni szóalakok és szerkezetek tömkelegét. Csak hosszú gyakorlás révén jutnak el oda, hogy ne képzeletbeli táblázatokból keressék ki a megfelelő alakokat, és ne kelljen tudatosan vigyázniuk a kivételekkel. (...)

Összefoglalva: csak a felnőttkori nyelvtanulás sajátos céljaiból, módszereiből és stádiumaiból fakad az a benyomásunk, hogy egyes nyelveket nehezebb megtanulni, mint másokat.

- a) **Nevez meg egy alapvető különbséget a gyerekek és a felnőttek nyelvtanulása között? /3 pont/**
- b) **A szöveg alapján mi a célja a felnőttek nyelvtanulásának?/2 pont/**
- c) **Mi az oka annak, hogy felnőtt korunkban egyes nyelvek megtanulása nagyobb nehézséget okoz, mint másoké? /4 pont/**
- d) **Mi az összefüggés a felnőttek nyelvtanulása és a szabályok között? /2 pont/**
- e) **Magyarázd a kommunikáció és stádium szavak jelentését! /4 pont/**
- f) **Miért szükséges komoly befektetés a nyelvtanuláshoz? Álláspontodat foglald össze három mondatban! /3 pont/**
- g) **Foglald össze röviden saját tapasztalatodat a nyelvtanulással kapcsolatban! /7 pont/**

21. Írj egyoldalas fogalmazást az érzelmi értékekről az alábbi idézetre is reagálva! Véleményedet irodalmi példával támaszd alá!

„Ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan.” (Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg)

21. változat

Az 1-15-ig terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Mi volt a trójai háborút kiváltó ok?

- a) Parisz elrabolta Helénát
- b) Meneláosz, spártai király megharagudott Akhilleuszra
- c) Hektór és Akhilleusz viszálya
- d) Meneláosz elrabolja Helénát

2. A görög mitológiában kiknek az éneke csábította el az utazókat?

- a) a lakájok éneke
- b) az akhájok éneke
- c) a szirének éneke
- d) az angyalok éneke

3. Melyik a kakukktojás?

- a) Hesztia
- b) Athéné
- c) Héra
- d) Heléna

4. Melyik műből való a következő idézet:

*„rejmszi Türpin midõn érzi estét
s négy lándzsarúd hogy átveri testét
talpra szökik nem késik a derék
Roland felé szaporázza léptét
röviden szól „verve nem vagyok még!”*

- a) Nibelung-ének
- b) Karácsonyi ének
- c) Roland-ének
- d) Odüsszeia

5. Hogy nevezzük Mózes első öt könyvét más szóval?

- a) Evangélium
- b) Genézis
- c) Tóra
- d) Vulgata

6. Mi az az epikus népköltészeti műfaj, amely valamely valós jelenséghez kapcsolódik, de csodás elemekkel beszél keletkezéséről, az illető helyhez, személyhez, jelenséghez fűződő hiedelmekről.

- a) mese
- b) monda
- c) legenda
- d) eposz

7. Melyik műben találkozunk a következő szereplőkkel: Nagy Károly, Ganelon, Olivér?

- a) Nibelung-ének
- b) Tamás bátya kunyhója

- c) Roland-ének
- d) Tom Sawyer kalandjai

8. Ki a bölcs elefánt *A dzsungel könyvében*?

- a) Ká
- b) Akela
- c) Balu
- d) Hádi

9. Ki fogadja fiává Mauglit az emberek között?

- a) a falu vadásza
- b) a varázsló
- c) Messzua nevű asszony
- d) egy elefánthajcsár

10. Melyik a kakukktojás?

- a) Becky Thatcher
- b) Joe Harper
- c) Muff Potter
- d) Becky Harris

11. Mi volt Gulliver eredeti foglalkozása?

- a) utazó
- b) ügyvéd
- c) orvos
- d) tanár

12. Ki írta a *Karácsonyi ének* című regényt?

- a) Daniel Defoe
- b) Charles Dickens
- c) Jonathan Swift
- d) Robinson Crusoe

13. Mely századra tehető a *Tamás bátya kunyhója* című regény keletkezése?

- a) 17. század
- b) 18. század
- c) 19. század
- d) 20. század

14. Az első szellem megmutatta Ebenezer Scrooge-nak ...

- a) a gyermekkorát
- b) a saját halálát
- c) a kölcsönök visszaszerzését
- d) a beteg gyermeket

15. Mi volt Indián Joe bűne Mark Twain regényében?

- a) feketézett
- b) pénzt hamisított
- c) sikkasztott
- d) embert ölt

16. Párosítsd a címet a megfelelő szerzővel! A párosítást írd a táblázatba!

A	John Anderson, szívem, John
B	Tom Sawyer kalandjai
C	Dalaim
D	Karácsonyi ének
E	De szeretnék gazdag lenni...

1	Mark Twain
2	József Attila
3	Charles Dickens
4	Robert Burns
5	Petőfi Sándor

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe a *János vitéz* című mű eseményeit!

	Jancsi világgá megy
	Iluska a patakban mos
	A huszárok Franciaország megsegítésére mennek
	az erdőben rábukkan a 12 zsivány tanyájára
	Jancsi beáll huszárnak

18. Párosítsd a műfajt a megfelelő művel! A párosítást írd a táblázatba!

A	műese
B	novella
C	meseregény
D	elbeszélő költemény
E	tájéleíró költemény

1	Az alföld
2	A kis herceg
3	A rendíthetetlen ólomkatona
4	Hét krajcár
5	János vitéz

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal! A párosítást írd a táblázatba!

A	klasszicizmus
B	romantika
C	szimbolizmus
D	avantgárd
E	felvilágosodás

1	Jókai Mór
2	Ady Endre
3	Jonathan Swift
4	Moliere
5	József Attila

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

25 pont

Márai Sándor: Az élet értékéről

Az életnek értéket csak a szolgálat adhat, amellyel az emberek ügye felé fordulunk. Ez kissé szigorúan és általánosan hangzik, de ez az egyetlen igazság, melyet minden következménnyel megismertem. Senki nem ülhet a virágos réten, mint Ferdinánd, a bika, s nem szagolhatja büntetlenül a szép virágokat. Ember vagy, tehát embermódra és az emberek között kell élned.

Embermódra élsz, ha igazságosan élsz. Ha minden cselekedeted és szavad alján a szándék van: nem ártani az embereknek. Ha megkísérelod – feltűnés és hiú szerep nélkül – segíteni az embereknek. Néha csak azzal, hogy nem hallgatod el az egyszerű igazságokat. Néha csak azzal, hogy nem monddod tovább, amit mások hazudnak. Néha csak azzal, hogy nem mondasz igent, mikor mindenki kiabál: „Igen, igen!” Egy életen át, következetesen, nem beleegyezni abba, ami az emberek hazugsága, nagyobb hősiesség, mint alkalmilag hangosan és mellveregetve tiltakozni ellene.

A halálos ágyon csak akkor pihensz nyugodtan, ha minden öntudatoddal, az igazságot szolgáltad. Néha nagyon egyszerű és kicsinyes az igazság. De te ne válogass. Ennyi az élet értéke.

- a) **Mi a szöveg témája! (1 pont)**
- b) **Húzd alá a bekezdések tételmondatait (a bekezdés legfontosabb mondatát)! (6 pont)**
- c) **Írd a ki a hasonlatot a szövegből! (2 pont)**
- d) **Szerkessz egy hasonlatot a tétlenségről! (3 pont)**
- e) **Kit kell szolgálnia az embernek Márai szerint? (2 pont)**
- f) **Foglald pontokba, hogyan magyarázza a szerző, mit jelent igazságosan élni! (4 pont)**
- g) **Hogyan értelmezed az alábbi mondatot? (7 pont)**
„Egy életen át, következetesen, nem beleegyezni abba, ami az emberek hazugsága, nagyobb hősiesség, mint alkalmilag hangosan és mellveregetve tiltakozni ellene.”

21. Írj egyoldalas fogalmazást *Toldi Miklós, a nagy erejű hős* címmel az alábbi idézet felhasználásával!

*„Rémlik, mintha látnám természetes növést,
Pusztító csatában szálfá-öklelését,
Hallanám dübörgő hangjait szavának,
Kit ma képzelnétek Isten haragjának.”*

22. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

2. **Jézus életével, életének eseményeivel, tanításával foglalkozó elbeszélés.**
 - a) legenda
 - b) mítosz
 - c) evangélium
 - d) monda

3. **Ki volt Káin testvére?**
 - a) Ábel
 - b) Noé
 - c) Ábrahám
 - d) Jónás

4. **Ki *A kis herceg* szerzője?**
 - a) Daniel Defoe
 - b) Antoine de Saint-Exupéry,
 - c) Jonathan Swift
 - d) Hans Christian Andersen

5. **Ki nem a görög mitológia istene?**
 - a) Aphrodité
 - b) Poszeidón
 - c) Apollón
 - d) Jupiter

6. **Ki Zeusz és Maya gyermeke, az istenek hírnöke, a halottak követője, a kereskedők, szónokok, tolvajok védője?**
 - a) Hermész
 - b) Héra
 - c) Hádész
 - d) Pénélopé

7. **Melyik nem tartozik az állatmesék műfajába:**
 - a) A holló és a róka
 - b) A róka és a szőlő

- c) A békakirály
- d) Az oroszlán és az egér

8. Hol játszódik *A dzsungel könyvének* jelentős része?

- a) Afrikában
- b) Indiában
- c) Brazíliában
- d) Oroszországban

9. Mi a neve Don Quijote lovának?

- a) Rocinante
- b) Dulcinea
- c) Panza
- d) Mancha

10. Milyen korszak alkotója Alekszandr Puskin?

- a) Felvilágosodás
- b) Reneszánsz
- c) Barokk
- d) Romantika

11. Melyik versből, kötetből való az idézet: „Lefelé ballagunk már / kéz-kézben csöndesen,/ s lent együtt pihenünk majd...”?

- a) Heinrich Heine: *Mit nekem már cifra zsoldár*
- b) Charles Baudelaire: *A romlás virágai*
- c) Arthur Rimbaud: *Kóborlásaim*
- d) Robert Burns: *John Anderson, szívem, John*

12. Mi a szimbólum?

- a) egy gondolati tartalom (eszme, érzés, elvont fogalom) érzékletes képpel való helyettesítése.
- b) egymás után következő szavak kezdőhangjának megegyezése versben
- c) a szótagok hangtani szempontú szabályos váltakozása, a rím, illetve a szavak zenei hangzása
- d) az a gondolati tevékenység, amikor a részekre bontott egész elemeit egészzé egyesítjük

13. Mit nem sorolunk az avantgárd stílusirányzataihoz?

- a) Expresszionizmus
- b) Futurizmus
- c) Kubizmus
- d) Impresszionizmus

14. Melyik nem irodalmi műnem?

- a) Epika
- b) Eposz

- c) Dráma
- d) Líra

- 15.** Melyik regényre utal a következő összefoglalás részlete „*A szellem megmutat Scrooge-nak egy letakart halottat, akiről senkinek nincs egy kedves szava és akinek a halálán mindenki örvendezik, és azt is megmutatja, hogy a kis Tim meghalt kezeletlen betegsége miatt, és családja gyászolja. Ezután Scrooge látja a saját sírját is, és ráébred, hogy a halott, akit senki nem szeretett, ő maga.*”?
- a) *Az öreg halász és a tenger*
 - b) *Tom Sawyer kalandjai*
 - c) *Karácsonyi ének*
 - d) *Twist Oliver*

16. Párosítsátok a címet a megfelelő szerzővel!

A	Johann Wolfgang von Goethe
B	Charles Dickens
C	James Fenimore Cooper
D	Alan Alexander Milne
E.	Harriet Beecher Stowe

1	Az utolsó mohikán
2	Micimackó
3	Tamás bátya kunyhója
4	Szép remények
5.	A villikirály

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az eseményeket!

	A kőművesek fogadalma
	Kőműves Kelemenné férjéhez siet
	Déva várának fala reggelre leomlott
	A kőművesek elvállalják a Dévai vár építését
	Déva falaiba a nő hamvait keverik

18. Párosítsátok a műfajt a megfelelő művel!

A	Ballada
B	Regény
C	Eposz
D	Elbeszélő költemény
E	Novella

1	Csontos Szigfrid
2	Toldi estéje
3	A walesi bárdok
4	A Pál utcai fiúk
5	Kalevala

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal!

A	Janus Pannonius
B	Arany János
C	Csokonai Vitéz Mihály
D	Molier
E	Ady Endre

1	Klasszicizmus
2	Szimbolizmus
3	Reneszánsz
4	Romantika
5	Szentszimentalizmus

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!**25 pont****Lázár Ervin: A Hétfejű Tündér****Virágszemű**

Abból már sok botrány származott, hogy valakinek szép szeme van. be ilyesféle perpatvarról, ami Varga Julcsa szeme miatt kerekedett, állítom, még a legöregebbek sem hallottak. Mert Varga Julcsát, ha netán nem tudná valaki, Virágszeműnek nevezik. Azért, mert gyönyörűsége kék szeme van. Nos hát ebből lett a haddelhadd. Mert egy szép napon a Karcsú Sisakvirág nem átallotta azt mondani:

– Semmi kétség, Varga Julcsa szeme olyan, mint én!

Ami igaz, igaz, a Karcsú Sisakvirág igen szép, senki szemének nem válna szégyenére, ha rá hasonlítana. Nem is lett volna baj ebből a kijelentésből, ha nem hallja meg néhány másik virág.

A Fürtös Gyöngyike fel is csattant mindjárt.

– Még hogy olyan, mint te! Jobb, ha elhallgatsz a sápatag színeddel. Varga Julcsa szeme éppen olyan, mint én!

Na, lett erre riadalom, zenebona.

Rikoltozott a Tavaszi Csillagvirág, hogy márpedig csakis őtőle kölcsönözte a színét Julcsa szeme.

Az Ibolya a hasát fogta nevéttében.

– Még hogy azt képzelitek... hehe... és én?

Az Erdei Gyöngyköles erre lelilázta az Ibolyát.

– Nem is kék vagy, lila – mondta dühösen.

– Ha én lila vagyok, akkor Julcsa szeme is lila. Vegyétek tudomásul! – kiabálta az Ibolya.

Erre aztán előpattant a Búzavirág is.

– Ti mertek ezen vitatkozni?! Nézzetek meg engem!

Még szerencse, hogy nem tudtak egymáshoz közelebb menni, mert biztos hajba kaptak volna. Különösen akkor, amikor a Közönséges Gubóvirág is beleszólt a vitába. Ennek aztán nekiestek mind a hatan.

– Te mersz közbeszólni! Hiszen még a neved is közönséges!

Akkora volt a ricsaj, hogy a szundikáló füvek mind felébredtek.

Hát, mondhatom nektek, nincs annál csúnyább, mint amikor virágok veszekednek.

Gondolhatjátok, ki tett itt igazságot. Természetesen Mikkamakka. Éppen arra járt (majdnem mindig arra jár, amerre kell), és felkiáltott:

– Te úristen, színvak lettem!

A virágok elhallgattak. Egyszerre kérdezték:

– Színvak? Miért?

– Reggel, amikor erre jártam – mondta Mikkamakka –, világosan láttam, hogy ezen a helyen hét kék virág virít.

– Persze – mondták a virágok –, és?

– Most meg hét vöröset látok.

Hopp, egymásra néztek a virágok! Hát bizony nem Mikkamakka volt színvak, hanem ők vörösödtek ki a méregtől. Gyorsan visszakéültek hát, és előadták az ügyet Mikkamakkának.

– Ó – mondta Mikkamakka –, de oktondiak vagytok! Ez a legegyszerűbb a világon. Varga Julcsa szeme hétfőn Karcsú Sisakvirág, kedden Fürtös Gyöngyike, szerdán Tavaszi Csillagvirág, csütörtökön Ibolya, pénteken Erdei Gyöngyköles, szombaton Búzavirág, vasárnap meg Közönséges Gubóvirág. – (Azért mondta a gubóvirágot vasárnapra, mert titokban az tetszett neki legjobban.) – És közben persze – folytatta Mikkamakka – Varga Julcsa szeme egész héten szebb, mint ti heten együttvéve.

Ebben meg is nyugodtak a virágok, és azóta is boldogan kékellenek, virítanak.

- a) **Keresd meg és írd ki, kik vitatkoztak egymással a szövegben! (4 pont)**
- b) **Mi volt a vita tárgya? (1 pont)**
- c) **Keress a szövegben hasonlatot! Írd ki! (2 pont)**
- d) **Szerkessz egy hasonlatot a saját szemedről! (2 pont)**
- e) **Értelmezd a következő kifejezéseket! (4 pont)**

**hajba kaptak
oktondiak**

- f) **Mivel zárult a vita? (3 pont)**
- g) **Mi a véleménye Mikkamakkának a virágokról? Szerinted megfelelően zárta le a vitát? (9 pont)**

21. Egy egyoldalas fogalmazásban mutasd be az emberi természet lényegét az alábbi idézetet értelmezve! Véleményedet irodalmi példával támaszd alá!

„Az embert el lehet pusztítani, de nem lehet legyőzni...” (Ernest Hemingway: Az öreg halász és a tenger)

23. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. **A görög istenek életével, cselekedeteivel, származásával foglalkozó elbeszélés.**
 - a) legenda
 - b) mítosz
 - c) evangélium
 - d) monda

2. **Ki volt Ábel testvére?**
 - a) Noé
 - b) Káin
 - c) Ábrahám
 - d) Jónás

3. **Ki *A kis gyufaárus lány* szerzője?**
 - a) Daniel Defoe
 - b) Antoine de Saint-Exupéry
 - c) Jonathan Swift
 - d) Hans Christian Andersen

4. **Ki nem isten a görög mitológiában?**
 - a) Aphrodité
 - b) Poszeidón
 - c) Akhilleusz
 - d) Apollón

5. **Ki Zeusz és Maya gyermeke, az istenek hírnöke, a halottak követője, a kereskedők, szónokok, tolvajok védője?**
 - a) Odüsszeusz
 - b) Hermész
 - c) Héra
 - d) Hádész

6. **Mit teremtett Isten az ötödik napon?**
 - a) világosságot és sötétséget
 - b) a Napot, a Holdat és a csillagokat
 - c) tengeri állatokat és madarakat
 - d) elválasztotta a szárazföldet a tengerektől

7. Melyik nem tartozik a lírai műfajok közé:

- a) Eposz
- b) Epigramma
- c) Szonett
- d) Óda

8. Milyen korszak alkotója Herriet Beecher Stowe?

- a) Középkor
- b) Romantika
- c) Felvilágosodás
- d) Realizmus

9. Melyik versből, kötetből való az idézet: „Lefelé ballagunk már / kéz-kézben csöndesen,/ s lent együtt pihenünk majd...”?

- a) Robert Burns: *John Anderson, szívem, John*
- b) Charles Baudelaire: *A romlás virágai*
- c) Arthur Rimbaud: *Kóborlásaim*
- d) Heinrich Heine: *Mit nekem már cifra zsoltár*

10. Mi a szimbólum?

- a) a szótagok hangtani szempontú szabályos váltakozása, a rím, illetve a szavak zenei hangzása
- b) egy gondolati tartalom (eszme, érzés, elvont fogalom) érzékletes képpel való helyettesítése
- c) az a gondolati tevékenység, amikor a részekre bontott egész elemeit egészzé egyesítjük
- d) egymás után következő szavak kezdőhangjának megegyezése versben

11. Mit nem sorolunk az avantgárd stílusirányzataihoz?

- a) Expresszionizmus
- b) Futurizmus
- c) Kubizmus
- d) Impresszionizmus

12. Mi jellemző a regényre?

- a) Tömörség
- b) Párbeszédet alkalmazása
- c) Szerzői utasításokat alkalmazása
- d) Rím

13. Melyik regényre utal a következő összefoglalás részlete „A szellem megmutat Scrooge-nak egy letakart halottat, akiről senkinek nincs egy kedves szava és akinek a halálán mindenki örvendezik, és azt is megmutatja, hogy a kis Tim meghalt kezeletlen betegsége miatt, és családja gyászolja. Ezután Scrooge látja a saját sírját is, és ráébred, hogy a halott, akit senki nem szeretett, ő maga.”?

- a) A kőszívű ember fiai
- b) Az öreg halász és a tenger
- c) Egri csillagok

d) Karácsonyi ének

14. Melyik irodalmi műért kapott Ernest Hemingway irodalmi Nobel-díjat?

- a) Búcsú a fegyverektől
- b) Akiért a harang szól
- c) Az öreg halász és a tenger
- d) Édenkert

15. Kinek jelent meg kötete *Kalligrammák* címmel?

- a) Guillaume Apollinaire
- b) Paul Verlaine
- c) Charles Baudelaire
- d) Arthur Rimbaud

16. Párosítsátok a címet a megfelelő szerzővel!

A	Kölcsey Ferenc
B	Charles Dickens
C	Juhász Gyula
D	Alan Alexander Milne
E.	Harriet Beecher Stowe

1	Milyen volt...
2	Micimackó
3	Tamás bátya kunyhója
4	Szép remények
5.	Huszt

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az eseményeket!

	Déva falaiba a nő hamvait keverik
	Kőműves Kelemenné a vár falaihoz megy
	Déva várának fala reggelre leomlik
	A kőművesek elvállalják a Dévai vár építését
	Déva falai mindig leomlanak

18. Párosítsátok a műfajt a megfelelő művel!

A	Elbeszélő költemény
B	Regény
C	Novella
D	Eposz
E	Ballada

1	Csontos Szigfrid
2	Toldi estéje
3	A walesi bárdok
4	Tüskevár
5	Odüsszeia

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal!

A	Janus Pannonius
B	Arany János
C	Csokonai Vitéz Mihály
D	Molier
E	Baudelaire

1	Klasszicizmus
2	Szimbolizmus
3	Reneszánsz
4	Romantika
5	Szentimentalizmus

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre! 25 pont

Gárdonyi Géza: Egri csillagok

- Kedves barátaim és védőtársaim! A falakat láttátok, most már a falakon belül levő erőt is ismeritek. Ebben a várban van most a maradék ország sorsa. (...)

- Ha Eger elesik, utána nem állhat meg se Miskolc, se Kassa. Az apró várakat lerázza a török, mint a diót. Nincs többé ellenállás. És akkor Magyarországot beírhatja a történelem a halottak könyvébe. (...) – Az egri vár erős, de ott a szolnoki példa, hogy a falak ereje nem a kőben van, hanem a várvédők lelkében. Ott pénzen fogadott idegen zsoldosok voltak. Nem a várat mentek védeni, hanem hogy zsoldot kapjanak. Itt az öt pattantyús kivételével minden ember magyar. Itt mindenki a hazát védi. Ha vér kell, vérrel. Ha élet kell, étellel. De ne mondhassa azt ránk a jövőendő nemzedék, hogy azok a magyarok, akik 1552-ben itt éltek, nem érdemelték meg a magyar nevet. (...)

- Azért hívtam össze kegyelmeteket..., hogy mindenki számot vethessen magával. Aki többre becsüli a bőrét, mint a nemzet jövődjét, nyitva még a kapu. Nekem férfiak kellene. Inkább kevés oroszlán, mint sok nyúl. Akinek reszket az ina a közelgő zivatartól, hagyja el a termet, mielőtt tovább szólnék, mert meg kell esküdnünk a vár védelmére olyan esküvel, hogy ha azt megszegi valaki, meg ne állhasson holta után az örök Isten színe előtt.

a) Mi a célja Dobó István várvédőkhöz intézett szavainak? (2 pont)

b) Melyik évben hangzott el a várkapitány beszéde? (1 pont)

c) Hogyan értelmezed a 3. mondatot? (4 pont)

d) Írd ki a szövegből a hasonlatot! (2 pont)

e) Szerkessz egy saját hasonlatot! (2 pont)

f) Magyarázd meg, mit jelentenek az alábbi kifejezések! (6 pont)

reszket az ina

többre becsüli a bőrét

g) Értelmezd Dobó István kijelentését! (8 pont)

„Inkább kevés oroszlán, mint sok nyúl.”

21. Írj egyoldalas fogalmazást *A könyv a legjobb barátom* címmel!

24. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. A társadalmi fejlődés kezdeteire jellemző naiv társadalmi tudatforma: az ember számára érthetetlen, éppen ezért félelmetes természeti és társadalmi erők fantasztikus tükröződése és művészi feldolgozása a nép képzeletében.

- a) legenda
- b) mítosz
- c) evangélium
- d) eposz

2. Ki volt Góliát ellenfele?

- a) Ábel
- b) Noé
- c) Dávid
- d) Jónás

3. Ki *Micimackó* szerzője?

- a) Alan Alexander Milne
- b) Antoine de Saint-Exupéry
- c) Grimm testvérek
- d) Hans Christian Andersen

4. Milyen lények a küklopszok?

- a) félig ember, félig ló alakú lények a görög mitológiában
- b) egyszemű óriások a görög mitológiában
- c) kecskelábú, félig ember alakú lények
- d) Oroszlántestű és emberfejű lény

5. Melyik hegyen éltek a görög istenek?

- a) Ararát
- b) Avetinus
- c) Olümposz
- d) Golgota

6. Melyik nem regény a felsorolt művek közül:

- a) Loreley
- b) A kapitány lánya
- c) Üvöltő szelek

- d) Karácsonyi ének
- 7. Micimackó lakhelye?**
- a) Kerek erdő
 - b) Százholdas Pagony
 - c) Lilliput
 - d) Lugnagg
- 8. Ki Don Quijote szerelme?**
- a) Rocinante
 - b) Dulcinea
 - c) Panza
 - d) Helena
- 9. Melyik korszak jelszava: „Merj gondolkodni!”?**
- a) Felvilágosodás
 - b) Reneszánsz
 - c) Barokk
 - d) Romantika
- 10. Ki írta : „...jól csak a szívével lát az ember. Ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan”?**
- a) Heinrich Heine
 - b) Charles Baudelaire
 - c) Arthur Rimbaud
 - d) Antoine de Saint-Exupéry
- 11. Melyik állítás hamis?**
- a) Az avantgárd a 20. század elején jelentkező irodalmi és képzőművészeti irányzatok összefoglaló neve
 - b) Az avantgárd irányzatokat két nagyobb csoportra lehet bontani: romboló és építő jellegű irányzatokra
 - c) Az avantgárdra jellemző a hagyományok elutasítása, a szabályok felrúgása
 - d) Az avantgárd művészet legfontosabb alappillére az Istenbe vetett hit
- 12. Mi az impresszionizmus szó jelentése?**
- a) folyamatos mozgás
 - b) Előrelátás, jövőndülés
 - c) összetett társadalomra vonatkozó jelkép
 - d) pillanatnyi benyomás, hangulat
- 13. Melyik irányzat nem jellemző a XX. századra?**
- a) Futurizmus
 - b) Dadaizmus
 - c) Manierizmus

d) Kubizmus

14. Kire igaz az alábbi leírás: Az amerikai realizmus megteremtője. Regénye a rabszolgaság lexikonja, a rasszizmus és a megaláztatás elleni egyik leghatásosabb vitairat.

- a) Ernest Hemingway
- b) Harriet Beecher Stowe
- c) Jack London
- d) Henryk Sienkiewicz

15. Melyik nem Ernest Hemingway regénye?

- a) Búcsú a fegyverektől
- b) Quo vadis
- c) Az öreg halász és a tenger
- d) Édenkert

16. Párosítsátok a címet a megfelelő szerzővel!

A	Radnóti Miklós
B	Petőfi Sándor
C	Juhász Gyula
D	Móricz Zsigmond
E.	Ady Endre

1	<i>János vitéz</i>
2	<i>Párizsban járt az Ősz</i>
3	<i>Nem tudhatom</i>
4	<i>Anna örök</i>
5	<i>Árvácska</i>

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az eseményeket!

	A gonosz mostoha leleplezi a fiatalokat
	Jancsi huszár lesz
	Jancsi elutasítja a francia királylány kezét
	Jancsi beleszerelmesedik Iluskába
	Jancsi és Iluska elbúcsúznak

18. Párosítsátok a műfajt a megfelelő művel!

A	Eposz
B	Meseregény
C	Verses regény
D	Szatirikus vígjáték
E	Regény

1	<i>A fősvény</i>
2	<i>Roland-ének</i>
3	<i>Anyegin</i>
4	<i>Tamás bátya kunyhója</i>
5	<i>Micimackó</i>

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal!

A	Petőfi Sándor
B	Balassi Bálint
C	Ady Endre
D	Móricz Zsigmond
E	Zrínyi Miklós

1	Barokk
2	Szimbolizmus
3	Realizmus
4	Romantika
5	Reneszánsz

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre! /25 pont/

Juhász Gyula: Milyen volt...

Milyen volt szókesége, nem tudom már,

De azt tudom, hogy szőkék a mezők,
Ha dús kalással jó a sárguló nyár
S e szőkeségben újra érzem őt.

Milyen volt szeme kékje, nem tudom már,
De ha kinyílnak ősszel az egek,
A szeptemberi bágyadt búcsuzónál
Szeme színére visszarévedek.

Milyen volt hangja selyme, sem tudom már,
De tavaszodván, ha sóhajt a rét,
Úgy érzem, Anna meleg szava szól át
Egy tavaszról, mely messze, mint az ég.

- a) **Mi a vers témája? (1 pont)**
- b) **Határozd meg a műfaját! (1 pont)**
- c) **Mit érzékeltet a költő a természeti jelenségekkel? (3 pont)**
- d) **Írd ki a versből a megszemélyesítéseket! (3 pont)**
- e) **Hozz saját példát a megszemélyesítésre! (3 pont)**
- f) **Keress meg a költeményben lévő hasonlatot! Írd ki! (3 pont)**
- g) **Karikázd be az alliterációkat! (2 pont)**
- h) **Add meg a *visszarévedek* szó rokon értelmű párját! (2 pont)**
- i) **Fogalmazd meg néhány mondattal a véleményedet a versről! (7 pont)**

21. Egy egyoldalas fogalmazásban mutasd be az ember világgal való kapcsolatának lényegét az alábbi idézetet értelmezve! Véleményedet irodalmi példával támaszd alá!

„Jól csak a szívével lát az ember” (Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg)

25. változat

Az 1-15-ig terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Hogy hívták Zeusz feleségét?

- a) Héra
- b) Pénelopé
- c) Kalüpszó
- d) Afrodité

2. Kinek a feladata volt a bárka felépítése?

- a) Mózes
- b) Keresztelő János
- c) Noé
- d) Illés

3. Az alábbiak közül ki volt Jézus első apostolainak egyike?

- a) Izsák
- b) Péter
- c) Saul
- d) Gellért

4. Melyik állítás hamis?

- a) A barokk műalkotás az ellentétek harcából kibontakozó végső harmóniát ábrázolja.
- b) A klasszicizmusban racionalizmus és normativitás fejeződik ki, amelyek a felvilágosodásnak is vezéreszményei voltak
- c) A reneszánsz általános jellemzői: díszítettség, újszerű harmónia
- d) A szimbolizmus fő eszközei az önmagukon túlmutató, sejtelmes jelképek

5. Az alábbiak közül melyik nem fabula?

- a) Holle anyó
- b) A farkas és a gém
- c) A szarvas és a szőlő
- d) A róka és a favágó

6. Ki nem szerepelt *A kőszívű ember fiai* című regényben?

- a) Jókai Mór
- b) Liedenvall Edit
- c) Plankenhorst Alfonsine
- d) Mindenváró Ádám

7. Minek a definíciója? A komikumnak az a fajtája, amelyben a kialakult szituáció miatt válik nevetségessé a hős és a történet?

- a) helyzetkomikum

- b) jellemkomikum
- c) nyelvi komikum
- d) tiszta komikum

8. Minek a definíciója?

A romantika kedvelt műfaja, szubjektív hangú költői elbeszélés, amelyben a történetmondás folytonosságát lírai kitérők szakítják meg.

- a) novella
- b) fabula
- c) regény
- d) verses regény

9. Milyen műfaj jellemzi Aiszóposzt?

- a) novella
- b) regény
- c) fabula
- d) hősköltemény

10. Melyik állítás nem igaz Robison Crusoe-ra?

- a) kecskéket tenyészt
- b) árpát és rizst termeszt
- c) Bibliát olvas
- d) madarakat tenyészt

11. . Kiről van szó?

Saját lovai elől dézsmálta el a zabot, a cselédeknek semmit nem adott újévre.

- a) Harpagon
- b) Robison Crusoe
- c) Robinson
- d) Brünhilda

12. Hogy nevezte el Robison Crusoe a kannibáloktól megmentett foglyot?

- a) Szerda
- b) George
- c) Péntek
- d) Peter

13. Melyik nem része a Nagy indiánkönyvnek?

- a) Börharisnya
- b) Winnetou
- c) Utolsó mohikán
- d) A préri

14. Mi a neve Don Quijote segédjének?

- a) Rocinante
- b) Dulcinea
- c) Panza
- d) Mancha

15. Milyen korszak alkotója Janus Pannonius?

- a) Felvilágosodás
- b) Reneszánsz
- c) Barokk
- d) Romantika

16. Párosítsd a címet a megfelelő szerzővel! A párosítást írd a táblázatba!

A	Dickens
B	József Attila
C	H. C. Andersen
D	Gárdonyi Géza
E	Saint-Exupéry

1	A rút kiskacsa
2	Egri csillagok
3	Kései sirató
4	A kis herceg
5	Karácsonyi ének

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az eseményeket!

	Edward a halálba küldi a bárdokat
	Edwardnak a bárdok a nép sorsáról énekelnek
	Edward király Walesbe érkezik
	Edward tiszteletére vacsorát rendeznek
	Edward megőrül

18. Párosítsd a műfajt a megfelelő művel! A párosítást írd a táblázatba!

A	tájéleíró költemény
B	elbeszélő költemény
C	novella
D	regény
E	Ballada

1	Bede Anna tartozása
2	A kőszívű ember fiai
3	A Tisza
4	Kádár Kata
5	János vitéz

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal! A párosítást írd a táblázatba!

A	szimbolizmus
B	klasszicizmus
C	felvilágosodás
D	romantika
E	realizmus

1	Moliere
2	Puskin
3	Ady Endre
4	Móricz Zsigmond
5	Daniel Defoe

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

/25 pont/

A szleng

A szleng angol szó ugyan, de a szlenget nem az angolok találták ki. Talán azért használják világszerte az angol terminust, mert az angolok voltak a legkényesebbek a standard és a nem standard nyelvhasználat különbségeire. A szlengnek legfőbb jellemzője az átmenetiség, a mulandóság, a divathullámszerű terjedés, majd elapadás. Húsz-harminc évvel ezelőtti szleng-kifejezések például: *Hát én lepetézek!* a meglepetés, méltatlankodás kifejezésére; *A húga jó bőr,* értsd: ‘szép vagy belevaló nő’. Ezeket ma már nem hallani, és talán sokan már nem is értenék őket. Helyettük mások jelentek meg, például *azarc*, melyet ‘fickó, pofa’ értelemben használnak (*Jó arc a Csaba*). A fölösleges vagy értelmetlen szöveget egy-két évtizeddel ezelőtt *sóder*-nek neveztük (*Ne lökjed nekem itt a sódert!*), ma ugyanebben a jelentésben a *rizsa* járatos. (...)

A szleng lételeme az átmenetiség, a kérészéletűség. Ha valamit évszázadokon át használnak, az nem szleng, hanem a nyelv stabil része. Ezért nem nevezhetjük szlengnek a klasszikus trágárságokat, de nem szleng a *-suk/-sük* igeraghasználat vagy a *nem-e jöttek* szerkesztés sem. A szleng lényege, hogy alternatívát nyújt, tehát olyasmit fejez ki, amire az illető is tudna más, közismert és közhasználatú – ha nem is feltétlenül elegáns vagy irodalmias – kifejezést, vagy amit mások nem úgy mondanának. A szleng: gesztus.

Előfordul, hogy valamely szleng-kifejezés rögzül, és nem vész ki a generáció kikopásával: ez történt például a *pofa* szóval. A harmincas-negyvenes években jóízű, tréfás szleng-szó volt ‘ember’ értelemben – mára elszíntelenedett, elvesztette divat (azaz szleng-) ízét, s egyszerűen a bizalmas nyelvhasználat alacsony stílusértékű szava lett, semmilyen gesztust nem tartalmaz: *A harmadikon egy pofának van HILTI fűrője*. Az irodalom is képes legalizálni szleng-szavakat, ez történik napjainkban a *zsaru* szóval, melyet gyerekkoromban álomban nem mertem volna rendőr előtt kiejteni, ma meg a rendőrség maga használja, kedélyes öniróniával.

- Milyen jellemzői vannak a szlengnek? Sorolj fel legalább négyet! /2 pont/**
- Mit jelent az a megállapítás, hogy a szleng kérészéletű? /4 pont/**
- Magyarázd a terminus és gesztus szavakat! /4 pont/**

- d) Írj egy általad ismert szleng-kifejezést a meglepetés, méltatlankodás kifejezésére! /3 pont/
- e) Miért nem tekinthető szleng-kifejezésnek a nem-e jöttek szerkesztés? /3 pont/
- f) Az 'ember' szónak milyen a szleng köréből származó szinonimái találhatók a szövegben? /2 pont/
- g) Véleményed szerint milyen helyzetekbe/környezetbe illenek leginkább a szleng-kifejezések? Válaszodat indokold! /7 pont/

21. Írj egyoldalas fogalmazást *Napjaink Odüsszeusza* címmel! Véleményed irodalmi példával támaszd alá!

26. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. **Az apostolok igehirdetéseit, történeteit, tanításait tartalmazó bibliai szövegek**
 - a) legendák
 - b) levelek
 - c) evangéliumok
 - d) mondák

2. **Kiből lett fáraó az ószövetségi történet alapján?**
 - a) Ábel
 - b) Noé
 - c) József
 - d) Jónás

3. **Ki az *Üvöltő szelek* szerzője?**
 - a) Daniel Defoe
 - b) Antoine de Saint-Exupéry
 - c) Jonathan Swift
 - d) Emily Bronte

4. **Ki nem a görög mitológia istene?**
 - a) Aphrodité
 - b) Merkúr
 - c) Apollón
 - d) Zeusz

5. **Ki Zeusz felesége?**
 - a) Hermész
 - b) Héra
 - c) Hádész
 - d) Pénélopé

6. **Melyik nem tartozik az állatmesék műfajába?**
 - a) A holló és a róka

- b) A róka és a szőlő
- c) Óz, a nagy varázsló
- d) Az oroszlán és az egér

7. Hol játszódik *A dzsungel könyvének* jelentős része?

- a) Afrikában
- b) Indiában
- c) Brazíliában
- d) Oroszországban

8. Mi a neve Don Quijote segédjének?

- a) Rocinante
- b) Dulcinea
- c) Panza
- d) Mancha

9. Milyen korszak alkotója Janus Pannonius?

- a) Felvilágosodás
- b) Reneszánsz
- c) Barokk
- d) Romantika

10. Melyik versből, kötetből való az idézet: „*Lefelé ballagunk már / kéz-kézben csöndesen, / s lent együtt pihenünk majd...?*”

- a) Robert Burns: *John Anderson, szívem, John*
- b) Charles Baudelaire: *A romlás virágai*
- c) Arthur Rimbaud: *Kóborlásaim*
- d) Heinrich Heine: *Mit nekem már cifra zsoltár*

11. Mi a szimbólum?

- a) az a gondolati tevékenység, amikor a részekre bontott egész elemeit egésszé egyesítjük
- b) egy gondolati tartalom (eszme, érzés, elvont fogalom) érzékletes képpel való helyettesítése.
- c) egymás után következő szavak kezdőhangjának megegyezése versben
- d) a szótagok hangtani szempontú szabályos váltakozása, a rím, illetve a szavak zenei hangzása

12. Mit nem sorolunk az avantgárd stílusirányzataihoz?

- a) Dadaizmus
- b) Futurizmus
- c) Kubizmus
- d) Realizmus

13. Melyik nem irodalmi műnem?

- a) Epika
- b) Tragédia

- c) Dráma
- d) Líra

14. Melyik regényre utal a következő részlet: „*Eleinte, negyven napig, egy fiú is vele ment mindig. De aztán, hogy negyven napig nem fogtak semmit, a fiú szülei azt mondták, hogy az öreg most már igazán és végérvényesen salao, ami a legsúlyosabb szó a balszerencés emberre*”?

- a) Az öreg halász és a tenger
- b)) Tom Sawyer kalandjai
- c) Karácsonyi ének
- d) Twist Oliver

15. Az alábbi írók közül ki kapott Nobel-díjat?

- a) Ernest Hemingway
- b) Puskin
- c) Babits Mihály
- d) Charles Dickens

16. Párosítsátok a címet a megfelelő szerzővel!

A	Johann Wolfgang von Goethe
B	Antoine de Saint-Exupéry
C	James Fenimore Cooper
D	Charlotte Bronte
E.	Harriet Beecher Stowe

1	<i>Az utolsó mohikán</i>
2	<i>Jane Eyre</i>
3	<i>Tamás bátya kunyhója</i>
4	<i>A kis herceg</i>
5.	<i>A villikirály</i>

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az eseményeket!

	Edward a Montgomery vár vendége
	Edwardnak a bárdok a nép sorsáról énekelnek
	Edward király Walesbe érkezik
	Edward tiszteletére vacsorát rendeznek
	Edward megőrül

18. Párosítsátok a műfajt a megfelelő művel!

A	Ballada
B	Regény
C	Eposz
D	Elbeszélő költemény
E	Novella

1	<i>Csontos Szigfrid</i>
2	<i>Toldi</i>
3	<i>Kőműves Kelemen</i>
4	<i>Egri csillagok</i>
5	<i>Gilgames</i>

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal!

A	Balassi Bálint
B	Kazinczy Ferenc
C	Puskin
D	Csokonai Vitéz Mihály
E	Arthur Rimbaud

1	Klasszicizmus
2	Szimbolizmus
3	Reneszánsz
4	Romantika
5	Szentalizmus

A	B	C	D	E

A romantika a nyelvről

A romantikus nacionalizmus, a múlt század elejének uralkodó eszmeisége ma is jelen van az átlagembernek a nyelvről való gondolkodásában. Jó példa erre az idegen eredetű szavak megítélése: ma is úgy véli a legtöbb laikus, hogy az idegen eredetű szavak kevésbé „jó”, kevésbé szépek, használatuk kerülendő. Azok a nyelvek az igazán stramm, életrevaló nyelvek, melyek – úgymond – nem kényszerülnek idegen szavakat kölcsönvenni mondanivalójuk kifejezésére, hanem saját anyagukból is meg tudják alkotni a közleményeiket. Sietek leszögezni, hogy a nyelvtudomány nem foglal állást ilyen kérdésekben, minthogy e vélekedések értékítéletet tartalmaznak, s nem a nyelv működésére vonatkoznak. A nyelvészet csak azt vizsgálja, hogy a nyelv – mint a kommunikáció eszköze – hogyan látja el az információátadás feladatát. Ha az autó felborult mondat ugyanúgy képes továbbítani az információt, mint az, hogy a gépkocsi felborult, akkor a nyelvész a kettőt egyenértékűnek tekinti, s a további különbségtételt a stilisztikába vagy a nyelvtörténetbe utalja. (...)

A kis nemzeteknél ezen felül működött a kisebbségi érzésből származó nemzeti büszkeség, olykor nemzeti gőg is. „Nem szorulunk rá a mások javaira!” – sugallta a nyelvújítás, amikor kitalálta és bevezette a státus helyett az álladalom (később állam), vagy a klavír helyett a zongora szavakat. (...)

Mára mindezek a szempontok elévültek, s az idegen szavak kerülése inkább csak nemes és illendő hagyomány, mint parancsoló szükségszerűség. Egy valamire természetesen mindig mindenkinek vigyázni kell: ne használjon idegen szavakat olyanok előtt, akik azokat nem ismerik, nem értik. Ez ugyanis kevélység és fennhéjázás – melyek viszont nem nyelvészeti, hanem erkölcsi kategóriák.

- a) **Milyen elképzelések, indokok húzódnak az idegen szavak kerülése mögött? /3 pont/**
- b) **A szöveg alapján mi a nyelvészet vizsgálati tárgya? /2 pont/**
- c) **Magyarázd a laikus és stramm kifejezéseket! /4 pont/**
- d) **Mi a nyelvújítás? /2 pont/**
- e) **Írj egy-egy szinonimát a kevélység és a fennhéjázás szavakra! /2 pont/**
- f) **Mi a véleményed, miért gondolhatják néhányan úgy, hogy az idegen szavak kevésbé jók, kevésbé szépek? /5 pont/**
- g) **Foglalj állást az idegen szavak használatával kapcsolatban! Mikor szükséges illetve szükségtelen? /7 pont/**

**21. Írj egyoldalas fogalmazást a hazaszeretetről az alábbi idézetet értelmezve!
Véleményed irodalmi példával támaszd alá!**

„A nagy világon e kívül/ Nincsen számodra hely” (Vörösmarty Mihály. Szózat))

27. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. A szentek életével foglalkozó szövegek

- a) legendák
- b) levelek
- c) evangéliumok
- d) mondák

2. Ki utazott egy cet gyomrában?

- a) Ábel
- b) Noé
- c) József
- d) Jónás

3. Ki az *Üvöltő szelek* szerzője?

- a) Daniel Defoe
- b) Charlotte Bronte
- c) Jonathan Swift
- d) Emily Bronte

4. Ki a görög mitológia istene?

- a) Aphrodité
- b) Merkúr
- c) Diána
- d) Jupiter

5. Melyik lírai műfaj?

- a) Novella
- b) Óda
- c) Tragédia
- d) Eposz

6. Az alábbi művek közül melyiket írta Homérosz?

- a) Gilgames
- b) Daidalosz és Ikarosz
- c) Kalevala
- d) Odüsszeia

7. **Hol játszódik *A dzsungel könyvének* jelentős része?**
- Argentínában
 - Afrikában
 - Indiában
 - Brazíliában
8. **Mi a neve Don Quijote segédjének?**
- Rocinante
 - Dulcinea
 - Panza
 - Mancha
9. **Milyen korszak alkotója Balassi Bálint?**
- Felvilágosodás
 - Reneszánsz
 - Barokk
 - Romantika
10. **Melyik versből, kötetből való az idézet: „*Meztelen vállán keresztel /Miért vonaglik az Igazság*”**
- Robert Burns: *John Anderson, szívem, John*
 - Charles Baudelaire: *A romlás virágai*
 - Arthur Rimbaud: *Kóborlásaim*
 - Heinrich Heine: *Mit nekem már cifra zsoltár*
11. **Minek a definíciója?**
Versben, mesés, legendás formában mond el valamely, az egész népre kiható hősi cselekedetet vagy történelmi eseményt.
- eposz
 - mitológia
 - mítosz
 - óda
12. **Melyik irodalmi hősrre jellemző a következő leírás: „*Se nem osztott, se nem szorzott, mint az `egy` a számtanban. Senki se törődött vele. Jelentéktelen kis sovány fiú volt, gyöngye gyerek*”**
- Nemcsek Ernő
 - Kis herceg
 - Tom Sawyer
 - Baradlay Richard
13. **Ki nem a Toldi hőse az alábbiak közül?**
- Bence
 - Lajos király
 - Kukorica Jancsi
 - Mikola
14. **Melyik regényre utal a következő részlet „*Olyan jó barát, olyan jó gazda, olyan jó ember vált belőle, hogy különbet nem látott még ez a régi jó város.... Akadtak, akik nevettek változása láttán, de nem bánta...,mert volt benne annyi bölcsesség, hogy***

tudja: soha semmi jó nem történhetik ezen a földtekén úgy, hogy némely ember torkaszakadtából ne nevetne rajta”

- a) Karácsonyi ének
- b) Az öreg halász és a tenger
- c) Tom Sawyer kalandjai
- d) Twist Oliver

15. Az alábbi írók közül ki írta a Búcsú a fegyverektől?

- a) Ernest Hemingway
- b) Puskin
- c) Babits Mihály
- d) Charles Dickens

16. Párosítsátok a címet a megfelelő szerzővel!

A	Jonathan Swift
B	Arany János
C	James Fenimore Cooper
D	Charlotte Bronte
E.	Harriet Beecher Stowe

1	<i>Bőrharisnya</i>
2	<i>Jane Eyre</i>
3	<i>Tamás bátya kunyhója</i>
4	<i>A walesi bárdok</i>
5.	Gulliver utazásai

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az eseményeket!

	A jégzivatar miatt Tutajos megbetegszik
	Gyula elindul a Kis-Balatonra nyaralni
	Bütyök érkezése
	A gyerekeket Matula bácsi gondjaira bízák
	Bütyök először lesz szerelmes

18. Párosítsátok a műfajt a megfelelő művel!

A	Ballada
B	Regény
C	Eposz
D	Elbeszélő költemény
E	Novella

1	<i>Néhai bárány</i>
2	<i>Iliász</i>
3	<i>A villikirály</i>
4	<i>Téli berek</i>
5	<i>Toldi</i>

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal!

A	Janus Pannonius
B	Kazinczy Ferenc
C	Lermontov
D	Csokonai Vitéz Mihály
E	Arthur Rimbaud

1	Klasszicizmus
2	Szimbolizmus
3	Reneszánsz
4	Romantika
5	Szentalizmus

A	B	C	D	E

Varázserő

Közhely, hogy a kimondott szónak varázsereje van. A világ sok részén a szó szoros értelmében is mágikus jelentőséget tulajdonítanak neki: bizonyos szavakat nem szabad kimondani (tabu), vagy éppen az hoz szerencsétlenséget, ha egy bizonyos helyzetben nem mondunk ki valamit. Az újszülötteknek fedőneveket adnak, az igazit nem szabad használni, és így tovább. Persze nem valószínű, hogy a természeti erőkre szavakkal hatni lehessen. De hogy az emberek tudnak egymásra hatni azzal, amit mondanak, az nem kétséges. Lehet ezt varázserőnek nevezni? Igen, amíg nem értjük, hogy hogyan is hatnak a szavak az emberekre, márpedig nem nagyon értjük.

Egy dolog bizonyos. Míg szinte teljesen urai vagyunk annak, hogy mit mondunk ki, szinte semmi tudatos ellenőrzésünk nincs afölött, hogy mi jut eszünkbe arról, amit hallunk, sőt, afölött sem, hogy a saját gondolataink milyen megfogalmazásban jutnak az eszünkbe. Az embernek ez a kiszolgáltatottsága áll a szavak varázserejének háttérében. Az érveken, a rábeszéléseken kívül ezt is kihasználjuk, amikor szavakkal hatunk embertársainkra.

A jóindulatú vagy legalábbis jó szándékú ráhatásra példa a lelki terápia, aminek a gyógyszeres kezeléssel, a munkával és mozgással való gyógyításon kívül a beszéd a legfontosabb eszköze. Aztán persze általában az irodalmat is ide sorolhatjuk, az is a szavak varázserejének jóindulatú használata. Tudjuk, hogy a gyógyító és az irodalmi tevékenységben is nagyon sok múlik a megfogalmazáson, sokszor több, mint a „mondanivalón”. De a nyelvészet még a közelébe sem került annak, hogy pontosabban is megfogalmazza ennek a törvényszerűségeit.

- a) **Mi a szöveg témája?/1 pont/**
- b) **Magyarázd a tabu és közhely kifejezéseket! /4 pont/**
- c) **Szerinted milyen babonás elgondolás húzódhat amögött, hogy az újszülötteknek fedőnevet adnak? /5 pont/**
- d) **Mi áll a szavak varázserejének háttérében a szerző szerint? /2 pont/**
- e) **Hogyan látja a szöveg az irodalmat? /2 pont/**
- f) **Mi a közös lelki terápia és az irodalom között? /4 pont/**
- g) **Véleményed szerint miért múlik sokszor több a megfogalmazáson, mint a mondanivalón? /7 pont/**

21. Írj egyoldalas fogalmazást a hazaszeretetről! Véleményed irodalmi példákkal, idézetekkel támaszd alá!

28. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Melyik nem bibliai helyszín?

- a) Jeruzsálem
- b) Tartarosz
- c) Golgota
- d) Bábel

2. Hány éves volt Jézus, amikor keresztre feszítették?

- a) 30
- b) 29
- c) 25
- d) 33

3. Ki *A rendíthetetlen ólomkatona* szerzője?

- a) Daniel Defoe
- b) Antoine de Saint-Exupéry
- c) Jonathan Swift
- d) Hans Christian Andersen

4. Az alábbiak közül ki a görög mitológia istene?

- a) Artemisz
- b) Minerva
- c) Diana
- d) Jupiter

5. Kinek az ötlete volt a „trójai faló”?

- a) Akhilleusz
- b) Odüsszeusz
- c) Párisz
- d) Hektór

6. Melyik nem tartozik az a lírai műfajok közé?

- a) Himnusz
- b) Dal
- c) Novella
- d) Szonett

7. Hol játszódik a *Tüskevár*?

- a) Budapest utcáin

- b) A Balatonon
- c) Nyíregyházán
- d) A Kárpátokban

8. Kinek a szüleit öli meg Sir Kán?

- a) Balu
- b) Maugli
- c) Bagira
- d) Ká

9. Milyen korszak alkotója Puskin?

- a) Felvilágosodás
- b) Realizmus
- c) Barokk
- d) Romantika

10. Melyik versből, kötetből való az idézet: „Mély áhitattal, gyöngéden szerettem, Ég adja, hogy más is szeresse így”?

- a) Heinrich Heine: *Mint egy virág, olyan légy...*
- b) Guillaume Apollinaire: *A megsebzett galamb és a szökőkút*
- c) Robert Burns: *John Anderson, szívem, John*
- d) Puskin: *Szerettem Önt...*

11. Mi az alliteráció?

- a) egy gondolati tartalom (eszme, érzés, elvont fogalom) érzékletes képpel való helyettesítése.
- b) egymás után következő szavak kezdőhangjának megegyezése versben
- c) szavak szóvégi összecsengése.
- d) az a gondolati tevékenység, amikor a részekre bontott egész elemeit egészévé egyesítjük

12. Mit sorolunk egyértelműen az XX. század stílusirányzataihoz?

- a) Humanizmus
- b) Dadaizmus
- c) Manierizmus
- d) Impresszionizmus

13. Melyik nem drámai műfaj?

- a) Komédia
- b) Elbeszélés
- c) Tragédia
- d) Tragikomédia

14. Melyik alkotásból való az idézet: „Magához hasonló nővel soha nem találkoztam....

Magá a kedvemet keresi, mégis uralkodik rajtam: amikor úgy látszik, szelíden meghajlik akaratom előtt, tulajdonképpen fölém kerekedik. Elhiteti velem, hogy az ujjam köré csavarhatom, mint valami puha selyemfonalat, és ugyanakkor megremeg a szívem, ha csak rám néz”.?

- a) Az öreg halász és a tenger
- b) Tom Sawyer kalandjai

- c) Jane Eyre
- d) Twist Oliver

15. Melyik nem része a Nagy Indiánkönyvnek?

- a) A préri
- b) Az Ezüst-tó kincse
- c) Nyomkereső
- d) Vadölő

16. Párosítsátok a címet a megfelelő szerzővel!

A	Radnóti Miklós
B	Petőfi Sándor
C	Arany János
D	Móricz Zsigmond
E.	Ady Endre

1	<i>Nem tudhatom...</i>
2	<i>Dózsa György unokája</i>
3	<i>Anyám tyúkja</i>
4	<i>Tetemre hívás</i>
5	<i>Légy jó mindhalálig</i>

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az eseményeket!

	Misit csalással és lopással vádolják
	Misi szobatársai felbontják a pakkot
	Misi Sárospatakon kezd tanulni
	Misi korrepetálja Sanyikát
	A városi tanácsos megbízza a diákot, hogy az általa megálmodott számokat tegye meg a lutrin.

18. Párosítsátok a műfajt a megfelelő művel!

A	eposz
B	tanmese
C	vígeposz
D	mese
E	regény

1	<i>A rút kiskacsa</i>
2	<i>Gilgames</i>
3	<i>A helység kalapácsa</i>
4	<i>Légy jó mindhalálig</i>
5	<i>A róka meg a szőlő</i>

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal!

A	Csokonai Vitéz Mihály
B	Janus Pannonius
C	Ady Endre
D	Mikszáth Kálmán
E	Zrínyi Miklós

1	Barokk
2	Szimbolizmus
3	Realizmus
4	Szentimentalizmus
5	Reneszánsz

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

/25 pont/

A magyar siketek jelnyelve

Lehet, hogy első hallásra meglepő, de van Magyarországon egy nyelv, amelyet rengetegen használnak körülöttünk az ország minden táján, de nyomtatásban szinte soha nem

említették még, nincs nyelvtankönyve, szótára sem. Pedig valószínűleg mindenki találkozott már vele. Hogy mi ez a nyelv? – A magyar siketek jelnyelve.

Sokan még azt sem tudják, hogy nyelv. Azt hiszik, hogy rendszertelen, ötletszerű gesztikulálás, amelyet mi, hallók is használunk, ha például egy üvegfal választ el egymástól. Pedig erről szó sincs. A siketek jelnyelve ugyanúgy nyelv, mint a hangzó nyelvek.

Az is téved, aki azt hiszi, hogy ennek a nyelvnek valami köze van a magyarhoz. Igaz, hogy sok magyar hatás érezhető benne, de mondatai nem jelekkel visszaadott magyar mondatok. (...)

A magyar siketek jelnyelvének a története a ködbe vész, rokon jelnyelveit nem ismerjük. Az egyes országokban a siketek más és más jelnyelveket használnak, és csak kevés jelnyelv rokonsági viszonyai ismeretesek.

A siketek jelnyelve minden olyan jellegzetességgel rendelkezik, mint a hangzó nyelvek. Vannak benne ragozott és képzett szóalakok, kivételes szóalakok, szó szerkezetek és mondatszerkezetek.

És vannak benne szokatlan jelenségek is, amik a jelnyelv közegéből fakadnak. Például van olyan, amikor két szó időben egyszerre jelenik meg. Így a tagadást a fejünkkel jelezzük, miközben egyidejűleg kezünkkel mutatjuk az igét, amit tagadunk. De az egyidejűség jellemző a társalgásra is. Semmi akadályja annak, hogy két társalgó fél egyszerre jeleljen.

Az emberi idegrendszer a jelnyelvek használatára éppúgy fel van készülve, mint a hangzó nyelv használatára. (...)

- a) **Mi az alapvető különbség a jelnyelv és a hangzó nyelv között? /3 pont/**
- b) **A szöveg alapján milyen hasonlóságok van a két nyelv között? /3 pont/**
- c) **Mi különbség a gesztikulálás és jelelés között? /4 pont/**
- d) **Magyarázd a ködbe vész kifejezést! /3 pont/**
- e) **Hogyan értelmezed, hogy a jelnyelvben olykor „két szó időben egyszerre jelenik meg”? /3 pont/**
- f) **Mi a különbség a siket és süket szavak jelentése között? /2 pont/**
- g) **Célszerű-e ismernünk a jelnyelvet nem siketként is? Fejtsd ki véleményedet néhány mondatban! /7 pont/**

21. Egy egyoldalas fogalmazásban mutasd be a közösség szerepét az ember életében. Támaszd alá irodalmi példákkal!

29. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. **Melyik személy nem bibliai?**
 - a) József
 - b) Gábrriel
 - c) Jupiter
 - d) Góliát

2. **Milyen hegyen feszítik meg Jézust?**
 - a) Genezáret
 - b) Ararát
 - c) Golgota
 - d) Sión

3. **Ki *Don Quijote* szerzője?**
 - a) Daniel Defoe
 - b) a Grimm testvérpár
 - c) Cervantes
 - d) Hans Christian Andersen

4. **Az alábbiak közül ki NEM a görög mitológia istene?**
 - a) Aphrodité
 - b) Thor
 - c) Hermész
 - d) Héra

5. **Ki szeretett bele Szép Helénába?**
 - a) Akhilleusz
 - b) Odüsszeusz
 - c) Párisz
 - d) Menelaosz

6. **Kinek szól Antoine de Saint-Exupéry *A kis herceg* című műve?**
 - a)csak gyerekeknek
 - b)csak felnőtteknek
 - c)gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt
 - d)egy másik szerzőnek

7. **Melyik állítás igaz a *Tamás bátya kunyhója* befejezésére?**
 - a) Tamás bátya végül boldogan tölti öreg napjait
 - b) Tamás bátya belehal a bántalmazásba
 - c) Tamás bátya megszökik és harcol a rabszolgaság ellen

d) Tamás bátya továbbra is a földeken dolgozik

8. Ki Maugli ellensége?

- a) Balu
- b) Sir Kán
- c) Bagira
- d) Ká

9. Milyen korszak alkotója Janus Pannonius?

- a) Felvilágosodás
- b) Realizmus
- c) Barokk
- d) Reneszánsz

10. Karikázd be az alábbi idézet szerzőjét!

*Mint egy virág, olyan vagy,
oly tiszta, szép, szelíd.
Elnézlek, és szívemhez
a bánat közelít.*

- a) Robert Burns
- b) Heinrich Heine
- c) Verlaine
- d) Puskin

11. Mi a rím?

- a) egy gondolati tartalom (eszme, érzés, elvont fogalom) érzékletes képpel való helyettesítése.
- b) egymás után következő szavak kezdőhangjának megegyezése versben
- c) szavak szavégi összecsengése.
- d) az a gondolati tevékenység, amikor a részekre bontott egész elemeit egészzé egyesítjük

12. Milyen műfajok jellemzőek a középkorra?

- a) misztériumdráma
- b) legenda
- c) lovagregény
- d) karcolat

13. Melyik drámai műfaj?

- a) Komédia
- b) Elégia
- c) Óda
- d) Episztola

14. Kiről szól az alábbi leírás: Dickens egyik leghíresebb regényének gyerekhőse, árvaházban nevelkedik, ahonnan megszökik, és egy tolvajbanda veszi védőszárnyai alá. Rengeteg viszontagság és hányattatás után végre örökbe fogadja egy jószívű család, és véget vet a kisfiú testi és lelki szenvedéseinek?

- a) Maugli

- b) Tom Sawyer
- c) A kis herceg
- d) Twist Oliver

15. Melyik indiánregény az alábbiak közül?

- a) Tüskevár
- b) Üvöltő szelek
- c) Téli berek
- d) Vadölő

16. Párosítsátok a címet a megfelelő szerzővel!

A	Mikszáth Kálmán
B	Petőfi Sándor
C	Arany János
D	Móricz Zsigmond
E.	Ady Endre

1	<i>Árvácska</i>
2	<i>Dózsa György unokája</i>
3	<i>Szeptember végén</i>
4	<i>A walesi bárdok</i>
5	<i>Különös házasság</i>

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az eseményeket!

	Gergő Dobó Istvánhoz kerül
	Évát Izabella királyné férjhez akarja adni
	Török Bálint fogságba esik
	Jumurdzsák elrabolja Éva és Gergely fiát
	A török elvonul Eger alól

18. Párosítsátok a műfajt a megfelelő művel!

A	eposz
B	fabula
C	vers

1	<i>Anyegin</i>
2	<i>Kalevala</i>
3	<i>Mostan színes tintákról álmodom</i>

D	verses regény
E	népmese

4	<i>A három kismalac</i>
5	<i>A róka meg a szőlő</i>

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal!

A	Csokonai Vitéz Mihály
B	Balassi Bálint
C	Baudelaire
D	Mikszáth Kálmán
E	Zrínyi Miklós

1	Barokk
2	Szimbolizmus
3	Realizmus
4	Szentalimentalizmus
5	Reneszánsz

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

/25 pont/

„Könnyű” és „nehéz” nyelvek

Tudjuk, hogy minden emberi nyelv, amit közösségek anyanyelvükként beszélnek, egyformán bonyolult szerkezetű. A gyerekek egyforma könnyedséggel tanulják meg anyanyelvüket vagy anyanyelveiket. Mégis, ha felnőtt korunkban tanulunk idegen nyelvet, bizonyos nyelvek nagyobb nehézséget okoznak, mint mások. Hogyan lehetséges ez? Nincs itt valami ellentmondás?

Nincs. A felnőttkori nyelvtanulás egészen más, mint a gyerekkori. A gyerekek az első pillanattól használják is, amit a nyelvből elsajátítottak, mégpedig egyszerű célokra, és eszük együtt fejlődik a nyelvtudásukkal. A felnőttek viszont sokáig tűrik, hogy nem tudják rendes felnőtt-kommunikációra használni az idegen nyelvet, inkább egy darabig egyáltalán nem használják. Az a céljuk, hogy amint használni kezdik, rögtön udvarias, teljesen megformált, felnőttes mondatokat mondjanak és értsenek meg. Ehhez komoly befektetés szükséges.

A gyerekek nem tanulnak szabályokról és kivételekről. Számukra kezdetben minden kivételes és egyedi, amit tanulnak. A szabályszerűségekre vonatkozóan ráérnek később, nagyobb tudás alapján általánosításokat kialakítani. A felnőttek viszont szabályok, táblázatok és kivételek segítségével próbálják megtanulni szóalakok és szerkezetek tömkelegét. Csak hosszú gyakorlás révén jutnak el oda, hogy ne képzeletbeli táblázatokból keressék ki a megfelelő alakokat, és ne kelljen tudatosan vigyázniuk a kivételekkel. (...)

Összefoglalva: csak a felnőttkori nyelvtanulás sajátos céljaiból, módszereiből és stádiumaiból fakad az a benyomásunk, hogy egyes nyelveket nehezebb megtanulni, mint másokat.

- a) **Nevezd meg egy alapvető különbséget a gyerekek és a felnőttek nyelvtanulása között? /3 pont/**
- b) **A szöveg alapján mi a célja a felnőttek nyelvtanulásának?/2 pont/**
- c) **Mi az oka annak, hogy felnőtt korunkban egyes nyelvek megtanulása nagyobb nehézséget okoz, mint másoké? /4 pont/**
- d) **Mi az összefüggés a felnőttek nyelvtanulása és a szabályok között? /2 pont/**
- e) **Magyarázd a kommunikáció és stádium szavak jelentését! /4 pont/**
- f) **Miért szükséges komoly befektetés a nyelvtanuláshoz? Álláspontodat foglald össze három mondatban! /3 pont/**
- g) **Foglald össze röviden saját tapasztalatodat a nyelvtanulással kapcsolatban! /7 pont/**

21. Egy egyoldalas fogalmazásban írd meg a fogalmazást A szem a lélek tükré címmel!

30. változat

Az 1-15. terjedő feladatok megoldásánál a négy lehetséges válasz közül csak egy helyes. Válaszd ki a helyes feleletet és karikázd be!

1. Melyik apostol kapja a köszikláról a nevét?

- 2. Lévi
- 3. Lukács
- 4. Péter
- 5. Júdás

2. Melyik Újszövetségi könyv?

- a) Teremtés könyve
- b) Énekek éneke
- c) Királyok könyve
- d) Jelenések könyve

3. Ki örökítette meg először Toldi Miklós történetét?

- a) Arany János
- b) Ilosvai Selymes Péter
- c) Tinódi Lantos Sebestyén
- d) Zrínyi Miklós

4. Ki volt halandó az alábbi hősök közül

- a) Hermész
- b) Zeusz
- c) Apollón
- d) Odüsszeusz

5. Ki volt a szerelem istennője a görög mitológiában?

- a) Démétér
- b) Héra
- c) Pallasz Athéné
- d) Aphrodité

6. Melyik lírai műfaj?

- a) Szonett
- b) Elbeszélő költemény
- c) Mese
- d) Novella

7. Milyen társadalmi problémát dolgoz fel a *Tamás bátya kunyhója* c. regény?

- a) világháborút

- b) Rabszolgaságot, rasszizmust
- c) családon belüli erőszakot
- d) reformációt

8. **Ki mondja következő mondatot: *Esküszöm, hogy a vár és az ország védelmére fordítom minden erőmet, minden gondolatomat, minden csepp véremet. Esküszöm, hogy ott leszek minden veszedelemben veletek! Esküszöm, hogy a várat pogány kezére jutni nem engedem! Sem a várat, sem magamat élve meg nem adom!***

- a) Toldi Miklós
- b) Baradlay Richard
- c) Dobó István
- d) János vitéz

9. **Milyen műfajú Swift Gulliver utazásai c. műve?**

- a) eposz
- b) realista regény
- c) lányregény
- d) utópisztikus utazási regény

10. **Melyik nem kalandregény?**

- a) *A három testőr*
- b) *Robinson Crusoe*
- c) *Jane Eyre*
- d) *Grant kapitány gyermekei*

11. **Mi a versláb?**

- a) rövid és/vagy hosszú szótagokból álló alapegység
- b) egymás után következő szavak kezdőhangjának megegyezése versben
- c) a szótagok hangtani szempontú szabályos váltakozása, a rím, illetve a szavak zenei hangzása
- d) az a gondolati tevékenység, amikor a részekre bontott egész elemeit egészzé egyesítjük

12. **Melyik szerző nem a romantika korszakában alkotott?**

- a) Hemingway
- b) Goethe
- c) Puskin
- d) Byron

13. **Melyik átmeneti műfaj?**

- a) Dal
- b) Ballada
- c) Szonett
- d) Novella

14. **Melyik alkotásból való az idézet: „Boldogok, akik éheznek és szomjúhozni az igazságot, mert ők megaláztatnak.”?**

- a) *Jelenések könyve*

- b) *Evangélium*
- c) *Ószövetség*
- d) *Mássalhangzók szonettje*

15. Melyik regény szerzője német származású?

- a) *Búcsú a fegyverektől*
- b) *Üvöltő szelek*
- c) *Emil és a detektívek*
- d) *Vadölő*

16. Párosítsátok a címet a megfelelő szerzővel!

A	Fazekas Mihály
B	Petőfi Sándor
C	Juhász Gyula
D	James Fenimore Cooper
E.	Nagy László

1	<i>Vadölő</i>
2	<i>Adjon az Isten</i>
3	<i>Ludas Matyi</i>
4	<i>Milyen volt...</i>
5	<i>Reszket a bokor, mert...</i>

A	B	C	D	E

17. Állítsd számozással kronológiai sorrendbe az eseményeket!

	Matyi ötven botütést kap büntetésül
	Matyi fogadalma
	Matyi egész nap csak a legyeket hajkurászta
	Matyi vándorútra indul
	Az uraság szemet vet Matyi gyönyörű lúdjaira

18. Párosítsátok a műfajt a megfelelő művel!

A	ballada
B	eposz
C	meseregény
D	vers
E	regény

1	<i>Micimackó</i>
2	<i>A Tisza</i>
3	<i>Iliász</i>
4	<i>Tüskevár</i>
5	<i>V. László</i>

A	B	C	D	E

19. Párosítsd a szerzőt a korstílussal vagy stílusiránnyal!

A	Heinrich Heine
B	Janus Pannonius
C	Berzsenyi Dániel
D	Csokonai Vitéz Mihály
E	Arthur Rimbaud

1	Szентimentalizmus
2	Szimbolizmus
3	Klasszicizmus
4	Romantika
5	Reneszánsz

A	B	C	D	E

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

25 pont

MIRE JÓ A RÁDIÓ?

Rádió! Bölömbér bácsi például nem is hiszi, hogy milyen nagyszerű találmány ez. A hang számára nincs távolság. És nincs akadály. Keresztül a hegyeken. Úgy fut keresztül az emeletes házak falán, bútorain, emberein, mint a napsugár az ablaküvegen. Vagy mint a fecske a levegőn, illetve, ha ez a hasonlat rossz is lenne, a helyzet röviden az, hogy: fölzendül Párizsban a hang, és az ember nyomban hallja Budapesten, Honoluluban, Tahiti szigetén, sőt – ami már szinte hihetetlen - még talán Kiskupacon is.

Párizsban, Londonban, New Yorkban fölzendülő élő eleven hang Kiskupacon hallható! Nahát, ennek a csudának van egy kis, hogy úgy mondjam, perspektívája. Én például, ha ezt jól elgondolom, egészen fölizgulok, föllelkesülök, kezdek számítani, kombinálni, tervezni, kezdek hinni az emberben s a társadalomban, kezdek hinni nem kevesebben, mint az igazságban s az általános jólétben. Persze, úgy, hogy az ma még nincs, de majd lesz!

Tehát még egyszer Párizsban fölzendül a hang. No de micsoda hang? Mindenesetre legalábbis valami nagyszerű zene, amely mondjuk úgy, egy érzésbe forrasztja a honolului és a kiskupaci szíveket. Vagy azután – mert az érzés még nem minden –: Párizsban fölzendül a szó. A szó a gondolat hordozója. Valaki beszél, aki az emberi értelmesség és a kultúra csúcspontján áll. Beszél, tanít, fölvilágosít, bizonyít és meggyőz. Mert kell, hogy mindennek a világon meglegyen a maga helyes módja, hogy minden bajból legyen kivezető út, hogy legyen irány, amely visz előre és fölfelé. Párizsban vagy *másutt* megszólal a bölcsesség és a jóság, és elárasztja a földgömböt. Nincs akadály, mert sem a távolság, sem a hegy és a folyó, sem a kaszárnyák falai nem azok többé; nincs távolság sem a térben, sem az időben, szól az értelem beszéde és nyomban hallani, kapiskálni, érteni és akceptálni kell, nyomában csakhamar el kell majd következniük a tetteknek, az okos és igazságos tetteknek. Az értelem kigyúlt fényében úgy sorvad el az ostobaság, a gonoszság és a szegénység, mint a napfényben elpusztulnak a pinceférgek.

Nagyszerű és remek és felséges és isteni s amilyen egzaltált szót csak ki tud az ember találni – hocide azt a kagylót, hadd teszem a fülemhez, és hadd örülök az örülőkkel, hadd ülök diadalt a diadalt ülőkkel.

Kezembe veszem a kagylót, a fülemhez emelem, Budapest beszél, várom áhítattal és szívdobogósan; megreccsen ám a borízú műbasszus, Budapesten fölzendül a hang, száll a szó, és hallom ám:

– És akkor a lúdtalpú király nagyot ütött tenyerével az asztalra, s így szólt: Nem úgy van az, öcsém!

- a) **Mihez hasonlítja a szerző a rádió hangját?** /2 pont/
- b) **Szerkessz önállóan hasonlatot a rádióra!** /3 pont/
- c) **Sorolj fel három érvet a szöveg alapján, hogy miért hasznos találmány a rádió!** /3 pont/
- d) **Hogyan határozza meg a szöveg a szó fogalmát?** /1 pont/
- 6. **Szöveggörnyezet alapján határozd meg az egzaltált szó jelentését saját szavaiddal!** /5 pont/
- 7. **Az utolsó bekezdésben a szerző milyen műfajú szöveget hallhat? Indokold meg válaszodat!** /5 pont/
- 8. **Hogyan értelmezed az alábbi részletet?** /7 pont/

Az értelem kigyúlt fényében úgy sorvad el az ostobaság, a gonoszság és a szegénység, mint a napfényben elpusztulnak a pinceférgek.

21. **Írj egyoldalas fogalmazást a szeretet erejéről! Véleményedet irodalmi példával támaszd alá!**